FREDERICI RUYSCHII

Anatomes & Botanices Professoris, Academiæ Cæsareæ Curiosorum Collegæ, nec non Regiæ Societatis Anglicanæ membri,

ADVERSARIORUM

ANATOMICO-MEDICO-CHIRURGICORUM

DECAS PRIMA.

In quâ varia notatu digna recensentur.

CUM FIGURIS ÆNEIS.

CUI ADJUNCTA EST

MICHAËLIS ERNESTI ETMULLERI

EPISTOLA PROBLEMATICA

Ad V. C. FRED. RUYSCHIUM

DE

OVARIO NOVO.

AMSTELODAMI,

Apud JANSSONIO-WAESBERGIOS.

MDCCXVII.

COLLEGIO

NATURÆ CURIOSORUM

AUSPICIIS

INVICTISSIMI CÆSARIS

LEOPOLDI

CONSCRIPTO PRIMUM

JAMQUE DUCE ET AUSPICE

CAROLO SEXTO

FLORENTI

LIBRUM HUNC TESTANDÆ REVERENTIÆ
ET GRATITUDINIS.

ERGO

INSCRIBIT

FREDERICUS RUYSCHIUS.

*2

ADVERSARIA ANATOMICA.

Itam mihi, sanitatem, animum, atque vires benignissimè largitus est Deus Ter Optimus Maximus, ut cum gaudio absolverim jam pridem Thesauri mei Anatomici decimum. Constitueram opus illud continuatâ porrò serie producere; sed re penitissimè expensâ mutavi sententiam: quia longè magis me prodesse posse Lectoribus credidi, si omnem deinceps facultatem, quâ Deus me ditabit impendero conscribendis iis, quæ puto à me vel primo fuisse inventa, aut si forte Alii me prius detexerunt, clariorem tamen in lucem per me protacta jure quodam mihi fas sit asserere.

Quum verò super hoc negotio cum animo meo seriò, & diu deliberarem, auspicatò in memoriam venit propositum egregii Johannis Baptistæ Morgagni, quod in Medicinæ eximia commoda prosecutus fuit, dum titulo Adversariorum Anatomicorum evulgavit ea, quæ eleganti industriâ repererat, aut revocaverat ab interitu olim tamen cognita. Quoniam enim ita instituenti animum opus haud est, ut de concinnando rerum ordine multum sit sollicitus, parcit tempori, rerum observata auget, effugit repetitionem, longeque magis incumbit gravi materiæ, quam inanibus ornamentorum. Imitari conabor id ipsum, ut oportunitatem nanscíscar, quâ emendem errata mea Anatomica, quæ ipse fortè in aliis meis olim scriptis commisi: Quis enim mortalium omnibus se horis sapere jactet? Quis ab errore immunis? de me, id vel cogitet, absit! Satis superque vidi, atque dolui, hinc inde excidisse festinò, quæ maturescentis senii prudentiâ aliter dictata vellet, multumque referre, an juvenili impetu efferantur quædam, an verò ab Octogenario multos pressa in annos prodeant. Sed & simul utar lege, quæ cunctis præscripta est naturæ

Cultoribus: ſcilicet, ſi erroris quid perſpexero in operibus alienis, monebo audacter; neque tamen hac ego gratiâ, Eoſdem aſpernabor: quia homini impoſſibile puto, ita benè ſubductâ ad ſcripturam ratione eſſe, ut nihil poſtea vel ipſe corrigendum æſtimet.

Ipſe gaudebo ſane, ſi quis in meis deprehenſa vitia in melius commutet: *Damus hanc veniam, petimuſque viciſſim.*

I.

De Conceptu foecundo, Seminiſque recepti hoſpitio & viâ.

AD conſcribendam naturæ ipſius pulchrè intellectæ hiſtoriam obſervata per ſenſus prius requiri, id verò abunde conſtat; atqui in illa, nihil cognitu difficilius, uſuve præſtantius, legitur, quam enarratio ſincera eorum, quæ in animalibus, maximè autem in homine ipſo, ſpectari queunt; cujus interim deſcriptio nuſquam minus certa vel clara habetur, quam ubi occupatur in contemplatione ortus ipſius: quare Alexander, ut præclari quid in hiſce addiſceret, immenſos adeò Theſauros effudit, quibus utens Ariſtoteles indagavit hanc Phyſices particulam, quæ circa generationem animalium verſatur. Et profectò maximus inter veros Philoſophos habendus Guilielmus Harvæus, qui ut orbis eruditi lux, ita Brittanniæ intaminatus honor, plus promovit hanc hiſtoriam ſolus, quam cæteri unitis laboribus; huic quippe Sereniſſimus Magnæ Brittanniæ Rex, Carolus primus, animo verè Regio, quam generoſiſſimè largitus eſt, quæ vota Harvæana tantum opus molientis, petebant.

Mihi ergò ſenſa hujus conſulenti mirum ſemper viſum fuit, quod velit, ſtatim à coitu atque foecundo conceptu inciſis foemellis nihil Seminis Maſculini in Utero, ac in cavis Tubarum Fallopii, apparere Aſſerti quidem hujus veritatem auctoritas Viri aſſeruit quam plurimis, mihi reliquit ſemper dubium. Circumſpexi ideò à multis abhinc annis ad omnia, quorum indicio ſcire poſſem, quid in hac re doceret ipſa rei ſpeculatio. Rarum eſt, quærenti eventum reſpondere in hiſ-

ce:

ce: rarissimum omnium, in corpore humano ipso cernere, quid hujus rei contingat, quare mihi, bis jam hac contemplatione fruenti visum est vobis Viri Nobilissimi, explicare rem, utut reperi.

Juvenis ætate, atque vigore corporis, utpote trigesimo nondum perfunctus vitæ anno, formosâ meretricis pulcherrimæ facie pellectus, eò rem deduxit denique, ut complexu venereo illius, suis ex votis frueretur. Simul ac verò suam voluptatem expleverat, detestabili facinore scorti jugulum ita discidit, ut ex templò moreretur: statim nos duo poliatri, simul cum chirurgis, jussu Magistratus eò missi, ut cognosceremus conditionem vulneris, atque de eâ Judicibus renunciaremus scripto.

Deprehenduntur à nobis Vasa sanguifera Colli ita abscissa, ut ilicò inevitabilis mors subsequuta fuerit: cum verò scirem, quæ contigerant, incidi abdomen cupidissimus videndi ea, quæ in Utero atque partibus conceptui propriis forte occursura essent.

Quam prudentissime ergò Uterum, Ovariorum ductus, & annexa, Cadaveri exemi: vidi Os Uteri clausum, lenissimè digito præssum se aperire, atque seminis guttulam dimittere, statim suspicatus, quid rei futurum esset, coram Viris Eruditissimis atque faciundo Medicinam claris, Henrico à Bronckhorst, Hermanno Schyn, & Justo Freder. Ritmeyero, Medicinæ Doctoribus, Uterum secundum longitudinem suspensâ manu, ne quid turbaretur, aperui, vidimusque cavum Uteri albo, naturali, atque bono semine masculino repletum, utramque etiam Tubam Fallopianam, eodem semine plenam: quare miro hoc phænomeno bene ab omnibus perspecto, ilicò cuncta hæc immisi liquori meo balsamico, ubi uti illis Clar. viris prædixeram induruit semen locis iisdem atque adhæsit, ut vel jam adhuc luculentissimè videri queat, nullâ omninò re mutatâ, nisi quod cuncta jam vi liquoris obduruerunt. Idem olim vidi in cadavere mulieris cum adultero depræhensæ in adulterio, statimque à marito depræhensore interfectæ, ut descripsi in Thesauro Anatomico, quem ordine v°. evulgavi. Hinc suspicor ad foecundum conceptum, ipsum crassum semen in interiora Uteri, & Tubarum Fallopianarum recipi; non tantum id, quod spirituum exhalantium specie, eò per-

vadere quacuncque demùm viâ Harvæani autumant. Teſtatur Fallopius ſæpenumero ſe in Tubis hiſce verum Semen deprehenſum plurimis Spectatoribus obſervandum præbuiſſe. In Obſerv. Anatomicis. Vid. & de Graaf, de generat. mulier. Cap. XIV.

II.

De Ovario, ut habetur, novo, & de Hydatidibus plura.

QUum verò Genitales in foeminâ partes adeò compoſitæ ſint, miriſque intricatæ involucris, ſimul rara adeò ipſis oculis ſpectaculorum circa fabricam tempore foecundationis occaſio, quis miretur varias hinc exoriri ſcrutantibus ſententias ſuper iiſdem rebus! Ideo poſt binas, quas modo deſcripſi, obſervationes, commode dabo reſponſum Epiſtolæ, quâ me decoravit publicis excuſâ typis Vir Clariſſ. Mich. Erneſtus Etmullerus, anno jam elapſo; ſatius quidem fuiſſet reſpondendo obſequio citius defunctum me fuiſſe, fateor, at varia, neque temerè effugienda negotia, votis ſæpe meis obſtant, occupato autem homini, longè magis ſeni; familiaris nimium agendorum procraſtinatio atque tarditas quædam ſingularis.

Scripſerat quidem in illa Vir præclarus, Dexterrimum artis Anatomicæ cultorem Marthinum Naboth, exiſtimare, inventum ſibi novum, fortè unicum, Tertium ſaltem Ovarium, rejicere ideò illa pervulgata duo, quæ omnes hactenus pro veris admiſere poſt Harvæum Ovariis muliebribus, neque agnoſcere niſi unicum hocce novum pro verò. Quum verò Celeberrimus & præclarus Profeſſor Etmullerus meam ſuper novo hoc dogmate ſententiam pariter requirat, tamen reſponſum haud feſtinavi, quia innumeris occupabar ſcrutationibus ſtructuræ Viſcerum aliorum, tum etiam, quia prius neceſſe habui in cadaveribus muliebribus omnia perquirere, denique quoniam ea jam argumentorum pondera Etmullerus attulerat, quibus multa addenda me habiturum eſſe vix ſperabam. Profiteor igitur palam, plurima me cadavera foeminina, eaque variæ valde ætatis, incidiſſe, atque intento perluſtraviſſe animo & oculo, neque tamen unquam in cavo Uteri vidiſſe

aliquid,

aliquid, quod ullâ omninò ſpecie Ovarium verum referret. Deprehendi quidem interius in Utero circa ejus Collum Fabricam talem, qualem Eruditiſſimus, atque Elegantiſſimus Morgagni deſcripſit operis ſui Pag. 11. §. 14. depinxit verò quàm exactiſſimè Tab. 3. ſupra literam K. rugis, fibris, valvulis contextam. Ibidem loci frequens ſic ſatis eſt cernere Hydatides vario ut numero & ſitu, ita & magnitudine. Videtur autem harum quaſdam tum forte occurrentes Laudatiſſimus modò Auctor citato eodem depingendas curaviſſe loco.

Nunquam verò cogitandum erit, has ipſas vel Ovarium, vel aliquam illius partem, conſtituere. Neque certè Perſpicaciſſimus Regnerus de Graaf in aureo de Genitalibus Mulierum libro, capite ſeptimo, poſtquam deſcripſerat has Valvulas, nec minus nitidè Tab. IX. ſub literis D. C. E. & Tab. X. Lit. H. K. L. depinxerat, unquam ſomniavit de ſtatuenda hic Ovarii ſede. Videtur tamen Clariſſimus Naboth contemplatione eorum, que jam deſcripta dedi, in ſententiam hanc nimis profectò præceps incidiſſe. Quæ autem Egregius Vir argumenta allegat, ut paradoxum ſuum firmet, diluit Inſignis Etmullerus. Profectò audacter nimis auctor ille aſſerit, *Conceptum fieri potuiſſe abſque ſubſidio ullius Veſiculæ ex Teſticulis Foemineis oriundæ, & mulieres concepiſſe, imò peperiſſe, quæ tamen omnibus Teſticulorum Veſiculis caruerant.* Undenam, quæſo, id perſpectum fuit? quibuſnam documentis evincitur? quonam modo probari unquam poterit, his Foeminis tempore conceptus nullas adfuiſſe Veſiculas? an quia poſt geſtationem, partum, mortemque, nullæ inventæ fuerunt? nemo certè facilè patietur debili adeò ratiocinio eripi ſententiam, quæ Accuratiſſimorum Virorum ſagaciſſimâ indagine tantò annorum ſucceſſu pluſquam probata fuit, & accepta. Neque multum proficit exemplo, quod ad aſſerendam opinioni ſuæ fidem citat ex Auctoritate Clariſſimi Profeſſoris Chriſtiani Schambergii, quum ait, *in incidendo cadavere puerperæ ilicò poſt partum difficilem mortuæ inveniſſe molem Teſtium ſolitâ magnitudine quadruplo majorem, intra eos verò nec Veſiculas, nec Glandulas; ſed abundantis pinguedinis, cum pilis intermixtis, copiam.* Namque morbi nativam partium fabricam ſubitò immutant, ſæpeque conſtitit novem menſium geſtationis

tempore ipſa Ovaria omnium minimè Veſiculas ſuas offerre, ſed toto hocce decurſu in officio ſuo, quaſi otiando, feriari: imò verò ne tunc etiam, ut & ilicò à partu haud apparet illa interior Colli Uterini ſtructura. Ipſe ego ſæpe numero Steatomata ejuſmodi reperi in Teſtibus; quin & à longo tempore inter Muſæi mei rariora aſſervavi Ovaria, in quibus Atheromata inveni pultaceâ plena materiâ, neque id modô, verùm Dentes veros, atque ex amuſſim factos, diſpoſitos autem racematim ibidem repertos figurâ dudum expreſſi in Theſaur. Anatom. 1°. ut & alium dentem humanum in Atheromate Ovarii ſtabulantem reperi, qui nunc à capillo pendens, tenetur pede anteriore ſceleti nitidiſſimi murini in eodem meo armario.

Quam improbabilis, ne gravius apponam quid, eſt enunciatio Nabothii, qui ſtatuit Tubas Fallopii, neque virile ſemen ex Utero ad Teſtes, neque ab his in Uterum Ovula contenta deferre?

Utinam ponderaſſet Vir Egregius paulò majori cum curâ, quæ Viri Clariſſimi Graafius, Hornius, Drelincourtius, Swammerdammius, Cyprianus, Nuckius, Malpigius, tota in Brittanniis & Galliis eruditiſſima Societas, tot experimentis, Embryonum, Abortuum, Partuum, Monſtrorum, in hominibus brutiſque, obſervarunt, atque conſcripſerunt! utinam trutinaſſet ſollicitus quæ in recentioribus Academiæ Regiæ Pariſienſis monumentis habentur de Foetibus in ipſo Ovario, in omni parte Tubæ Fallopianæ, æquè ac in cavo Uteri repertis! haud crediderim ob unam, aliamve, levem ſatis ratiunculam deſerturum fuiſſe ſyſtema, cui ſtatuendo tot, tamque Egregii Viri operam navaverant; haud quaquam porrò dubito, quin Optimus opinionis hujus Auctor, prælectâ Obſervationum præmiſſarum utrâque, ceſſurus ſit veritatis viribus.

Denique video D. Naboth proferre contra vulgarem Medicorum Doctrinam, quod Tubæ Fallopianæ ſæpe circa Fimbrias ſuas laceras, ita conſtrictæ fuerint, ut coaluerint omninò. Vera quidem hæc agnoſco expertus. Sed quid inde infertur! profectò id unum, per morbos hæc contingere ſcilicet. Nunquam tamen exemplo verô conſtitit mulieres, diu poſtquam utraque Tubarum concreverat penitus, concepiſſe,

fciant hâc occafione Anatomes ftudiofi veriffima effe, quæ dudum evulgavi fcribendo: aliquoties me obfervaffe Fimbrias Fallopianarum Tubarum in unum coaluiffe cum Ovariis ipfis. Ut enim Anatomicorum decus, amicufque mihi, dum fata finebant, integerrimus, Regnerus de Graaf, id ipfum haud tantum obfervavit, Lib. de Genital. mulier. Cap. 1. fed & icone vivâ expreffit Tab. XIX. fig. 5. & fig. 1. literis C. F. atquė Fallopius id toties viderat, ut in Inftitut. Anatom. id fere femper putaret, fed errorem correxit in Obferv. Anatom. ita ego ipfe fpecimina talia in Mufæo me adfervo. Quia tamen Infignis inter Anatomicos Morgagni, pofteaquam id in Obfervationibus meis Anatomico-chirurgicis legerat, dubitavit an fæpe fieret, nec videtur Ipfe illud unquam oculis fpectaffe fuis, promptus fum profectò, qui Eximio atque Meritiffimo Profeffori, fi id modò velle, refcivero, tranfmittam ipfe fpecimen ritè paratum, ut confervari queat, in quo rem ipfam contemplabitur; quum plura exempla præfto mihi fint. Neque diffitebar interim, quum res ipfa ita fe habeat, longè frequentius me illud fuiffe expertum in vetulis, decrepitis, effoetis, quàm in corporibus juvenilibus.

Quæ quidem omnia, ut ad propofitum revertar denique, id efficiunt, ut firmus credam certufque, quod tamen tanti Viri pace dictum velim, Ovarium illud fictum Nabothianum fuiffe modò Hydatidum inter rugas Valvulofas Os Uteri internum obfidentes natarum congeriem. Hydatides autem hujufmodi, ut in omni morbo lento partes quafcumque occupant, ita vifcera præprimis infeftare interiora obfervantur frequentiffimè. Ego verò cenfeo Hydatidas effe extremitates Vaforum fanguiferorum, quæ priorem fuam mutaverunt naturam, atque in vitiofam degeneraverunt fabricam. Id didici maximè ex eo, quod Placentas, in quibus nulli Lymphæ ductus inveniuntur, aliquoties fpectaverim Uterinas, imò & inter mea affervem hucufque quæ unam partem omninò in Hydatidas converfæ funt, aliam verò partem fanæ, quin imò habeo alias, quarum tota fere in Hydatidas hafce permutata cernitur, quæ alii habuerunt pro falfa conceptione. Jecinora quondam inveneram, quæ etiam penes me recondita fervo, quorum tota moles abierat penitus in Hydatides. Demonftrare quoque poffum in Mufæo meo Peritonæum Hydropicæ

foeminæ

foeminæ integrè converſum in Hydatidum texturam. Videre etiam mihi quondam contigit in ipſo plexu Choroide Hydatidum quam plurimas. Neque tamen uſquam frequentius reperias id genus mali, quàm in Abdomali regione; ita tamen ut longe plus, & acerbius foeminas infeſtet, quam viros. In ipſo autem corpore foeminino magis ovaria, quam alias partes, occupat. Quam mirabile eſt, licet ſit adeò frequens, videre ampullulas aquâ turgentes ab ipſo pendere tam Utero, quam ab annexis illi partibus, quæ Uniones ſanè referunt hærentes à pedunculis varietate longitudinis admodum diverſis? huc autem advertas, quæſo, animum! naſcuntur aliquando ex Hydatide parvâ utres ingentes profectò, dum exiguo ab inchoamento creſcit aſſiduo novi humoris appulſu in terribilem molis immanitatem, quâ totum abdominis cavum ad crepaturam uſque repletum viſum quandoque fuit. Malum ſanè frequentius multò, quâm creditur. Fit eâ re morbus, quem Hydropem clauſum vulgus appellat. Qui abſque undulatione eſt, uniformi, duriſſimèque tenſo tumore manifeſtatur, neque patitur prementi cedere partes, nec ſonum edit ullum oſcillante corpore. Memor equidem pulchrè ſum caſus, dum in cadavene muliebri, aperto abdomine inveni ſaccum aquâ turgidum, adeò certè magnum, ut ſeroſi liquoris copiam contineret, quam novem vulgares urnæ (quas *water-emmers* Batavi appellant) tantum capere poterant. Mirum verò, extrà membranaceum huncce ſaccum nihil in Abdomine prætereа inveniebatur laticis.

Ipſe autem capax hicce ſaccus ex Hydatide expanſâ, in molem hanc vix imaginabilem increverat, interimque pro rato, quô increſcebat, pellis ejus incraſſeſcebat ſimul. Quod etiam in omni ferè ſimili tumore fieri ſolet. Quid enim? in Ganglione, Atheromate, Meliceride, Talpâ, aliiſque id genus Tumoribus, quæ in principio tenues erant pelliculæ, ubi multum increvit Tumor, inſtar craſſioris, lentique corii ſpiſſantur. Ipſa quoque Veſica urinaria diu à magno extenſa calculo ſe ipſâ multis vicibus craſſior reddi toties conſpicitur; quod qui ignorant, infeliciſſimè ſæpe hâc de cauſâ in Lithotomiâ errant Artifices.

Omnia nunc hæc obſervata nos docent, haudquaquam abſonum eſſe, ſi dixero, ut jam ante, Hydatides haſce circa Uteri

Uteri internum Os in cavo ejusdem sæpe natas mirabilia quam plurima efficere.

Manum ergô subducerem de tabulâ ; nisi unum alterumve adhuc Viro Celebri memoratum vellem : dissecuisse me scilicet ante quadraginta & sex abhinc annos in demonstratione publica Cadaver mulieris , atque invenisse in cavitate Uteri ejusdem Embryonem, qui corpore suo toto æquabat Hordei mundati granum , simulque quam clarissimè deprehendisse in ipso Ovario cavitatem quandam hærere, quæ manifestò habebat Ciceris magnitudinem, cujus concava facies sanguinolenta spectabatur atque rugosa, planè eodem apparatu, quo concava Uteri superficies ilicò à partu semper videtur. Forte quoque fidem receptæ afferit sententiæ pulchri exempli speculatio; etenim Uterum muliebrem conditum habeo , cujus Ovarium multa continebat Ova , ex quibus crepantibus , sectisve, exsiliit Lymphaticus humor, verum inter plurima horum unum spectatur Ovario adhuc adhærescens interim tamen imprægnatum foecundatione genitali ut Tibi cernere datur contemplanti annexam hic figuram. Ad Te se convertit mea scriptura Clarissime Etmullere , qui occasionem fecisti huic dissertationi , quam locupletissimo augmento amplificare datum esset, nisi actum non agendum scirem.

III.

De Glandulis Cutis humanæ, atque de Papillis nervosis.

AGite jam, experiamur quid sensus de hisce doceat? utrasque Cuti adesse asseruere Steno , Swammerdam, Malpigius , magna illa & clara in Anatome lumina. Utque fieri natum , audaciâ asserendi hosce Auctores multum adhuc superaverunt cæteri, licet minus instructi fuerint experimentorum supellectile, sed foecundiores figmentis. Vidi ita quondam Iconibus has ita delineatas , ut obstupuerim merito ad infrænatam adeò licentiam fingendo, specta Tabulas, quibus Celeberrimus Prof. Bidlous hasce depictas evulgavit in magno suo opere Anatomico , confer deinde accuratam rei ipsius con-

considerationem, ut videas quam sibi indulgeant sæpe Auctores, quantâque sit circumspectione opus, antequam tuto iis fidat Philosophus. Fateor interim post tot molimina nunquam Glandulas hasce detegere me ita valuisse, ut eas describere possem, imò ne videre quidem licuit. Devinctum itaque me profiteor Illi, qui eas ibidem existentes oculis exhibuerit meis. Interea loci unicuique spectatori harum deliciarum idoneo demonstrare jam possum, & quidem jam tantum, Organum nervosum cutaneum tactui exercendo proprium dicatum. Quum enim haud ita dudum Vasa sanguifera in binis Cruribus humanis materiâ meâ replerem in alios usus, aliudque prosequere eo ipso propositum, bonâ fortunâ & auspicatò, evenit, ut ita replerentur ambo, ut undique penitus ruberent præ inenumerabili Vasculorum multitudine. Hoc ipsum quum lætabundis perlustrarem oculis, ilicò liquidò advertebam toto Cutis tractu plurima loca esse albicantia, turgidula tamen, atque in obtusum elevata apicem, denique Pilis enatis originem clarè præbentia. Quæ contemplatus facilè censui Nervosas hasce extra minima Vasa repleta Papillas esse habendas. Facit imprimis eò mira simul observatio, dum toto Cruris, Pedisque ambitu evidenter, ubique cernerentur, neque tamen ulla inveniretur in convexâ parte Pedis, quam dorsum ejus vocant vulgò. Quid inde? an tactui minus est apta nata hæcce pars? omnino. experire, & invenies. An ibidem igitur nullæ adsunt? id haud dixero. Forte minores, aut profundius sitæ, minus apparent. Fateri tamen cogor, me ipsum olim, & sæpe, credidisse non modò, sed & scriptis asseruisse Glandulas hasce cutaneas adesse. Sed magis id egi præceps, & abreptus auctoritate omnium fere Anatomicorum, quam veris experimentorum documentis. Scire tamen est, inter cuncta argumenta, nullum plausibilius esse, quod Glandulas hasce doceat adesse, quam mira illa in morbis tubercula, quæ toties subCuticulâ ex ipse se Cute elevant, atque protuberant.

Ipse utique in armario meo plura talia spectanda servo. Verum, ubi cum curâ hæc examinavi, putavi Glandulas non esse, sed Epidermidis quasdam elevationes.

Neque alienum me fateor à sententiâ, quam Amicus meus Clarissimus Hermannus Boerhave, Botanices, Medicinæ,

& Collegii Practici Professor publicus in Academiâ Lugduno Batavâ ore, & literis, mihi explicuit.

Ille scilicet reperit sub Epidermide in ipsâ Cute, aut quandoque infrâ ipsam, hærere parva quædam receptacula, rotundula, ambitu tenuis membranulæ confecta. Hæc quidem superiori, quâ Epidermidem spectant, parte aperta observat ita, ut angustato tamen orificio conniveant, neque facilè nimis contentum humorem eructent. Vidit quoque evidenter Epidermidem ipsam pertusam ibi, ubi hæc folliculorum emissaria adsunt, ut ex specu cavo cum folliculo cavo in orificia eorum angusta, ex his per apertam super eâ Epidermidem iter sit quandoque patulum. Membrana constituens Vascula hæc undique pertunditur per extremas fistulas adferentes humorem blandè pinguem, dùm recens omninò huc allabitur, est enim tunc tenuis, limpidus, inodorus, insipidus. Ubi verò receptus hic loci quâcunque inertiâ diutius hæret, exhalante ejus parte liquidissimâ inspissatur, tenax redditur, utque oleis ferè proprium ceræ tenacis indolem adipiscitur, stagnat, vix perspirat, augetur, tubercula creat, & morborum cutaneorum frequentissimam, licet prætervisam, causam præbet. Putat autem humorem hunc unctuosum, in sanitate incolumi, emolliendis, laxandis, à rigiditate & ariditate præservandis, in flexilitate requisitâ conservandis extremis inservire; defectu verò ejusdem diros excitare morbos. Hunc esse asserit oleosum liquorem, quem recentissimis inventis oculis spectabilem reddit Leeuwenhoekius, ut ipsi mihi per comitatem ejus insignem videre licuit. Hunc esse eundem, quo inuncta cernitur largissimè facies sanorum, simul ac blando ad saturitatem somno refecti splendentem quasi ex inunctione olei vultum exhibent

Hanc ipsam pinguedinem Capillos inungere, juxta eosdem defluere, atque flexilitatem iisdem conciliare unctuosam, ne ariditate findantur, qui aliter unus est inter morbos capillorum. Deprehendi imprimis hæc organa iis corporis locis, ubi partes magis exponuntur aëri, sibi mutuò magis contiguæ sunt, aut attritu quodam maximè agitantur. Unde ad Palpebras, Faciem, nasum, axillas, inguina, præputium, nates, pedum inferiora, imprimis apparent. Quando liquor hic spissatur facit illas exiguas papillas albas, quæ glandes valde parvas refe-

 runt,

ferunt, in facie frequentes, inprimis in naso: hæc pressæ fortiter eructant lentam materiem, albam, ceraceam. Si folliculi magis replentur fiunt tubercula parva, quæ partes contiguas leniter inflammando, rubedinem, pruritum, pustulas faciunt varii coloris, adspectus ingrati. Quando deinde turgent magis, crassamentum incipit per meatum folliculi usque ad superficiem Epidermidis per meatum illius exire, & quâ parte aërem experitur cærulescere, vel nigrescere, in apice; si tum fortiter premitur intra binos oppositos digitos, tum ex ampullato receptaculi ventre lenta materies per angustatum collum pressa, in ipso hoc transitu formatur in cylindrum contortum, qui apice nigro, longo, albo, intorto, corpore, tam exquisitè vermiculum refert, ut Medici pariter & idiotæ decepti hâc imagine putent se vermes cutaneas oculis vidisse.

Verum quando magis increscens magisque, turget aggesta materies, tum Atheromati, Meliceridi originem dat veram & unicam, prout materies pulti, vel cerato melli magis assimulatur. Quin etiam, quando tubera talia maligna evadunt Lepram, & Cancrum cutis nec non Elephantiasin, excitari autumat. Atque huc usque animi sui sententiam super his mihi explicatam paucis dedit, poscentique evulgare hâc occasione concessit: posset verò eam locupletissimis rerum documentis amplificare, atque hinc docere veriorem methodum affectus cutaneos curandi. Neque ego ipse hisce magis investigandis deëro: interim tamen nemo corpora hæc potius Glandulas, quam receptacula humoris pinguis vocabit. Tu interim vides, mi Lector, haud ita insulsum me esse, ut esse negem, quidquid propriis non usurpo oculis.

Absit talis à me vanitas? Id assero verus, mihi nondum visas esse, ideoquè devinctissimum me fore illi, qui luculenter easdem indicaverit. Neque est quod putet quis sudoris excretionem absolvi per subcutaneas Glandulas, licet plerique ita assentiantur præeunti Excellentissimo Anatomicorum Marcello Malpigio, nihil minus: nam ultimæ Arteriolarum extremitates, quæ tomentosæ Gossypii tenuitatem plurimum exsuperant, canales sunt ipsi, quibus sudoris transmittitur materies. Eædem autem fistulæ exhalant etiam specie invisibilis fumi emeritos humores ex corpore & superfluos. En verò ex-

expansum mihi campum hîc latissimum exspatiando per varias Aliorum super his, quæ modò exposui, sententias. sed abriperent me hæc â proposito meo, ut scilicet manifestos errores, quos in Anatomicis Ipse commiserim, vel alii, absque ullo odio, solo veri amore, exponam.

I V.

De Glandulis aliarum partium membranosarum.

INteriora Cerebri cava, Ventriculos vocant Magistri, Pleuræ ambitum interiorem, Pericardium, Peritonæi cavitatem, Tunicamque Testium vaginalem dictam, semper madere, lubricari, vaporoso humore allui, omnes norunt. Neque minus evidens habetur laticem hunc in cava illa pulsum liberè sursum inde emanare retrogrediendo. An verò opus illud efficeretur Stenonianis, & Malpigianis Glandulis, quas egregii hi viri ponunt hos in usus membranas illas ubique obsidere? diu dubitavi. Verum, postquam arte singulari usus detexi nunquam satis admirandam Arteriolarum extremarum tenuitatem, facilè perspexi ad scopum hunc nec opus esse Glandulis, imò verò neque easdem ibidem reperiri. Fatetur id sanè magnus Malpigius asserendo Glandulas hasce in statu sano conspectas haud fuisse, sed in morbis, ubi dilatatæ sunt, & auctæ, demum conspicuas fieri. Fateor in hoc argumentandi genere speciem subesse persuasionis. Sed tamen putem corpuscula, quæ apparent in membranis dictis, non esse, nec fuisse, Glandulas. Contrà verò clarum mihi quidem videtur, extremitates Arteriarum obstructas abire in tumores præter naturales, mutatâ penitus nativâ formâ. Nonne Aneurisma, Varix, Phlyctena, atque alii similes morbi, exempla clara exhibent? qui itaque asserit Glandulas esse ibidem locorum, in sanitate demonstret oportet: id enim Anatomici est, de non exploratis silere potius, quam luxuriosè excogitare.

V.

Rursum de Glandulis aliarum partium, & de Papillis tactus quam plurima.

QUo magis sedulò, & diu perscrutor corpuscula, quæ in corpore nostro ab Anatomicis Glandulæ appellari solent, eò magis certus fio, Glandulas haud esse, quæ vulgato sermone ubique pro talibus recenseri solent. Neque ullo modo video, corpuscula, quæ sita sunt in aversâ parte coronæ Glandis Penis virilis, Glandulas esse; licet subtilissimus Morgagni cum aliis pro Glandulis agnoverit in adversariis. Mihi interim, salvâ Viri Egregii auctoritate, apparent istæ eminentiæ habendæ esse pro Papillis Nervosis ultra superficiem in limbo coronæ Glandis assurgentibus, quæ, ubi orgasmo venereo tensæ, atque molli frictu pressæ sunt, summam in hoc opere delectationem excitant. Verùm quoties tabo virulento impuri scorti inquinantur, foedo sanè spectaculo intumescunt, atque deglubente acrimoniâ concepti veneni tenuem, quâ tegebantur pelliculam, nudatæ atque erosæ atrocitatem intolerabilis doloris sævissimam experiuntur: quod summo est argumento Nervorum magis, quam Glandium, naturæ affines esse. Novi equidem Pilis hisce locis Papillas carere; sed neque id in pulposo digitorum apice fit, ut etiam non in volâ manus aut pedis plantâ, quibus tamen locis omnia Papillarum plena. Notavi jam dudum extrema Vasorum sanguiferorum singulis fere plagis corporis quam maximè differre in structurâ, quâ constant. Verùm etiam didici deinde id ipsum quoque in Nervorum obtinere extremis: alias quippe in superficie interiori Palpebrarum deprehendi, rursus in Papillis Mammarum mirè differentes eas, quæ in eminentiori harum parte adsunt; in Linguâ autem mirificè iterum diversas ab iis omnibus, dum & in Cute locatæ iterum longè recedant à specie, quâ præcedentes prodeunt. Observavi namque quibusdam locis corporis tantâ has copiâ haberi, tanquam propinquâ necti vicinitate, atque concinno adeò disponi ordine, ut inter illas spatii vix aliquid intersit, imò ut & extra superficiem

ficiem Cutis emineant, ut jamjam in toto obſervavi Pene, unde tantæ voluptatis capax, tantoque obnoxia dolori, pars hæc deprehenditur. Illæ autem, quæ profundius immerſæ ſunt Cuti, videntur inſervire huic propoſito, ut baſin præbeant naſcituris Pilis; atque hæ quidem ipſæ numero habentur longè pauciores, neque etiam in conſpectum ſe produnt oculis noſtris, niſi prius piloſæ alicujus partis Vaſcula cuncta materiâ meâ rubrâ omninò repleta ſint, ita ut nullus ramulus illorum abſque hacce cerâ ſit. Id verò jam pridem modò reperi, atque præſtiti in Crure humano, quod coram oſtendi Viro in Medicis & Botanicis incomparabili Boerhaavio. Etenim id mirabile, in hâc præparatione omnia extrema Vaſcula exceperunt hanc materiem, atque rubeſcunt, ſolæ autem illæ Papillæ, ex quibus Pili naſcuntur intactæ remanſerunt, atque ſingulari ſuo colore nativo albo quam diſtinctiſſimè ſe interſtinguunt ab omnibus vicinis ruberrimiſque partibus. Quid verò ſentiendum ſit de Papillis his in Pene, Linguâ, Palpebris, aliiſque partibus poſtea dicam, quum in hiſce inveſtigandis omne locem ſubſicivum tempus.

VI.

De Corde.

JUre ſibi proprio Cor principatum inter cætera viſcera ſibi vindicare omnes fere autumant; id omninò certum habetur, multa in fabricâ ejuſdem necdum ſatis extricata proſtare; meretur itaque ex hâc excellentiâ ſimulque obſcuriore ſtructurâ, & proprietatibus aliqua de ipſo notari. Haud ita bene Anatomici ſitum illius, atque naturalem locum Nobis deſcripſerunt. Licet enim in Thorace locatum illud univerſi afferant, quem tamen ibi obtineat ſitum, id verò haud ita verò depingunt. Godefridus Bidlo in magno opere Anatomico ita expreſſit, ac ſi penderet, apice coni Diaphragma, baſi verò Jugulum ſpectante. Id animalibus, quæ natura prona finxit, commune, nunquam in corpore humano. Scilicet in eo Cor Diaphragmati ita incumbit, ut illa ejus pars, quâ id attingit, quaſi incumbentis ſuo pondere compreſſa eſſet, quod nuſquam in quadrupedibus pronis obtinet.

Con-

Contra verò in hisce coni speciem figura Cordis æmulatur, quod tamen Cordi humano haud ita verè adscribere fas sit: quum forma hujus multum inde recedat, utpote curtius, atque longè compressius. Princeps inter auctores Andreas Vesalius ita hæc excudenda ut in tabulis suis curavit, ut res ipsa in homine vivente se habet. Si autem te ceperit desiderium cognoscendæ structuræ Cordis, adeas, nec pigebit, quæ, lumen clarum artis, Steno expedivit. Quum enim ante Eum substantiam visceris hujus existimarent Parenchymate quodam confici, industriâ accuratissimæ indaginis detexit veram Musculi naturam ibidem adesse; demonstravit autem id ipsum adeò evidenter, ut Hippocratis sententiam firmans Musculorum quidem artificiosissimum pronunciaverit: utique finem habet ubi initium, utrumque ad basin assertum deinde fuerat omnibus receptum, omnem omninò Sanguinem, qui per Coronarias Arterias fuerat ipsi Cordi datus, nullâ guttulâ exceptâ, per solam Coronariam Venam Venæ Cavæ reddi, imò & illum, qui lege circulationis ab utrâque Cordis Auriculâ redibat, unicâ etiam hâcce reverti viâ. Verum ego postea clarè detexi, atque demonstravi publico, ramos quosdam Venosos ita in Auriculas patere, ut partem Venosi sanguinis exceptum ab Arteriis directo itinere instillarent Auriculæ dextræ, nunquam attactâ Venâ Cavâ, ejusve magno sinu. Sed neque novum minus fuit inventum Clarissimi Vieussens, posteaque Thebesius Eruditissimus, quum invenerant ex ipsâ Cordis substantiâ Venulas aliquas oriri, quæ sanguinem Cordis ab Arteriæ Coronariæ ramis suppeditatum patulis orificiis infunderent ipsi Cordis cavo, absque ullo in sinu Cavæ, Auriculæve cavo, diverticulo. Id ipsum sæpe numero etiam demonstravi. Ipseque Egregius Thebesius satis apertè fatetur, dum dicit, hoc Ruyschius videtur omninò olfecisse. Verum si quem cupido trahit spectandi Vasorum Cordis sanguiferorum decursum, mirabilemque texturam, me visat, exhibebo libens non modò Arterias, quæ per exteriorem Cordis superficiem se expandunt, quantoque illæ numero se exhibeant, sed & eas, quæ per interiorem ejusdem plagam distribuuntur. Aliquot elapsi sunt jam anni, quando impensè lætabar, visâ mihi exili Arteriolâ, quæ interiorem occupabat Cordis superficiem: erat quippe novi quid, quo reperto delectamur omnes.

Jam

Jam verò, poſtquam magis hanc artem exercui, magiſque demonſtro cuilibet avido harum rerum ſpectabilem interiorem Cordis cavitatem tot ornatam vaſculis ceraceâ repletis materiâ, ut tota ejuſdem fabrica merè contexta appareat ex ſanguiferis ubique fiſtulis.

Id verò longè adhuc pulchrius eſt, quod Lacerti carnei, horumque tendines ipſi præ multitudine vaſorum toti rubeſcant: imò verò, quod minus forte ſuſpicari quis vellet, ipſæ illæ Valvulæ, quas dirigendo ſanguinis per Cor itineri ſagaciſſima natura dicavit, eâdem hâc arte pulchrâ vaſculorum diſtentorum hâcce materiâ ſpecie ſplendent, fulgentque.

Obſerves autem, Clariſſime Lector, me ita injectu materiæ hujus ceraceæ repleviſſe Cordis vaſa, ut, ubi illa pervenit ad extremitates omnium ultimas, tomento, aranearumque filamentis, tenuiores, vaſculis egreſſa quaſi effundatur, atque roris inſtar ſe expandat ſuper molliuſculas carneæ Cordis ſubſtantiæ fibras, eaſque rubicundiſſimo ſanguinis colore tingat. Certuſque crediderim id negotii eodem planè modo ita in vivo perfici homine, ut arte meâ in cadavere efficio: ſi enim ſanguis ſuis ubique vaſis coërcitus, rectoque ex Arteriis in Venas itinere transfunderetur, abſque ullâ ſui effuſione, non poſſet tum nutrimentum partibus corporis noſtri adferre. Denique in hiſce, quæ ita præparavi, Cordibus humanis, oculis liquidò objicere queo, Vaſa ſanguinis, quæ tranſeunt per ipſa vaſa ſanguinea alia, ita ut & hæc ipſa per priora nutriri queant: quin etiam diverſas directiones, quibus diſtincta hæc vaſa porriguntur, dum per interiorem, exterioremque Cordis ſuperficiem tranſeunt.

VII.

De Vomitu inſolito.

ANimalia quam plurima naſci, vivere, vegere, generare rurſus prolem, inter alia quædam viventia animantia à ſeculis prioribus jam obſervatum fuit; dum interim ſapientiſſimi Philoſophorum vix audeant de modo oriundi certi quid proponere vel hodie. Neque eſt, ut quis putet ſolos Vermes,

Lumbricosve, intra homines gigni: vix credas quot species diversas casus quandoque obtulerit, vel sedula indagatio invenerit. Cupisne cognoscere, adeas, nec poenitebit laboris, quæ Diaria Eruditorum Gallica, Acta Philosophica Britannica, Lipsiensia Commentaria, Academiæ Leopoldinæ Ephimerides, exhibent, legas Diligentissimum observatorum collectorum Schenkium.

Vah quam mira reperies, quam incredibilia spectabis! dignissima interim est, & hæc historiæ naturalis pars, quæ excolatur, perficiaturque. Ut symbolam dem, revoco huc, rarissimum sanè animal, quod jam in Thesauro meo Anatomico IX. icone ad vivum ductâ expressi. Ad quadrupedum pertinet genus ob numerum pedum, caudamque gerit, imò caput, & os, maximè autem Umbilicalis Funiculus ei cohærens raritatem rei augent præ cæteris; integrum sic condivi, ut in plurimos durare annos porrò queat, atque spectari ab iis, quos trahit voluptas talis contemplationis. Aliud interim planè jam demum oblatum mihi possideo, quod certè limacem satis scitè refert: nonne oculi bini, forma, & magnitudo, ejusdem id docent? ut judicare queas ipse, en, sic Tibi affero, ut peritus pictor naturam ipsam ejus figurâ exhibuit. Illud verò ipsum puella quatuordecim nata annos, una cum copioso evomuit cruore hisce ipsis diebus. Vegetum quum adhuc esset dono mihi dedit puellæ Parens, simulque adseveravit, aliquo illud à tempore vomitus supervixisse spatio, veroque aliquandiu motu semet exercuisse.

Id autem facilè credes imprimis esse commemorandum, quod in corpore humano Vermes generentur tam diversâ formâ discrepantes inter se, ita tamen, differentes ab omnibus aliis in naturâ rerum unquam repertis, ut nusquam iis similem illum conspicere detur extra corpus hominis, interim horum nonnulli in plurimarum exporriguntur ulnarum longitudinem. Hos igitur natos fuisse in eodem corpore valdè proclive est cogitare. Neque nimis probabilis videri posset forte sententia Eorum, qui ex deglutitis talium animantium ovulis productos fuisse putant, de quibus sermo fuit, vermes.

Ille interim, quem rejectum à puellâ modò descripsi, prodiit demum ex illâ, postquam longo temporis spatio fuerat valetudinaria, semper de gravitate Ventriculi conquesta prius, nunquam sanitate fruens perfectâ. Et

Et equidem verum credulitate multorum absurdissima quæque pro veris obtrusa sæpenumerò haberi & ficta, sed tamen pariter certâ fide constat prodigiis quam simillima quotidie observari, inter quæ & animaculum illud recensendum existimo, quod colore & albo & nigro variegatum vitali motu se cognoscendum præbuit.

Magis adhuc admirationem excitat contemplatio illius animalis in homine geniti, quod in Thesauro Anatom. IX. delineatum in meo Gazophylacio spectandum prostat: quia præditum est Funiculo simili ac est Umbilicalis, quin etiam latuerat in quodam corpore non admodum dissimili à naturâ Atheromatis, quod vice Placentæ fungi videbatur, inspectio veritatem rei docet, atque testimonia ibidem annexa confirmant.

Neque interim sentiendum erit, animal illud, de quo ut prius dixeram, à puellâ deglutitum intravisse in corpus, ut forte quis arbitraretur: erat enim vivens atque vegetum, neque reptatu instar limacis se movebat, sed conatu sursum, deorsumque, exercito: evomuerat etiam cruorem prius atque simul, præterea adversâ dudum cum valetudine fuerat conflictata. Neque videtur vivens in Ventriculo permanere potuisse, sed dudum mortuum, ut in plerisque advertimus animalculis, pisciculisve, qui, vivi ubi deglutiuntur, brevi moriuntur postea in hospitio vitæ sustinendæ inepto.

Cerno quidem, objici hic posse dogma hodie cunctis inconcussum habitum, de ortu omnium animalium ex ovo: verum hoc tempore id non attingo; nimis enim à meo me averteret proposito. Tu, quisquis hæc amas utilissimum tractatum perlege, quem de Vermibus conscriptum nobis dedit Expertissimus D^r. Nicolaus Andrii gallico sermone. Invenies ibi Pag. 19. Sententiam Viri esse, Vermes morbum esse corpori nostro congenitum, ipsaque, unde tandem prodeunt Vermes, Ova in nobis generari simul cum reliquis corporis nostri partibus, quæ tandem præfinito tempore fota excludant suos foetus ita, ut aliæ corporis partes humores producunt quosdam ante non apparentes, aut & partes quasdam solidas. Ego etenim opinioni huic meum facilè apponerem calculum, quia hactenus nullam invenio, quæ ita sit ipsi veritati consentanea. Quod si probabilem magis quis norit, rogandus erit, eam, ut communicare velit.

VIII.

De Monſtris.

UT prodigioſa eſt-naturæ foetura in gignendis animalculis tam variis, ita quoque varia ſæpenumero deprehenditur in mutandâ partium fabricâ, dum abire videtur à fine ſuo, quem ipſa ſibi præſcripſiſſe viſa fuit.

Inter illa primo quidem loco ordinandos puto tres diverſos foetus humanos, qui nati ſunt ſine Cerebro, neque ullâ gaudent cavitate in Capite penitus Oſſeo. Horum ego binos in ſceleta conſtruxi (tertium autem in liquore meo balſamico conſervo integrum) ita, ut Nobiliſſimus Kerkringius in ſuâ eum Oſteogeniâ Pag. 59. icone exactè ad vivum depinxit.

II°. Deinde ſatis & mirabile eſt, hiſce adſtare ſceleton, cujus dextra manus atque pes dexter, digitis numeroſioribus more naturæ conſueto donantur: ſiniſtri verò lateris manus atque pes iiſdem abundant quoque, etenim dextra manus ſeptem digitos, pes dexter octo poſſidet; ſex habet ſiniſtra cum duabus appendiculis, novem integris ſuperbit digitis pes lævus. Vid. Pag. 55. Oſteogeniæ Kerkringii, qui & ejus picturam verè dedit, itaque

Eſt modus in rebus, nec ſemper copia didat:
Prodiga naturæ dona vel ipſa nocent.

III°. Foetum etiam humanum cum binis natum capitibus inter mea repoſita conſervo. emi illum, ſed dolui, quod qui primi eum poſſiderant minus periti eorum, quæ ad conſervanda hujuſmodi rara requiruntur, male eundem condiverint, unde durus jam & omninò niger apparet,

IV°. In ove duos deprehenſos Lienes, vario ſitos loco, oſtendo conditos.

V°. In eodem animali quondam Hepar inventum eſt, in quo quinque proſtabant Veſiculæ fellis. Examinavi oblatum, atque repudiavi tum, quum enormis pretii exactione deterrerer.

VI°.

VI°. Clarissimus Johannes Jacobus Rau, Professor in Academiâ Lugduno-batavâ Celeberrimus in Osteologicis, Myologiâ, & Lithotomiâ versatissimus, quondam demonstravit nobis Arteriam ex arcuato flexu Aortæ oriundam; quem postea & ipse casum reperi, atque adhuc unicuique exhibere videndum possum.

VII°. Frequentissimè maximâ cum diligentiâ perscrutanti mirabilem membri masculi fabricam, contigit semel mihi invenire duo diversa, satis fortia involucra, totum corpus Penis humani ambientia atque coërcentia. Illud ego ipsum descripsi in Thesauro Anatom. tanquam consuetum naturæ, sed quum de industriâ in plurimis perlustratis postea non ita invenerim, petit veritatis sincerus amor, ut jam moneam plerunque unum modò tale integumentum, rarissimè duplex, adesse.

VIII°. Binos foetus humanos à multis jam annis asservo in balsamo, qui per abdomen inter se concreverunt.

IX°. Suillos etiam binos in Uterino hospitio concretos possideo.

X°. Quin & alium, fere bimestrem habeo foetum humanum, cujus tam superiores, quam inferiores artus, mirè tortuosi conspiciuntur.

XI°. In alio itidem bimestri foetu Labium superius-fissum miraris.

XII°. Sed horrebis fere, si videris alium in musæo meo foetum humanum, cui supra Nasum appendicula est adnata instar Colis masculi.

XIII°. Ovis autem Caput exhibeo conditum, cui os deest, dum Oculi situm perversum obtinent.

XIV°. Sed vitulum Capite privatum toto, dum una modò Auricula supra Truncum, loco Capitis promineret.

XV°. Multâ sedulitate perscrutabar sæpe oves quamplurimas, quibus dederat natura Pedes ultra consuetum numerum, eminentes ex nucha. Nihil verò in omnibus his magis mihi visum mirabile, quam pedes hi omni semper essent Musculo destituti, illorum verò deficientium vice pinguedine erant obsiti, quam plurimâ.

XVI°. In alio mei Armarii angulo specto portionem Placentæ Uterinæ humanæ instructam suo Umbilicali fune; sed, mirum!

rum! pendet ab eâ foetus humani crus, cum Pede extremo, tribusſque digitis.

XVII°. Plurimos etiam ibidem adſpicio foetus, humanos, quorum Genitalia mirifice deformia, ut & quibus hoc vel illud abeſt membrum aut ſupereſt.

XVIII°. Interim tam varios perſcrutatus toties nunquam inveni Hermaphroditum verum: tamen plurimos fabuloſa quæque de eo referre ubique experior. Quoſcumque de hoc genere explorare mihi contigit, deprehendi Pſeudo-hermaphroditos appellandos, ſemper enim in his Clitoridis caput, extra pudenda propendens, mentiebatur Glandem virilis membri, id verò quoties & in brutis adverti? certè dudum ex Genitalibus ovinis exemplum exhibui tale in Theſauro Anatom.

IX.

De raro Renum vitio.

RENES mirè variatâ figurâ conſpiciuntur ab iis, qui attento luſtrant oculo animalium diverſorum corpora; rem cum fide deſcripſerunt plurimi, quos inter in Zoötomia peritiſſimi eminent *Severinus* & *Duvernejus*, ille in Zoötomiâ ſuâ, hic in deſcriptione Anatomica brutorum. Boves, Urſi, Glires, Erinacei, Teſtudines, Aves, Renes poſſident ſuperficie inæquali conſtructos, ut Malpighius in Tractatu de Renibus dudum accuratione illi propriâ optimè docuit, idemque in poſthumis evidentius probavit. Neque ignorarunt Veteres idem illud inveniri etiam in Renibus humanorum foetuum, quibus ſemper Renes ita fabrefactos obſervaverunt. Sed in adulto hominis corpore ſemper fere ſunt politâ ſuperficie, æquabili, & glabrâ. Attamen in his quoque interdum, licet ætatis jam adeptis apicem, talis inæqualis, atque ex variis quaſi partibus coaleſcens, Renum facies videtur. Vid. Malpigh. in poſthum. pag. 35. Epiſtol. ad Spon. 1. memorabile autem eſt id, quod bis jam mihi fas fuit obſervare: ſcilicet Renes adultorum, ubi facti ſunt ut in foetibus, non modò exhibere ludentis quaſi naturæ errorem, imò verò morbos excitare quam atro-

atrocissimos, atque post cruciatus sævos tandem & lethales. Primum rei autem mihi inauditæ exemplum dedit matura Virgo, quæ in Amstelodamensi degebat Orphanotrophio. Misera hæc à longo jam tempore exquisitis adeò, & intolerabilibus torquebatur doloribus circa regionem Renum, ut ineffabile sit. Accedebant ad accessiones crudelissimorum paroxysmorum mictus sanguinei sæpe redeuntes. Offerebatur quidem in levamen, quid ars invenire poterat consilii & remedii. Sed proderat nihil! Igitur omni destituta ope, penitusque confecta excrutiationibus in solâ morte lenimen reperit, avidoque causæ mihi cadaver inspiciendum exhibuit. Quid verò hic exspectares mi Lector? credo id ipsum, quod nos omnes, lapidem scilicet in Renibus asperum atque hispidum. Nos verò inciso cadavere hujus nihil, ne arenulas quidem, invenimus: sed erat huic utriusque Renis superficies inæqualis omninò, & repræsentabat faciem ex multis particulis durioribus coagmentatum. Postea, quum semper mecum mirari casum hunc pergeret animus, alium novi Virum adultum, luctabatur miserrimus hic cum dolore lumbari intolerabili, sæpenumerò redeunte: semperque acutius infestante, unâ cum copiosissimi sanguinis mictu. Medici ad arduum casum implorabantur plurimi, omnes hi tractare morbum ut à calculo Renes obsidente aspero, omnes sic censere, hos inter & ego ipse fui cum filio meo. Neque juverunt interim ægrum omnia, quæ Medicorum ex præscripto promptus hausit, remedia. Sed pari fato victus moritur. Inspeximus simul cadaver, atque invenimus exquisitè eandem Renum structuram, ut in illâ puellâ, sine calculo ullo vel sabulo. Genuino hoc miserandi morbi exemplo didici calamitosam humani generis conditionem, causasque malorum imperscrutabiles sæpe & omninò insanabiles, licet cognoscerentur. Quæ verò in hâc re sit causa symptomatum Physica, Tu inquire, Medice! forte reperies, licet lateat, neque Te forsitan medendi fugiet methodus, si modò miri accidentis ratio Te non fefellerit. Felix, si inveneris! Laudandus, si inquisiveris!

X.

X.

De pulchrâ curatione morbi Oesophagici semper pro incurabili habita.

INter omnes corporis partes, quæ infestantur morbis difficillimæ curationis, haud infimum locum occupant, imò familiam ducunt illæ, per quas necessaria corpori ingeruntur, aut superflua foras eliminantur. Inter illas ad incudem revocabo Oesophagi affectum, quo deglutitio depravatur, & tandem non rarò aboletur, ita ut in tali statu moriendum sit ægro. Deglutitio frequentissimè quidem impeditur propter Tonsillas inflammatas, & tumefactas; enim verò de hoc affectu hic non loquor, qui curatu facilis, neque etiam de Angina, multò minus, de rebus deglutitis, puta aciculis &c. quibus adde Atoniam vel Paralysin fibrarum Musculosarum Oesophagi, sed verò de Oesophagi angustatione profundius sitâ, forsan à tumore quodam, vel contractione orta, cujus discretio facilis est à cæteris supradictis, nam spongiâ balænæ affixâ, oleoque saturatâ, introductionem in Stomachum prorsus impediet: si autem affectus consistat in Paralysi fibrarum musculosarum Oesophagi, spongia facile admittetur, à tumore in vel â latere Gulæ suborto, illud digitis extrinsecus sentiri, & explorari potest. Præterea in Angina affectus citò oritur, & brevi cursum absolvit, respirandi difficultas summa, febris, lingua sicca in propatulo sunt, & si paucis post horis non curantur, & morbus remediis fit superior; homines subito è medio tolluntur.

Ut de hâc parte corporis pauca hæc inter mea animadversaria inserere voluerim, occasionem mihi dedit Vir Amplissimus, & in arte Medicâ, & Chirurgicâ Expertissimus D. Johannes Mennes, Physicus & Consul Civitatis Hulsti, qui me in consilium vocavit super hâc re, & quid faciendum in hoc affectu, an ptialismus instituendus esset, nec ne? cum autem calculum apposuissem, nec alienus essem ab hoc auxilio tentando convenit quoque Industrissimum, & in Arte Medicâ Versatissimum Professorem Boerhaavium, & alios, quibus in consilium vocatis, instituit curam, felicissimo cum successu; ita-

itaque ab Illo petii, ut mihi communicare vellet, quid singulis diebus exhibuerat, quidque de die in diem obſervaverat, id quod fecit, & hoc L. B. in commune bonum communicare volui, vide ſis relationem integram, & ſinceram, ita ſe habet ut Ipſe ad me conſcriptam dedit, ne verbulo mutato.

Clariſſime Vir, Decus Batavorum in Anatomicis Excellentiſſimum.

FAvente ſummo Numinis Flamine, multa ex alto Democratis puteo eruta ſunt abſcondita, tum rariora, tum inaudita, in quibus eruendis indefeſſus ſexagenarius tuus labor, benedictâ manu, palmam omnibus, Clariſſime Vir, me judice, in palæſtrâ hujus ſtudii militantibus præripuit laureatam; Quo per omnes Germaniæ, Italiæque oras, laurea indefeſſi & exantlati laboris ac perennis encomii ſuſpenſa eſt, quo omnes è Galliâ advenæ, quo ex Angliâ novitatis cupidi, quaſi ad aram veſtræ ſcientiæ, à die in diem catervatim, ſummâ cum admiratione ſollicitantur. Quo novitatis ac deſiderii pruritu, diu anxiè correptus, occaſio ad ſcopum monſtravit viam, cùm literis repetitis vocarer, deſiderio flagranti, à Domino quodam Groningæ Theſaurario, ut manus medelaſque adhiberem ſtatui ejus morbifico deplorato; Caſus poſitivus morbi cum videretur mihi rariſſimus, cùm appulerim Amſtelodamum, Conſilium inſtitui medicum, Celebriorumque Chyrurgorum, aperui Tibi quoque Clariſſimo caſum, detexi ſuſceptam methodi Curam, interrogando, an aliam noſceres eripiendi ac ſalvandi viam, in ſalutem proximi, in ipſam artis communis laudem mihi benignè ac candidè patefaceres, agnoviſti notatâ manu caſum rariſſimum, chyrographâ obſignaſti conamen inſtituti mei reſpectu partis affectæ, reſpectu cauſæ procatharticæ, ac curæ ipſæ abſolvendæ; Quâ medendi methodo noſter præpoſitus æger, non tantum à morbo, ſed ſymptomatibus eſt liberatus, ſummo Triuni adjutorio; Qualem medendi ſucceſſum in itinere redux Veſtro patefeci deſiderio, ulteriùs debitor promiſſi ſum factus dati, ut totam vobis quaſi ſtylo delinearem inſtitutam ac peractam Curam;

dia-

diariumque explicarem notatum, fortunatosque exhibitæ medicinæ successus, tum ut enodarem symptomata, tempore Curæ, incidentia: Fateor me ad hunc usque diem fuisse debitorem promissi dati; verùm fonticæ rationes locum cum faciant excusationis, impeditus tum fui curâ multorum sub manu decumbentium, tum officio Consulatus hujus urbis, usque ad hunc diem, ubi remissio obruti laboris me suadet persolvendi debitum; Casus igitur vestræ observantiæ propositus fuit sequens.

Casus.

Vir triginta annorum natus, genere & prosapiâ clarus ante tres corripiebatur annos, tum obstructione Glandularum Tonsillæ dictæ, tum relaxatione Uvulæ, tum inflammatione faucium, tum hæmorrhoidum cæcarum doloribus, tum earum fluxu notabili, quæ symptomata, quidem diligentiâ Medicorum, medelisque appropriatis depellebantur; Verùm continua renovantium caterva symptomatum, uti Tussis ferina, Hæmorrhoides, Catharri suffocativi natales non tantum producebant prodigiosiores, verùm secum ducentes, summam æsophagi coarctationem circa quintam & sextam Colli vertebram, à die in diem accrescendo deglutitioni impedientem, usque eò, ut nisi summâ cum molestiâ, summo deglutitionis conamine, solùm modo fluida, attamen anxiè, in potestate assumere nutrimenta, continuò in pejus vergentem; Ob metum diurnum suffocationis, esurino ac jejuno ventriculo, promptas ac auxiliatrices lachrymabundus petit manus medicas.

Pars Affecta.

Partem affectam existimabam & ponebam latitare in tunicâ glandulosâ æsophagi aliisque faucium gutturisque glandulis, præprimis circa quintam aut sextam colli vertebram, ubi tres illæ notabiles glandulæ, mecum à Domino Verheyen observatæ, ac destinatæ ad humectandum in deglutitione gulam, ad hæc quoque symptomaticè tunica musculosa fore affectata.

Diagnosis.

Diagnosin enodare non necessariò judicabam, cùm signa partem affectam denotantia in propatulo essent.

Pro-

Prognosis.

Ex praxi notum, hic casus non tantum in curatione gravissimus sed omnino desperatus ac conclamatus, propter viam ad sumendum debitum nutrimentum, medicaminave occlusam, ad hæc, ubi omnis Chyrurgiæ operatio hic nimis curta, vana ac planè manca.

Causa.

Causam procatharticam, examinatis examinandis, ponebam in dispositione scorbuticâ, sapienti sat est, in sero acri, quale serum scimus à sanguine sequestrari per glandulas totius corporis machinæ, ut quoque hisce supra nominatis ac in gulâ sive æsophago, fungositate ad molem & coarctationem excretis.

Cura.

Curam ore pleno statuebam, examinatis examinandis periculosam planeque ancipitem; verùm quoniam melius est adhibere dubiosam quam patientem deplorandum, inevitabilè & miserrimè committere sepulchro ac dimittere cymbæ Charontis frangiferæ, & ultimum remedium cùm sit tutissimum; Tùm ponebam à praxi doctus multiplici, unam eripiendi ac salvandi methodum, consistentem in debito ac accurato ptyalismo in principio, & postea levi lentâ salivatione; Hâc peractâ sudoriferis ex mineralibus propinatis, balneisque associatis; Et post hæc internè instrumentis debitis ad partem affectam applicatis; Ad quæ conducunt deobturantia, consumentia & consolidantia.

Approbatio.

Nos infra scripti artis scientiæque periti, ad casum propositum in Consilium vocati, examinis lance, casum supra propositum trutinavimus, methodum à peritissimo Viro Johanne Mennes Doctore Celeberrimo, curandi unicam propositam hisce agnoscimus, institutum tanquam unicum ac salutare pronuntiamus remedium.

Hæc inter nonnullos Vestra, Excellentissime, Vir, fuit ap-

probatio,

probatio. Itinere abſoluto ſuſcepto, viſitavi Groningæ noſtrum ægrum qui deſiderio adventus mei emaciatus, extenſis brachiis lachrymabundus excipiebat me ſoſpitatorem, die Aprilis ſecundo, illicò tentavi æſophagum ſpinâ balenæ, cujus extremitas exornata fuit ſpongiâ, oleo oblinitâ, quo tentamine perſentiebam circa quintam aut ſextam colli vertebram, obſtaculum tale impermeabile, ut deſcendere nequirem ad ulteriorem deſcenſum, quo ſcrutinio talem circularem percepi coarctationem, ut ne quidem apice ſpongiæ permeare poſſem; Poſt duas horas propinavi juſculum limpidiorem, quod ſumere etiamſi cochleatim, non poterat, niſi ſummo deglutitionis conamine, imò ut ſex vel ſeptem deglutitionis probamina ac tentamina facere neceſſe erat, ſummâ cum tumefactione ac rubore faciei. Circa guttura, fauceſque omnes inveni partes ſolidas, naturales, niſi ut Tonſor quidam relaxatam decurtaverat forfice Uvulam, quam inveni nunc nodoſam, Tonſillæ erant inflammatæ, neque notabiliter tumefactæ, ſed induratæ; Inveni ægrum melancholicum, emaciatum, colore pallidiore ac planè lurido, quo non tantum turbabatur facies ſed rugæ faciei, incrementum turpitudinis ac deformoſitatis majus dabant; Examinavi ſedulò vitæ ante actæ genus ac diætæ an unquam inciderit in Veneris laſcivæ ſcyllam, aut Bacchi Charibdim, ſanctè mihi confeſſionem dabat, nunquam aliquâ veneris notâ aut ſtigmate correptum fuiſſe, imò nunquam in paleſtrâ veneris luſiſſe, niſi cum ſanâ ante annum nunc nuptâ; Hiſce pro Medici neceſſitate examinatis, greſſum ulterioris examinis extendi, quæ & quanta adhibita fuerint pro diverſâ Medicorum intentione medicamina, percepi noſtrum ægrum omnibus Medicorum & Chirurgorum conatibus inſtar mactandæ Ovis placidè ſe ſubmiſiſſe; inter qualia curandi ac applicati conamina, aliquod junioris Medici inveni inauditum, quod narratum ſpero Vobis non fore ingratum. Noſter æger inſtar deſperabundi relictus, tum à Medicis, tum à Chyrurgis, omnia ab agyrtis & anilibus conſiliis venalia propoſita, ac verborum popinâ prolata, applicabat, ſine ullo reconvaleſcentiæ ſucceſſu, contigit ut Novelletus in medicina Tyro, jam jam Doctorandus, ac Academicis ſtudiis tumidus, rumorem civitatis ſpargeret, ſeſe infallibiliter noſtrum ægrum curaturum, ſi modo patiens huic fidem daret; Quâ promiſ-
ſionis

ſionis ſecuritate datâ acceſſit ægro noſtro, fecit ac applicavit turundam grandiorem latitudine aperturæ æſophagi, longitudine ſpithami, quam oblinitam intrudebat unguento quodam, quæ turunda fræno alligata erat auribus, ne deſcenderet ventriculum, in quâ triſti poſiturâ noſter æger, noſter patiens inſtar omnium patientiſſimus, per quatuordecim dies ac noctes gemebundus inſtar ſummi captivi detentus, ſine ullâ de hâc pænâ, requie aut remiſſione, niſi ut ſumeret ſummâ cum anxietate juſculum limpidum; per nares reſpirationi tantum viâ erat patula, interim vana hujus Academici Candidati erant inſtituta riſu ac cachinno perſolvenda. Ad hæc legi omnes ab ægro noſtro ſollicitatas Doctorum expertorumque conſultationes, inveni, perlegi ac percepi, unam à Domino Boerhaven Lugduni Profeſſori tranſmiſſam ad ſcopum curationis noſtrum tendentem ac collimantem; hac Conſultatione, cum veſtra conjunctâ ſtipatâ, divino, deſtinatam ac propoſitam, adjutorio incepi curam, nempè primò correctis corrigendis, per ptyaliſmum hoc peracto, per plenam ſalivationem: Quâ abſolutâ, gulæ coarctatio non tantum deleta, ſed totum æſophagi obſtaculum depulſum eſt, ut ante nominato ac dicto inſtrumento non tantum liberrimè, ſed ſine minimo incommodo aut obſtaculo ad ipſum deſcendere poteram Ventriculi Orificium; Quamvis omnia ſecundum veras medicinæ regulas inſtituta, quamvis ex voto & probamine omnia ſucceſſerint, ut nullum in deglutitione amplius obſtaculum, attamen noſter æger conſuetudine mali ac ſuſceptis præjudiciis ita obſeſſus, ut nollet credere abſolutam eſſe curam, obſtaculum, ac remoram eſſe planè remotam, quare à die in diem ſpinâ Balenæ, ſpongiâ exornatâ uſque ad orificium ventriculi plenarium tentamen interim confeſſorium dedi, tam ad tollenda mali relicti præjudicia, quam ut conceptas ac meticuloſas deponeret cogitationes, undè quidem certior factus, verùm ſolida in principio non auſus ſumere nutrimenta præ metu ſuffocationis imaginariæ, quare præſcripſi illius loci commune aliquod pulmentum, quod præparatur è farinâ ſecalinâ & aquâ fontanâ diu concoquendo, vulgò *roggen doljes*, illic dicitur, optimi nutrimenti, facilisque concoctionis, de quo pulmento, bis, tum ter de die, cum lacte ſumebat non tantum ſcutellam unius pintæ, plenam, verùm ut dicitur *een goede Spoel-comme vol en*

een Spoel-comme melk; Quibus deglutitis, gavisus ille non tantum, sed ego summopere usque dum ut sumeret solida cujuscunque generis nutrimenta infarcienda, donec malo depulso, præjudiciis deletis se curatum esse affirmabat. Quam peractam curam vestro non tantum dignam ingenio judicavi transmittendi, verum ut solverem promissi mei pensum, in tesseram nostræ amicitiæ noviter contractæ, adjungo accuratum tractatæ curæ Diarium, conditione petitoriâ, si qua vobis talia in Curâ medicâ sint rariora occurrentia, æquali manu benignâ mihi velitis concedere, tum ad stabilimentum nostræ communis scientiæ, quam in salutem prætiosam proximorum. In quem fidem & amicitiæ spem permansurus, qui sum indefessus, Clarissime Vir

Vestræ Observantiæ

Addictissimus

Hulsto die 19. *Octob.*
1716.

JOHANNES MENNES
Physicus & Consul Urbis.

Diarium

Diarium Curæ habitæ.

ANte meum transmisi adventum, præscriptionem alicujus decocti, quo usu, humorum correctio, pro intentione absoluta est, præparatis præparandis, quoad patientem, quoad locum: Incepi curam adjuvatrice Dei dextra, summoque Numinis flamine.

1716.

April.

6. Exhibui Mercuriale purgans, quo sex levissimas pro mea intentione habuit sedes, levamine desiderato.
Circa vesperam propinavi sudoriferum ex mineralibus id est, Antimoniatis & mercurialibus propinatum, effectu desiderato, ut per totam maduerit noctem sudore debito.

7. Exhibui alicujus præparati gr. V. E connubio mercurii & antimonii, effectu, ut multum viscidæ per vomitum ejecerit materiæ, & duas habuerit sedes, sine aliquo turbido conamine aut dolore.
Circa Vesperam repetitam prædicti compositi exhibui Dosin, quâ tres habuit sedes.

8. Exhibui gr. V. quibus secutæ sunt, quatuor sedes dolore ac ardore aliquo intestini recti, æque in collo vesicæ.
Circa Vesperam repetitâ exhibitâ dosi, subsecutus est tenesmus, verùm ejectione viscidæ materiæ perquam acerrimæ.

9. Manè non tantùm rei speculator fui, quoniam persentiebam oris fætorem fragrantissimum verùm.
Circa Vesperam exhibui gr. V. sine ullâ materiæ ejectione, aut per sedes aut per Vomitum, sed patiens totam urinæ plenam reddidit matulam particulis acrioribus salinosis scintillantibus, fætore fragrantissimo ac hircino, colore rubicundo, quibus ejectis circa noctem subsecutus est ptyalismus.

10. Dedi gr. V. subsecutus est vomitus ejectione multùm viscidæ materiæ, sine sede, sed odore fragrantissimo, cum magnâ Urinæ quantitate ut antea.

11.

11. Exhibui gr. X. quoniam ſalivatio in æquilibrio quaſi ſtaret, cum ſummâ circa partem affectam coarctatione, ſuffocationis metu, propter viſcidam materiam ad motum difficiliorem illic ſtagnantem, quoniam limpida tantum eliminabatur materia.

12. Omni metu depulſo, ſalivatio incipiebat, omiſi igitur internè medicamina: Externè applicabam quæ erant conducibilia, ad attenuanda, viſcida incidenda, diſſolvenda, ac aperienda; Interim patiens in loco detinebatur admodum calido, ut ſemper ſudores ſentiret debitos; Quo die inconceptibilem viſcidæ ac tenaciſſimæ per ſalivationem ejecit materiam, odore fragrantiſſimam apud artis filios pituitam albam dictam, interim ſine ullo incidente ſymptomate aut ſede.

13. Tantum ſpeculator fui, quoniam omnia ex voto ſuccedebant.

14. Remanente viſcida materiâ, coactus fui exhibere gr. V. pro incitamento, ſine vomitu, ſine ſede, ſine urinâ, ſed cum ſudore & viſcidæ materiæ debitâ ſalivatione.

15. Repetitum exhibui doſin gr. VI, ſucceſſu debitæ ſalivationis, ſine ſede, ſine vomitu, ſed cum ſudore ac urinâ turbulentâ.

16. Speculator fui, ſine vomitu, ſine ſede, ſed cum ſudore & urinâ turbidâ.

17. Speculator fui, nulla fuit ſedes, nullus vomitus, aut urina, ſed ſudor fuit debitus, ſalivatio ex voto.

18. Speculator fui, ſalivatio ex voto, ſudor debitus, urina nulla, ſine ſede & vomitu.

19. Speculator fui, quoniam omnia ex voto uti antea, odor qui autem fragrantiſſimus nunc mutabatur, factus depuratus ac limpidior tota materia eliminata.

20. Speculator fui, ſine vomitu, ſine ſede, ſine ullo ſymptomate; ſalivatio non tantum ex voto; verùm urina quæ aut antea turbida, nunc clarior, ac odore violaceo induta reddabatur, boni ominis.

21. Ad majorem Intentionis ſecuritatem inſtar Canis Venatici exhibui gr. IV. ad ruſpandum an aliquid in his aut illis latibulis litataret mali. Effectu mirabundo; Nam ſubſecuta eſt, urina clara, debito ac naturali odore ac colore

colore per ſalivationem emiſſa tantum limpidiſſima materia ſine fætore ullo aut odore, nunc, ubi per totum ſalivationis curriculum nullum habuerit ſomnum, placidè dormivit; quaſi ſomno ſepultus per totam noctem: manè expergefactus hilari refocillatoque animo, eſurino ſtomacho ſalutavit accedentes.

22. Speculator fui omnia ad melius.

23. Iterum pro Indagatore dedi gr. III; undè certior factus omne malum planè eſſe eliminatum, ſaliva limpida, uriña debita, ſine ullo odore manifeſto, quare

24. Exhibui præſcriptum Emollientis Enematis, quoniam per totum ſalivationis curriculum, nihil excrementi per alvum depoſuerat, interim ſine ſucceſſu proſpero quare

25. Infuſionem dedi laxantem, quâ laxam accepit alvum ſatisfactoriam, ſine ullo dolore aut gravamine.

26. Ad majorem ſecuritatem iterum dedi gr. IV, ſine ullo alio effectu, niſi ut excitaret ſudorem debitum, quo gaviſus malam eliminatam eſſe materiam.

27. Per totam benè dormivit noctem, juſcula jejuno cepit ventriculo; Igitur pro illiniendo collo præſcripſi ſequens Linimentum. ℞. Ung. pomati ℥iß. ol ſuccini albi ℈ij Lavendulæ ℈iß Nuc. Moſch. exp. ʒj. ol ſpicæ Nard. Indic. ℥j. F. Linimentum. Externè ad focum collum obliniendum.

28 Exhibui purgans, debito ſucceſſu.

29. Exhibui Laxativum cum ſucceſſu ad reſtituendum pedetentim motum periſtalticum.

30. Præſcripſi pulmentum antea nominatum.

Mayo

1. Quoniam alvus conſtricta, iterum præſcripſi purgans ut antea, nullo cum ſucceſſu, quare enema cum ſucceſſu inſtitutum eſt.

2. Inſtitui Curam Lacteam per octiduum.

Tum porrò per decocta, ac balnea ſicca appuli ad ſcopum curæ præpoſitum.

12. Spongiâ, ſpinâ Balenæ exornatâ tentamen circa æſophagi obſtaculum inſtitui, deſcenſum ſine ullâ remorâ feci ad ipſum ventriculi orificium, quotidiè oleo quodam

illinitâ repetitionem peregi; Undè certior factus curam Dei gratiâ, absolutam esse, quare sanus adhuc usque tempus noster antea deplorabundus à me relictus est patiens; Quo, literis heri acceptis certior factus sum.

Fig. I.

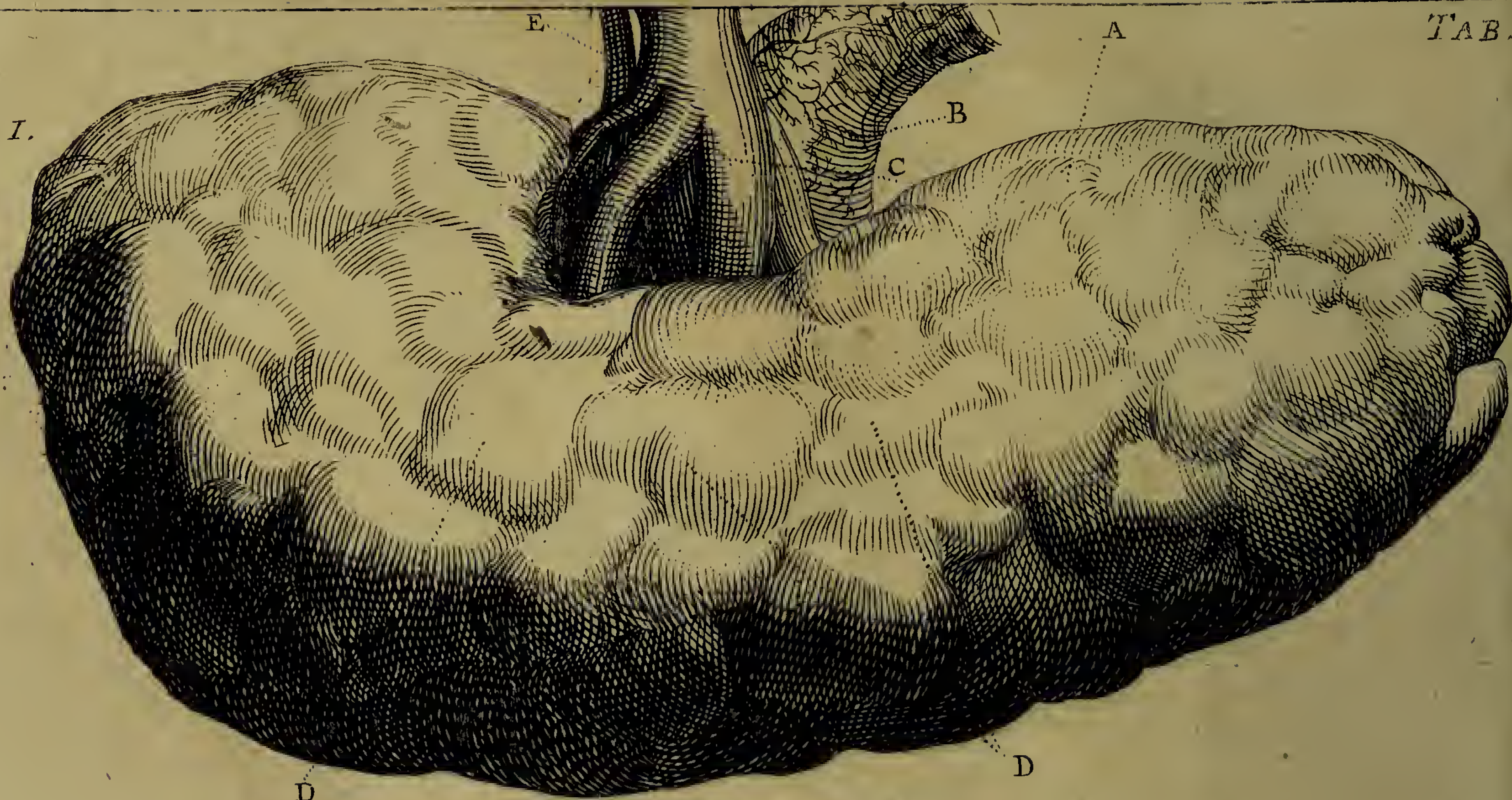

Fig. II.

A.
H
H
E
F
F
G
D
C
D
G
B

EXPLICATIO
FIGURARUM.

TABULA I.

Fig. I.

A. *Ren Humanus.*
B. *Pelvis.*
C. *Vena Renalis.*
D. D. *Superficies Renis inæqualis.*
E. *Ramus Arteriæ Renalis.*

Fig. II.

A. *Uterus mulieris gravidæ.*
B. *Os Uteri.*
C. *Apertura cultro facta.*
D. D. *Ligamenta teretia, rotunda vulgò dicta.*
E. *Ova non fœcundata.*
F. F. *Ovarium cultro apertum, ut Ovum fœcundatum in conſpectum veniret: hujus facies exterior albicans, Calyx nuncupatur Graafio, interior verò, ſeu contentum coloris eſt cinerei, id quod ſculptor ſtudio nigrum fecit, ut à calyce diverſum eſſet colore.*
G. G. *Ductus Ovarii fimbriæ.*
H. H. *Ductus Ovarii, ſeu Tubæ Fallopianæ.*

Fig. I.

A. A. *Dextri Ventriculi Cordis in planum expansi facies interior, ex juvene.*

B. *Vascula sanguinea tenuissima repleta ceraceâ materiâ rubrâ, quæ tanto sunt numero, uti dicta facies videatur ex meris Vasculis sanguineis constituta.*

Fig. II.

A. *Sinistri Ventriculi Cordis in planum expansi facies interior.*

B. B. *Vascula sanguinea, quæ non solùm per carneam substantiam, verùm etiam Chordas, Valvulas, & Lacertarum tendines numerosissime sunt disseminata, ita ut Cor rubicundissimo colore undique superbiat.*

Fig. III. Uterus humanus semine virili saturatum vid. Histor. Fol. 2.

A. *Portio Vaginæ.*

B. *Ejus cavitas.*

C. *Uteri fundus.*

D. D. *Ovi ductus semine virili quoque repletus, idque in utroque latere.*

E. *Apertio uteri cultro facta, uti ejus cavitas, ut & semèn jam à liquore induratum, in conspectum veniant.*

F. *Fimbriæ Ductus Ovarii.*

Fig. IV.

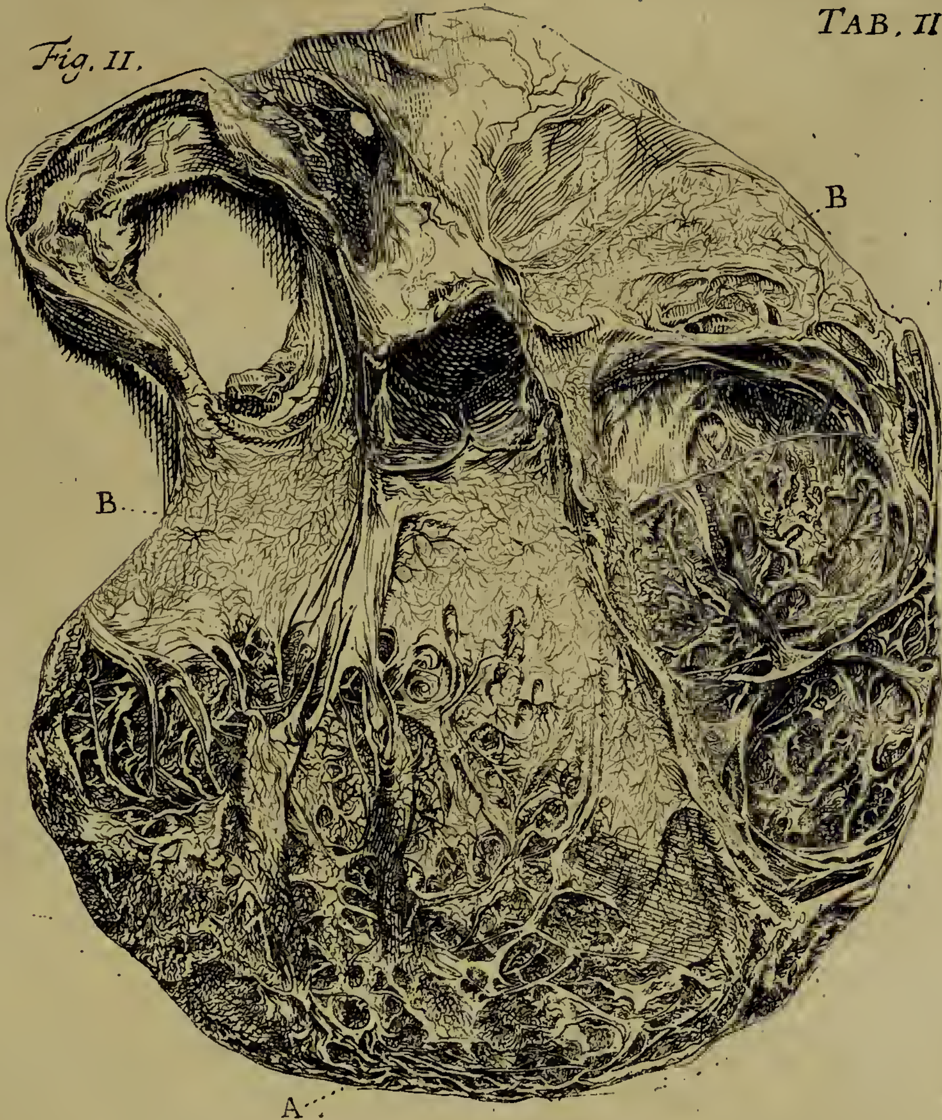
A. *Animalculum vomitu rejectum Limaci æmulum vid. Fol. 18.*

B. *Tuberculum in latere situm.*

C. *Capitulo analogum.*

TAB. II.

ndelaar ad vitam fecit

3

FREDERICI RUYSCHII,

Anatomes & Botanices Professoris, Academiæ Cæsareæ Curiosorum Collegæ, nec non Regiæ Societatis Anglicani Membri,

ADVERSARIORUM

ANATOMICO-MEDICO-CHIRURGICORUM.

DECAS SECUNDA.

In quâ varia notatu digna recensentur.

CUM FIGURIS ÆNEIS,

AMSTELODAMI,

Apud JANSSONIO-WAESBERGIOS.

M. DC. C. XX.

ILLUSTRISSIMIS, NOBILISSIMIS, ERUDITISSIMIS,

VIRIS,

Societatis Philoſophicæ

BRITTANNICÆ

Membris florentiſſimis

Sub auſpiciis

Sereniſſimi Regis

GEORGII.

Opuſculum hoc

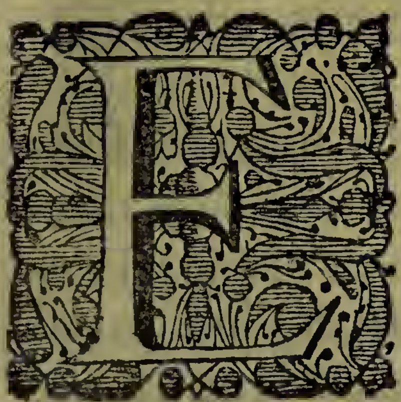
OBSERVANTIÆ, ET REVERENTIÆ, TESTANDÆ ERGO

Offert

FREDERICUS RUYSCHIUS.

ADVERSARIORUM ANATOMICORUM

DECAS SECUNDA.

EN, Amice lector, en iterum me prodeuntem in scenam! nonne foret satius virum octuaginta & tres annos natum silere, atque sarcinas in magnum illud, brevi suscipiendum, iter colligere? Ita Sane! oportet enim inter actuosa vitæ & Supremum diem otii quid habere, quo vera Philosophia, quæ mortis meditatio, ab animo excolatur. Sic ago profectô, idque mihi præstat benignitatis DEUS præter tot bona, quibus me grandævum largissimê beavit, ut maximum senii tempus in his locem. Interim tamen vivo, noctesque adhuc & dies impendo alacer contemplando, atque investigando humani corporis abdita, & puto me novi quid discendo quotidie senescere feliciter. Id verô, quod industriæ meæ aperit Creator, non mihi servandum credo; sed ita censeo, velle Adorandum Numen per me servum suum hæc in gloriæ suæ celebrationem mortalibus manifestare, ut sensim Medicina perfici queat. Si has meas causas æqui fers bonique, gaudebo; nec incolumis desinam monere sodales meos audacter & fideliter, si quid invenerim boni. Cedant conatus nostri in Gloriam DEI, & Salutem hominum!

I.

De Membrana, & vasis Sanguiferis in Acetabulo Coxæ.

OMnia ossa suâ ambiri membranâ, scripserant Anatomici, solos Dentes Periostio dicebant carere. Illi vero qui

accuratâ indagine mirabilia in Conchâ Auris Officula deinde detexerant, & hæc, Dentium inftar, omni proprio veftimento nuda tam feverê docent, ut infanire viderer Principi in Anatomicis viro, quandò olim & hæc ipfâ arctê inveftiri verâ membranâ, verô Periostio, fcripferam, addideramque fimul vafa Sanguifera excipi, ordinatim diftribui, perque membranam hanc in meatus horum Officulorum intrôire, humores eô deferre, imò verô & inde iterum recipere vascula, quæ perfunctos munere fuo humores ex ipfis horum officulorum meditulliis reducunt.

Neque minus incredibilia proferre cenfebar, quando fcribebam publicè inventum mihi Corticem Cerebri folo fabrefactum vasculorum Sanguiferorum contextu. Quid itaque cenfebunt, qui me legunt fcribentem, cavitatem Acetabuli in offibus innominatis ex parte obducta effe membranulâ tenuiffimâ, quæ ita contexitur mirabili vasculorum fanguiferorum apparatu, ut arte meâ repleta hæc totam membranulam nitenti undique pingant rubedine: eminus enim luftrata oculo membrana hæc abfolute rubra apparet.

Neque eft, ut quisputet, membranofas partes ex tenerrimis contextas vafis ilicò in locis illis perire debere, utpote quæ fuftinent molem fuperioris corporis, atque attritu perpetuo in fe invicem actæ facile deftruerent tenella hæcce vascula, unde inflammationes, dolores, fuppurationes, atque alia mala perpetuo fequerentur. Ut enim hæc caveret incommoda Creator, cavitatem hanc ita conftruxit, ut impoffibile fit, capiti Offis Femoris membranam hanc, vel vascula ejus, attingere. Locus namque in quo tuta reconditur, eft extra hemifphœricam fuperficiem cavam Acetabuli, unde globofum offis Femoris caput, mobile intra descriptam cavitatem: eique fere congruens, nullâ parte fuæ fuperficiei unquam poffit tangere membranulam; ejusque vascula, ut manifeftum erit unicuique qui infpicit Figuram.

Nemo miretur latuiffe tamdiu atque effugiffe omnem perfpicacium Anatomicorum induftriam hujus membranæ apparatum: quis etenim artificum hactenus potuit ceraceam materiem ita impellere, ita dirigere, ut in intima hæc eo penetret impetu, ut abditiffima hæc, & remota ab Arteriis majoribus, va-

vascula tam perfectè repleat? Attamen absque hâc felicitate successus frustra erit, quicumque vel membranulam hanc subtilissimam spectare cupit, longe minus possibile erit ulli vascula in hac tenuissimà aliter detegere. Dolor coxarius ægrotantibus cruciatum, medicis verô opprobrium esse, tristis sæpe clamat experientia. Est, ille sæpenumero incurabilis, nec levatur medicamentis, vesicantibus non auscultat, ferro resistit ipsi & igni. Coquestus jam de hisce Divus Hippocrates, nec mirum videtur sedem tum fixisse in vasculis profundissimê sitis in diverticulo Acetabuli intra cavitatem ejus posito. Nonne igitur difficillimum est eô intactis viribus illibata medicamenta afferre?

In icone cernis reptatus, & numerum, vasculorum sanguiferorum per hanc membranam. Monendus tamen es pictorem, artis suæ peritissimum licet, mirabilem naturæ ornatum haud satis feliciter assecutum fuisse: quia tam numerosa, tam implicita, hæc sunt, ut imitari fere sit impossibile. Ideoque partem hanc ita præparatam, atque balsamo conditam, ita asservo in novo, quod jam iterum paro, gazophylacio Anatomico, ut unicuique idoneo spectatori lubens illud contemplandum exhibere promtus sim.

II.

De Vasis, quæ per Patellam ipsam distribuuntur, atque per Cartilaginem mobilem in genu.

HUc, amabo Te, ades, qui desideras artem discere, quâ corpus Tibi exstruxit Deus! nova nec prius descripta prius contemplaberis. Non ita diu est, quando replendo cadaveris vasa in mirum incidi inventum. An verô observavit Quis, vasa sanguifera sese penetrare per Patellæ corpus, atque immenso numero in una ejus meditullia se abdere? certe quum non meminerim id contigisse, rei nunc speciem dabo in Tabulà consficiendum; postea verô & Cartilaginis Tibi vasa sistam. Sed oleum pendet & operam, qui vasa hæc invenire annititur, & demonstrare, in patellà adulti jam hominis; sed qui imitari

valet, quod præſtiti, in cadavere juvenili, ubi Cartilagineâ adhuc pelluciditate tranſparet, poterit illa diſtincta videre, atque advertere mirabiles eorum diſtributiones. Ne verô felicis laboris rarus pereat ſucceſſus, neceſſe eſt, partem ita arte paratam ſic conſervare, ut nec pereat, nec evadat opaca: utrumque ſanê artificio ſingulari effeci: atque ita pulchrum hocce ſpectaculum inter mea incorruptum aſſervo.

Cogitat forte, hæc quisquis legit; an ergô mihi frangenti toties Patellas, ut inſpicerem in indolem earum, nunquam apparuit vel unus talium vasculorum, vel truncus, vel ramus? Ego candidus huic dixerim, nec mihi unquam illa fuiſſe ſpectata licet indaganti: etenim fractæ Patellæ ut inſpiciatur vaſa ilicô, contracta ſuoque hinc expulſo liquido orbata, omnem effugiunt ſequentis aciem. Ubi verô injectâ cerâ, antequam frangatur Patella, vaſa hæc diſtenta ſunt, atque indurescente dein eâdem materie manent repleta, tum demum datur ſpeculari omnia. Inſpice, quæſo, figuram hic poſitam, quâ conatus ſum exprimere Patellam de juvenili ablatam corpore; videsne eam tot abundare vasculis, ut tota fere rubescat? Senilia autem oſſa ſenſim arctius compacta vaſorum plurima abolent, inque firmiorem compagem denſant, unde per ætatem firmiora quidem, at aridiora ſimul, oſſa evadunt; quod quidem liquidius nunquam, quam in dentibus, ſpectatur, quos vaſis contextos pueri in tenellâ ætate recondunt, ſenes verô, aut ætate provectiores, vaſis conſpicuis deſtitutos poſſident.

Quod ſi quis minuta me ſectari objicit, atque in rebus haud magni momenti inquirendis occupatum deridet; imô verô ſi ait, ſatis eſſe notum, vaſa ferri ſanguinea per omnes corporis humani partes, perque ipſa adeô oſſa. Huic ego reponam; mirari me licentiam hanc, quâ quis audet aſſeverare, ſe ſcire vaſa exiſtere, quæ nec ipſe vidit, nec alius unquam. Undenam ergo illa noſti? quis eorum decurſus? ubi hærent? quæ diverſitas in ſenio, ætate virili, adoleſcentiâ, pueritiâ? omnia hæc bene noſſe, atque oculis ſpectanda dare, pluris facio, quam omnia conjecturanti atque effingendi effecta: nihil licet Anatomico adſumere, quod non videt, nihil eorum, quæ videt, negligere, aut vilipendere. Nihil in corpore humano fruſtrâ conditum, cognoſcitur & in eo fruſtrâ nihil.

Si

Si ægrè haud feret Lector, monebo eum, me vidisse jam bis, nec sine admiratione, casus vix credibiles nisi ipse interfuissem. Vocabar, ut opitularer, ad homines, qui suas caligas supra genu arcto vinculo constrinxerant ita, ut impediretur velox & facilis partium harum motus; his dein per plateas obambulantibus contigit; ut cespitarent, unde verô flexu genu prolaberentur humi, fine allisione Patellæ, aut Tendinum; interim diffracti his erant ipso hoc flexu subitaneo Tendines validissimi Musculorum, qui Tibiam extendunt. Quis credidisset id fieri posse, qui novit & consideravit crassitiem horum ingentem? Rem tamen expertus sum adeô evidenter, ut hiatus inter partes Tendinum horum abruptas tam magnus esset, qui concederet digitum adulti transversum imponi. Neque surgere hi, nec se erigere poterant, imô verô ne pedibus quidem insistere absque adminiculo hominum ipsos fulcientium, coacti autem per multorum mensium spatio in lecto decumbere, tandem toto reliquæ vitæ decursu baculo corpus inter ambulandum fulcire, atque sustinere, impellebantur.

Multa equidem inducunt me, ut crediderim, esse quandoque talem in membranis, tendinibus, imò & in ipsis ossibus, conditionem, unde facilius, quam naturaliter, suis naturalibus locis exire, aliorsum cedere, quin & rumpi, possint. Quæ quidem mala haud accidissent tam facilè, si abfuisset ægra hæc diathesis. Sane simile quid cernimus in Herniis, quæ natas admiramur levissimis aliquando ex causis, quum iidem homines alio quidem tempore impunê sustinuerint nixus, motusque maximos. Quis nescit sæpe terrore, animi perturbatione, levi nisu corporis, has in robustis, & exercitatis, natas? Dudum est, quod scripsi in observationibus meis historiam, quæ huc facit. Viro per publica incedenti, in declivitate pontis, lubricitate viæ subducti pedes casum minitantur, ille tamen corporis agilitate lapsum evitat, nec alliditur stratis viarum, in ipso tamen hoc nixu frangitur illi Patella transversa absque ullo allisu. Commissus ille curæ famosissimi Chirurgi, qui in pago *Jisp* dicto artem summâ cum famâ eâ tempestate colebat, nihil adjumenti accepit. Quod tamen haud contigit culpâ adeô boni magistri: sed fragmenta Patellæ fractæ sæpe non coëunt iterum; quia unita haud possunt retineri, tam diu do-

nec coaluerint. Sæpe & impeditur hæc concretio inde, quod vasa fragmentorum quandoque non satis suppeditant materiem ossibus aduncandis propriam. Enimverô homines vidi, quibus fracti ossis frusta, omni arte ritê tractata, tamen nunquam concrescebant horum humeris, brachiisve circumducti & applicati, tubi ex bractea ferri multum præstabant commodi; partes in situ satis commodê ita retinebantur, ut motus requisitos exercere utcumque possent.

III.

De lubricâ materie, quæ in articulo genu, pone Patellam reperitur.

MIrificum corpus, quod hic loci observatum Anatomicis, glandularum fabricâ constare apud omnes fere auctores recentes pro certo quidem habetur: imprimis verô, postquam suam super his sententiam, observationibus subnixam, edidit subtilissimus inter Britannos Anatomicus *Clopton Havers*. Addit quippe egregius hic vir delineationem, quæ glandis structuram omninô exhibet. Ego tamen, qui partes has, arte meâ præparatas, cum curâ examinavi glandulosi quid nihil invenire me cogor fateri: postquam enim eventu felicissimo vasa hujus partis materie replevi ceraceâ, atque deinde dexteritate singulari expedivi ab intricatione suâ mirabili, videor mihi liquidô spectare, totum hunc apparatum merê glandulosum habitum, esse ex meris conflatum vasculis, quæ sanguinea sunt, sed quam tenuia? quam diverso ab omnibus aliis reptatu incedentia? Sane est in his singulare quid, quod frustra aliis in partibus quæsiveris. Sed præ cæteris notabile mihi videtur in hoc opere, quod glomen horum vasculorum undequaque obsitus sit materie quadam lubrica valde, & quæ pinguedinem æmulatur satis bene.

Ipsa itaque materies lubrici hujus linimenti, quæ hic deprehenditur, non secernitur certê à sanguine ope structuræ glandulosæ, ut quidem id volunt auctorum Celeberrimi, sed profectô separatur extremis illis Arteriolarum finibus, qui ideô tam subtiles, multiplices, & tam singulari penitus apparatu in-

instructi sunt, ut efficiundo huic operi aptissimi sunt: vascula enim arteriosa serosa hic ita construuntur, ita ordinantur in suo decursu, ut simile alibi non spectemus. Cur autem hæc subtilitas, figura, reptatus, situs, non sufficerent producendæ singulari indoli hujus humoris? quare esset opus accedere glandulæ naturam præterea, ut idem fieret. Nonne demonstravi jam dudum alibi in Hepate, Liene, Testibus, extremitates vasculorum arteriosorum solas esse, & sufficere, ut peculiares illi humores, suis singuli locis, conficiantur, sine ullâ glandulæ cujuscumque accedentis ope. Si porro objicere quis vellet, omnes humores simul confusos in sanguine arterioso contineri, ideoque tantum esse opus, ut ab hâc universali, omnesque humorum species continente, humore singulares illi separentur, ita quidem, ut Fel, Lac, Oleum, Semen, Saliva, jam hærentia verê in ipso sanguine tantummodo inde rursum separentur: non habeo aliud quod dicam, nisi me credere, verê quidem materiem horum omnium jam adesse in sanguine, interim tamen liquores hos peculiares, antequam tales evadant, omninô adhuc peculiari debere, elaborari, & in singularem suam naturam acquirendam ulterius perfici: hæc autem omnia perfici videntur & absolvi per mirabilem apparatum extremorum vasculorum, quæ propterea tantâ diversitate fabricæ deprehenduntur in qualibet parte, ut conficiundis tot diversis humoribus pares evadant. Causa tandem, quæ opinioni de glandulosâ hîc loci fabricâ originem dedit, hæc imprimis est; in vasculoso illo apparatu locantur ubique exigua membranacea, receptacula, similia iis quæ in intestino recto imprimis, ut & intestinis tenuibus observantur, quæque versatissimus in Anatomicis *Listerus* donat nomine agminis glandularum, de quibus postea dicam. Circa receptacula hæcce innumerabilia vascula sanguifera, telâ aranearum subtiliora, atque decursu omninô singulari disposita videmus. Neque apparere hæc vascula possunt, nisi prius cerâ rubrâ bene repleta fuerint, dein radiis solaribus rectâ allapsis in cœlo sereno, observentur per oculos boni microscopii adjumento usos: ubi enim omnibus his beneficiis simul adhibitis non uteris frustra hæc inquisiveris. Atque inde sane fit, ut pauci futuri sint, qui hæc conspicere valebunt, vel in ipsis præparatis ritê partibus. Ego autem

tem, qui tot annorum experimentis ſenſim, omnia tentando, bonâ ſæpe fortunâ adjutus, hæc inveni, ſoleo quotidie fere variis illa hominibus oſtendere, atque inde audeo aſſerere, extremitates harum arteriolarum aptas natas lubricum hunc humorem ex ſeroſâ ſanguinis materiâ ſecernere, atque in cavitates illorum receptaculorum lentê, ſed perpetuô, infundere. Quas poſtea lacunas *Boerhavianas* appellabo: quia ſingularis ille meus Amicus, in Academiâ Lugduno-Batavâ, Profeſſor Botanices, Chemiæ & Medicinæ, primus de his mihi locutus eſt. Licet autem vascula hæc tam ſubtilia ſint, tamen humor inde ſecretus poteſt ſpiſſo lentore lubricitatem hîc requiſitam adipiſci, dum in receſſibus harum lacunarum remoram paſſus inſpiſſari facilê poteſt. Ubi autem medii articuli effuſus inter articulos attritus, ſubtilior hunc redditus, maneat, poſtea inquiram: ſuffecerit hodie oſtendiſſe, Arteriolas ſolas eſſe unum organum ſecernendæ huic materiæ.

IV.

De Meſenterio.

Nimis innotuit Anatomicis, Meſenterium ſubtili membranaceâ fabricâ conſtare, quâ inteſtina tenuia annexa in hemiſphœrii ſpeciem retinentur: verum non diu eſt, quod intentiore animo & oculis contemplarer fabricam ipſam hujus membranæ, tumque nova ſatis nonnulla mihi ſe conſpiciunda obtulerunt. Evolvi itaque, quæ alii ſuper his commentati fuerant, atque expreſſerant figuris. Sed apparuit, quædam effugiſſe tamen illorum aciem. Sanê recondabar, ſæpe mihi obſervatum, & olim, fuiſſe; homines, quibus vulnera inflicta utque in cavum abdominis ita, ut etiam perforaſſent hanc meſenterii membranam, lethalia fuiſſe intra duos tresve dies Interim re accuratiſſimê, ut oportet pro renunciatione coram Judicibus, examinata, nec vulnerans inſtrumentum ulterius penetraviſſe apparebat, neque ulla præterea pars alicujus momenti fuerat læſa, ut accurato & ſollicito examinatori liquidô conſtabat. Sed graviſſimis hi homines, & aſſiduis doloribus fuerant afflicti, qui abdomen intolerabili cruciatu exagitaverant. Quis tamen

tamen auderet hæc vulnera lethalia pronunciare? Profectò nondum id auctoribus placuit, qui super his scripserunt. Intellexi dein ab Ornithotrophis, quod, cum Gallos castrant, eosdem illicò jugulent, si animadvertunt in hoc opere mesenterium vel minimum læsum fuisse: sunt enim per experimenta certissima edocti, hos brevi morituros esse ab hoc vulnere, nec arte ullâ servari posse. Quæ quidem docent Mesenterium, licet neglectum, quam frequentissimê, maximi tamen esse momenti in vulneribus abdominalibus. Si autem semel tantum, vel forte bis, id mihi observasse contigisset, certê non ita haberem animadversione, vel commemoratione, dignum. Sed elapsi jam sunt anni quadraginta & octo à quo auctoritate Magistratus Amplissimi, urbani præpositus sum officio examinandi cadavera occisorum in Amplissimâ hâc Urbe, ubi, proh dolor, nimis hujusmodi maleferiatorum hominum culpâ homicidia accidunt, ut deinde ad Judices referam de conditione vulnerum: atque in multiplici hac occasione testari mihi fas est, jam sæpenumero me expertum esse, quæ modo dixi.

Dum verò sedulô Mesenterii structuram oculis perlustro vigilibus, manifestô deprehendo plurimos subtiles nervos per illud distribui. Quin & evidenter cerno, extremitates Vasculorum sanguiferorum non ita terminari, ut icones Anatomicorum docent, sed habent se hi fines sic, uti ego hîc in figura depinxi: Ne autem dubitare quis jure queat de picturæ veritate, servavi partes, juxta quas hæ deliniationes factæ sunt. Sunt enim extrema hæc vascula tomenti instar subtilissimi tenuia, atque tam innumerabilia, ut totum Mesenterium rubescat penitus, postquam ejus vasa materie ceraceâ rubra injecta repleta sunt: quum interim absque hac præparatione ne oculos penitus effugiant. Equidem fateor, me non potuisse olim ita præparare Mesenterium: neque enim aliud difficilius hac in arte habetur, quam materiam ceraceam urgere eousque, ut usque in hæc vascula penetret, & tamen simul cavere, ne eadem propellatur ulterius. Si enim urgetur plus, postquam huc pervenit, tum Tunica cellulosa Mesenterii penitus eadem materie repletur; ubi autem tum & adhuc ultra premitur, oritur extravasatio præternaturalis materiæ ceraceæ in forma globulorum rubrorum. Quamdiu tamen ceracea materia tan-

tum tranſit in tunicam celluloſam, tamdiu nondum puto extravaſationem præternaturalem eſſe, etenim replet tantum cellulas hujus membranæ, veluti extremitates Arteriolarum idem efficiebant in vitâ pro nutritione. Atqui eô non oportet, materiem propellere, quia tunc obſcurantur & confunduntur fines extremi repletarum Arteriarum.

Quin etiam videmus in Meſenterio glandulas plurimas tam majores, quam minores. Sed in humano Meſenterio nunquam Pancreas Aſelli apparet, ut in ovibus, licet error hic magnus committitur â multis. Si autem Meſenterii vaſa ſunt repleta prius, tum hæ Glandulæ vagæ in humano Meſenterio deprehenduntur effici ex ſubtiliſſimis vaſculis ſanguiferis, pulpoſâ tamen ſubſtantiâ ſimul appoſitâ. Vaſcula hæc mirabilia valde ſunt, ſive eorum ſpectaveris ſtructuram, ſive decurſum conſideres: neque ullo modo exprimere hæc poſſum, longe minus in figurâ depingere; ſed in novâ meâ collectione Anatomicâ oſtendere poſſum, & volo dignis quibusque ſpectatoribus.

Sed & puto maximê notandum circa Vaſa lactea; quod Venæ lacteæ primi generis, tranſeuntes per has Glandulas, ſe uniant cum Vaſis lacteis generis ſecundi: Id enim mihi patuit, quando tubulum exiliſſimum introduxeram in vas lacteum primi generis, perque illum deinde flatum immiſeram, ſtatim enim tum flatus lacteas ſecundi generis quoque diſtendebat, ventuſque in thoracicum ductum uſque tranſit. Præſtabam id tubulis adeò ſubtilibus, ut ſetam tenuem vix admitterent, quosque mihi hos in uſus parabat dexteritas incomparabilis eximii Mechanici Lugdunenſis, *Muſſchenbroek*, ante quinquaginta jam & ſex annos.

Quin imò cum gaudio reminiſcor veterum laborum, quando vaſa lactea ſic inflata ex ipſo Meſenterio ſeparata eruebam, atque exſiccabam in aëre, ut arefacta oculis exhiberem. Sed jam damnoſa quid non imminuit dies! Nihil ſimile efficere non poſſum! Hebetata enim acies oculi, nec perſpicilla defectum ſupplere poſſunt. Venæ autem lacteæ primi generis oriuntur ex Inteſtinis tam ſubtili principio, ut ineffabile id, & incre-

incredibile ſit, ita quidem ut tomentoſa horum exilitas abſolutê non poſſit ullâ figurâ depingi : ideo ſolebam ego infigere tubulos meos ad propoſitum modò enarratum in vas lacteum, quod pollicis lati craſſitie diſtaret ab ortu ejus ex Inteſtinis. Si verò ſubtilis adeo eſt horum ortu, quis ergò credat preſſione aëris, alterius ve corporis, Chylum adigi poſſe in oſcula horum? Certê potius crediderim innatâ hæc, & inſitâ à DEO, facultate peragi, quam forte non omninò ineptê attractionem poſſes vocare. Neque improbabile mihi, ſed demonſtrabile, videtur, ſingulas quasque corporis humani, imò verô & univerſi, partes, à Creatore præditas eſſe virtute quâdam ſingulari, nec communi ita aliis, per quam poteſtatem infuſam valeant commodè & certô id præſtare, cui efficiendo creatæ ſunt. Et opinor Chylum, ad Glandulas Meſenterii vagas delatum, ibidem quodammodò perfici, limpidiorem & puriorem reddi, ope Arteriolarum pulpoſis extremitatibus ſuis, forte ſubtiliſſimos illi humores affundentium; atque ita perfectiorem hunc Chylum porro deferri in ductum Thoracicum : receptaculum enim Chyli naturaliter in homine non reperitur.

Sed & Pinguedinem per Meſenterium diſtributam reperio tam numeroſis ornatam vaſculis ſanguineis ſubtiliſſimis, ut integrè rubeſcat, poſtquam materiâ ceraceâ illâ replevi : deinde verô arte non vili reddere poſſum eadem tamen vaſcula diſtinctè viſibilia : quod quidem artificium inter cætera eximium eſt, Non ita dudum eſt, à quo id efficere didici, nunc verô certô id præſto, ut in Icone hic depingendum curavi, cujus prototypon in Theſauris meis aſſervo.

Quin & id memorabile narro, Venas Meſeräicas in equis Valvulis veris hinc inde præditas à me obſervari, quod nunquam in corpore humano mihi, forte nec aliis, obſervatum novi.

Vidi ſemel in toto vitæ meæ Medicæ decurſu, Meſenterium humanum apoſtemate purulento computruiſſe, atque inde ipſa quoque inteſtina, ſoluta ſuis Meſeräicis vinculis, libera & confuſa in abdomine fluctuasſe, dum interim ſic affecto homini vita nihilominus, licet brevi quidem tempore, fuit ſuperſtes : propriis ego manibus cadaver hoc incidi, rem-

 que

que veriſſimè ſic ſe habere expertus ſum. Neque memini tale quid aliis unquam viſum, vel deſcriptum fuiſſe : quamvis de Omento talia obſervari ſatis frequenter occurrat.

Aliud quondam mirabile , ſcrutanti mihi viſum fuit, unde dubitabam an fortè, præter ſanguinea , chylifera, lymphatica , pinguedinoſa , nervoſa vaſa , alia adhuc darentur in Meſenterio nec deſcripta huc uſque , nec nota. Id certô Tibi, & ſincere dixerim, olim mihi contigiſſe , dum brutorum corpora aperiebam præ inopiâ cadaverum humanorum , ut in Meſenterio ovis invenerim partem culmi graminis, quæ locata erat inter inteſtina, & inter Glandulas Meſenterii, neque hærebat tamen in venis , nec in ullo genere vaſorum notorum, tamen in Meſenterio. An ergò latent ibi in vivis vaſa adhuc ignota nobis, & poſt mortem fugientia ? ut *Aſelliana* olim & *Pecquetiana* nemini innotuerant. Certe contigit mihi videre in cadavere fœminæ , quæ Amſtelædami vitam egerat, atque ingentem habebat calculum in altero Ureterum, cujus obſtaculo impediebatur tranſitus materiæ purulentæ ex Rene illius lateris in Veſicam ; inde autem intumuerat ureter uſque adeò, ut ſpeciem referret Veſicæ Urinariæ : quum intento hæc ſcrutarer animo, miri quid obſervabam : nam ex prætumido illo ureteris loco ortos vidi plurimos exiles tubulos, qui, inde progreſſi verſus partem Abdominis ſiniſtram pleni erant purulentâ illâ materie. Me ſtimulabat quidem hæc ulterius proſequendi cupido, ſed pietas amicorum prohibebat majorem cadaveris lacerationem.

Quis verò omninò definivit hactenus, an & viæ, quibus fertur in Veſicam urina, aliæ haud ſint præter eas, quas agnoſcimus hodie?

Id quoque hâc opportunitate commemorare fas eſto: me inter rariſſima quæque aſſervo mihi binas acus ex ære confectas, quas anno elapſo *Samuel Lion de Bonavente* , Chirurgus expertiſſimus apud Judæos, me præſente eduxit ex digito extremo puellæ Octo annorum, quæ ibidem ultra annum hæſerant, dum nemo ſciret, quando & quâ viâ, eô penetraſſent. Vide Figuram, 4. Tab. 1. Equidem ſatis novi aciculas acutas quandoque intra corpus fuiſſe reconditas, ſed binas aciculas cupreas, capitulo globoſo inſtructas, ſibi invicem accumbentes ex anteriore parte digiti eductas alicui fuiſſe, quis vel fan-

do

do audivit? Certê vel factu videtur impossibile? Vidimus olim, & sæpius fallacias astutorum, quibus miræ artis ludricâ specie imponebant ignaris: illæ verô facillimè poterant detegi. Quis autem ullo conductus prætio patiebatur, duo talia corpora sibi infigi in apicem digiti. Hæc certê longo annorum spatio quam miserabilissimê fuerat conquesta de immanitate intolerabilis doloris, quo excruciabatur: imploraverat opem variorum Chirurgorum, qui incassum plurima tentaverant: nec reperiebatur, qui vel divinando assequiretur, quod hoc esset mali. Nec mirum: Si enim in pingui valde, vel carnosa parte corporis id contigisset, licet mirabile & tunc fuisset, tamen forte visum fuisset possibile? has verô aciculas quis quæreret reconditas intra gracilem partem quæ, tenui forte parcâque pinguedine tecta, cæterum tota tendinibus constat, vel ligamentis, & ossibus.

An tamen minus Tibi mirum videtur, hominem ore suo evomere perfectum animalculum, quadrupes, cani simile? Id autem in Thesauris meis Anatomicis jamdudum edidi. Sed jam servatur in Thesauro illo incomparabili, quem jam possidet *Serenissimus Russorum Imperator*, qui voluit mea hæc tot annorum spatio, tantâ sollicitudine, tantâ industriâ, à me collecta, sua fieri. Sed gaudeo hæc nacta esse hospitium in Aulâ *Principis*, cui vix alius inter Principes Europæ comparari potest, si spectes indefessam diligentiam, qua Historiam Naturalem indagat. Vix credibile unquam fuisse tam excelsum Monarcham, qui tantâ cum mansuetudine, lenitate, patientiâ, humanitate, interrogare, audire, & admirari, vellet artifices bonos in suâ arte narrantes, respondentes, docentes! quam docilem, imô verô quam supplicem; se præbebat non auditorem modô, sed & Discipulum Clarissimo cuique in omni artium genere Magistro? Voluit utique doceri à me fabricam humani corporis ante XX annos, tumque Intentissimo animo me audivit, super omnibus rogitabat sedulô, atque habebat in memoriâ semper, quod viderat semel.

Quum autem ante triennium huc reversus me primum domi meæ invisit, porrectâ salutans dextra exclamavit, O! mi Præceptor senex, tantoque affecit honore, quem privatus nemo à tanto Monarchâ exspectare potuisset unquam.

V.

De Saliva.

SAlivam ſanitati tuendæ non utilem modô, at verô maximè neceſſariam, eſſe, hiſtoria, quæ ſequitur rara ſatis demonſtrat. Puella Amſtelædamenſis annos jam nata XII. paſſa fuerat ulcus ſerpens nomodes, quod ita affecerat inferius Labium, ut magna ejus pars exeſa ingentem plagam ibidem oſtenderet. Turpe fuit ſpectare faciem inhoneſto vulnere læſam, ſed longê tamen deterius erat ſtillicidium perpetuum Salivæ, quæ ingenti copiâ, aſſiduô, per hiulcum patensque manabat vulnus: coacta inde miſera erat geſtare manu ſemper admotum labio muccinium, quo compeſceret defluentem humorem, eumque ſimul linteo admoto abſorberet. Obtulit bona fortuna obviam forte illi Celebratiſſimum illum Chirurgum Amſtelædamenſem, nobilem certe feliciſſimo artis exercitio, *Petrum Adriani Verduyn*, qui ſpectans miſeriam, humaniſſimè rogavit, unde nam ipſa, quibusque nata parentibus? Poſtquam ex reſponſis intellexit, parente orbam utroque, ali jam in publico Amſtelædamenſium Orphanotrophio Mennonitarum, percuſſit illicò commiſeratio animum: quid verbis opus? adit ultro Curatores iſtius ædis, & obtulit ſe, ut tantæ calamitatis onere preſſam levaret, nec aliam mercedem petere velle, niſi afflictæ ſolatium. Committitur actutum ægra viri curæ; qui margines induratas utrimque ſic abſcidit, ut cruda manarent ſanguine, ut in labii Leporini curatione fit, dein trajectis binis per labium acubus vulneris crepedines ad ſe invicem appoſuit, filamentisque firmavit ſecundum artis præſcripta; coaluit intra dies VI. vulnus ipſaque ægra fuit perfectè ſanata, ut omnem jam ſalivam commode in ore retineret, idque in hodiernum uſque diem feliciter ſanatum permanſit.

Quod verô hac in hiſtoriâ præ cæteris maximè eſt memorabile; ægra illa, dum patiebatur aſſiduam hanc Salivæ jacturam, ante

ante curationem, corpus habebat tenellum & pro ætate suâ admodum exile, sed & proceritatem neutiquam nacta fuerat annis suis convenientem; verum simul ac arte hac sanata fuit, statim increscere cœpit, ut justam brevi corporis magnitudinem adepta sit, fueritque summæ admirationi omnibus, qui eam prius noverant, ob insignem hanc, citamque, mutationem. Quam errant igitur, qui, salivam pro recremento noxio habentes, eam abjiciunt, eôque pulchrius valere putant hominem, quô frequentius eâ corpus exonerat, eum in finem Sialogoga adhibentes, & offas tenaces manducandas. Ego contra sæpe vidi ex defectu hujus humoris cibi fastidia oriri: quare & soleo suadere iis, qui ab acutis convalescunt, quibusque frequentius salivâ os affluit, hanc deglutire velint; quin etiam in diuturnis sæpe affectionibus incidit. Salivæ affluxus ingens, quam ubi exspuunt, labuntur in deteriora ægroti, qui si tridui spatio patienter hanc absorbere, sanantur felicissimê.

Accidit, me vocari ad Matronam Amstelædamensem, quærentem de macie extremâ consumpti fere corporis. Depræhendi fœminam adeô debilitatam, ut vix ægros traheret spiritus. Deseruerant hanc desperantes omninò de sanitate medici; dum circumspicio ad omnia, ut inquirerem in causas mali, video forte omni eam temporis momento exspuere in vas à latere appositum salivam, sicque totum profectò exhaurire jam ferme aridum corpus. Dixi ilicò, temperaret sibi, deglutiret, non ejiceret; hunc benignum humorem. Mirum videbatur, adeoque repudiabat primò, consilium, afferens omnino id fore & impossibile sibi & noxium. Ego instare, faceret. Obedivit. Quæ rerum mutatio? brevi sanata fuit absque ope, sine necessitate, alterius auxilii. Nec semel id evenisse vidi, imò verò sæpe numerò. In fine quippe morborum malum id commune est. Si negligetur, sæpe tum lethale evadit.

VI.

De Valgis.

OBerrat hominum genus obtortis ita incedens cruribus ut genua ambo fere se mutuò tangant, dum pedes plus distant in-

infra. Dubitabam olim quid id esset habendum mali ân ? mollitie oriretur ossium, ut Rachiticis infantibus, an tribuendum potius ligamentorum laxationi eorum, quibus nectuntur Femoris & Tibiæ epiphyses. Ambigenti super hac re occurrit Valgi & adulti quidem, cadaver. Perscrutabar ilicò, statimque intellexi, rationem morbi. In utroque scilicet crure, cavum interius summitatis erat longè magis depressum, quam cavum ejus Tibiæ externum. Id quomodo factum fuerit monstrat Figura 2. Tab. 2. unde debuit necessariò pars interna hujus articuli vergere in contactum, atque inclinare. Qui igitur curandos hosce homines suscipiunt, postquam adoleverunt, atque instrumentis, vel ligamentis rem aggrediuntur, peccant; est enim impossibile adultiori ætate unquam efficere, ut cavitas assurgat, vel elongetur tuber Femoris illi cavo respondens. In tenerâ autem adhuc ætate, idonea instrumenta multum præstare, malumque hoc præcavere valent. Sed & illa Medicamenta, quæ aciditatem humorum ad ossa delatorum mitigant, atque natam inde mollitiem ossium firmant.

Quamvis enim pauci rem absolverint experimentis, certus tamen sum, ossa humana ab acido quodam liquore penetrata, ita emolliri, ut obsequiosa reddita, tenacitatemque adepta vimineam, flecti queant, ut in Rachiticis, Scorbutisque, fieri videmus. Ita quidem puerorum ossa, macerata diu in liquore acido facto, sic emollita inveni.

An non & inde ratio liquet memorabilis morbi, quo affecta virgo in Galliis, omnia habuit corporis ossa pastæ adinstar mollia? Cogito autem nihil posse accidere pejus infantibus, quibus sic affecta sunt ossa, quam quod cogantur insistere suis pedibus, aut, quod priori adhuc majus malum, ambulare. Præssæ enim incumbentis molis pondere juncturæ molles dilatantur, itaque pariunt omnia mala, quæ Rachiticis evenire dolemus quotidie. Inspice modô figuram appictam, ubi curvatura ossis Femoris. Vides ibidem quatuor digitos pedum adulti hominis, in quibus extra cutis superficiem spectabiles occurrunt Papillæ cutaneæ, Epidermide & Reticulari corpore, nudatæ: certè ita prominent, ut luculentissime appareant,

si

si exposito radiis solaribus objecto per Microscopium bonum inspiciuntur : quia autem Papillæ hæ ex Nervorum prodeunt extremitatibus, non rarô inde oriuntur clavi, dum pressis nimium per arctos calceos pedibus adunantur Papillæ plures, inde in callosam, cartilagineam aliquando, vel & in corneam, aut ungui similem materiem indurescentes. Neque mirum etiam tam periculosos sæpe, imo & lethales, evasisse hos clavos, ubi incautus magister male hos fuerit aggressus.

VII.

De Glandulâ Thymo.

NUlla fere humani pars corporis uberiorem præbuit materiem altercationibus, litibusque, quàm Glandulæ fabrica: dum ambigitur interim hactenus quænam sit singularis hujus structura, quibusnam constet partibus, quomodo in veras differentias distribuendæ ex lege naturæ Glandulæ sint, quis denique harum verus sit usus? Si itaque meum hîc institutum foret, ut accuratè recenserem auctores, qui bene de his commentati sunt, & quænam sint illa, quæ scripserunt de hisce, id sanè argumentum magnum satis volumen posset implere, & forte multum sic boni temporis periret incassum. Igitur hac vice solum aperiam, quid sentiam de Thymo Glandulâ, & quidem breviter; obnixè interim flagitans, ut meliora edoctus mihi impertire dedignari haud velit. Olim juvenis sedulam assiduò operam navavi in excolendâ comparativâ Anatome, tumque equos sæpenumerò, multoties & boum corpora, incidebam investigandi ergò; accidit semel, ut, Thymum scrutatus in bove, visus mihi sim detexisse singularem in eo ductum, quo secretus illius fabricâ humor abduceretur. Persarum mihi videbar Rege beatior! Vena apparebat liquidò, quæ per Thymum destribuitur, tam pellucidæ fabricæ & tenuitatis, ac si foret vas Lymphaticum sine valvulis, in unam ex venis Mammariis se exonerabat, ilicò commisi pictori, ut exararet ejus icona, cum ipse eo quidem tempore necdum dextrè satis pingere possem, feliciter rem expressit figurâ pictor: quum tamen posteà consideratius hoc expenderem negotium, erudito

dito orbi impertire nolui rem. Sed quid eo fecissem mali? Manifestò ramus hic ex Thymo ortus, inde decurrens in Venam Mammariam se exonerabat; quum interim canalis hic non esset ulli alteri similis, utpote pellucidus, tenuisque perfectè instar Lymphatici vasis: si usus hujus erat, reducem ab hâc Glandulâ sanguinem Venis inferre, undenam igitur huic uni tanta ab omni aliâ venâ sanguiferâ diversitas? Profectò Venæ lacteæ primi generis sunt crassioribus constantes tunicis fortioribusque, quam lacteis generis secundi: Chylus per lacteas Venas primi generis fertur in Glandulas Vagas Mesenterii per superiora harum, atque per inferiora earundem iterum ex iis exit, deinde autem lacteæ secundi generis latiores sunt, atque fabricæ æquè tenuis & subtilis quam est vasorum Lymphaticorum, habentque etiam valvulas pauciores. Nonne est in naturâ ratio, cur hæc ita se habeant? Si ita censes: erit itaque & causa certa singularis hujus in hoc ramo Thymi structuræ.

Interea tamen, quid hujus sit rei in homine, cujus tam parva est respectu bovis magnitudo, nondum detexi: nam olim contentus fui vasa hæc aëre inflato replere, ut & hic feceram. Quidquid id est, apparebat certè in Thymo ille pellucens, tenuis, ramus, quem pro excretorio ductu habui, sique ille ita semper, ubique eò loci reperiretur, ambiguum restaret adhuc, an meritò agnosci deberet pro excretoria fistulâ? Id dabitur, opinor, hanc ejus tenuitatem haud frustra talem dari. Neque credere queo Venas corporis solum reducere sanguinem. Cur enim Venæ Meseraicæ sanguinem modò veherent in sinum Venæ Portarum? Quare non æquè in se sorberent potum; Chylique tenuiora? ut cruori hic misceant. Si autem negas ductum illum Thymi, credas interim mecum, paratum Thymo humorem venis in Cor deferri. Neque alienum Tibi videatur à vero, dum paratum dico in Thymo humorem: neque enim credibile id solâ absolvi percolatione ut in cribro. Sed singularis ultimarum Arteriolarum compages solâ apta nata est; quæ humorum delatorum exceptas partes in novas formas mutet, subigat, pinsat. Thymus itaque, quum Glandula sit, solis igitur constabit vasculis, non Glandulis minoribus: Id enim si foret singulæ tum hæ particularibus membranulis distinctæ

stinctæ esse deberent, quod nemo demonstravit hactenus, ideòque juxta Anatomicas leges non licet illa fingere.

Videtur utique simplicior, ideoque proprior vero, mea sententia. Nonne enim ex meis constat abunde demonstratis, extrema vasa longè aliter formata esse, ubicumque aliis præparatur & separatur humor? Si quis dubitat super his, potest in omnibus visceribus à me præparatis id perspicuè videre. Habet enim Invictissimus Russorum Imperator in suo Thesauro omnium specimina. Quin & domi meæ labore improbo recentia ita iterum adaptavi, ut & ibi cernere liceat. Sunt quippe aliæ in ventriculo pro cibi attritu & coctione; aliæ in Hepate, quibus fit bilis, absque ullo Glandularum apparatu: in Renibus penitus rursum diversæ ad separanda putrida de sanguine olea & sales. Tu verò, qui hæc aliter censes se habere, quæso tua Tu, & mea ego, oculis subjiciat fidelibus!

VIII.

De Sterno.

INter ea, quæ accuratius definienda erant in vera partium corporis humani fabricâ & illud meritò quæras, quid sentiendum sit de cavitate, quam sub Sterno, inter separatas mediastini pectoris membranas, adesse imaginantur plurimi, & quam solent considerare, ac si habenda foret tertia, vel quarta, Thoracis camera. Ajo hanc nunquam in homine dari, quamvis celebres Anatomici eam descripserint, atque figuris etiam simulaverint. Novi & Chirurgorum celeberrimos hanc posuisse, atque etiam asseruisse sæpe prægressa inflammatione hanc repleri pure, quod dein Sterni perforatione per trepanum educere aggrediuntur. Inquisivi in hanc rem eâ quidem, quam veri amor requirit, sedulitate, & reperi constanter, nullam omnino talem cavitatem hic unquam adesse. Si enim in cadavere humano incideris accuratè interstitia extremitatum ossearum in Costis, & Cartilaginum, quæ Costas Sterno committunt, sique tunc prudenter porrò & lentè, Sternum leniter separas ab anteriore parte, spectabis certô, nullam ibi cavitatem reperiri. Sed, quandò deinde liberatum ita Sternum à Media-

diaſtino & Pericardio elevas, tunc Mediaſtinum utrimque à pleurâ recedens ſpeciem cavitatis efficit; inter geminatas Mediaſtini membranas: quæ tamen cavitas prius à naturâ non erat efformata. Quin imô, quoties Pleuram membranam deduco à ſubjacente membranâ cellulosâ, etiam & tum efficitur cavitas, quæ ſemper quoque factitia modò eſt: ut de priori dixi. Nec apparet ullus cavitatis illius fictitiæ uſus, nulla neceſſitas.

Attamen, ut rem hanc quam certiſſimè oculis exhiberem, ita rem aggreſſus ſum: Infantis cadaver in Trunco deſcendente aperui, tum materiâ replevi ceraceâ, ſic quidem, ut Cor & Pulmo integrè replerentur affluente materiâ; id poſtquam effectum, totum hunc Thoracem transverſim diſcidi, tam infra Cor, quam ſupra illud, ut ſolent piſcium majorum corpora in ſegmenta, vel tomos diſcindi. Quid tum? ne minima ſanè cavitas ſub Sterno apparuit, quæ profectò debuiſſet inveniri, ſi naturali ibi formaretur lege. Sed nihil minus. Hæret ubique contiguus Pleuræ Pulmo, jacet in medio Cor, ut in homine vivo, ita poſitum, ut apice ſuo ſpectet lævam. Poſteaquam igitur ita clarè hæc videram, deinde ſegmentum illud pectoris balſamo condivi, locumque ſic parato dedi inter ſicca mea recentia præparata: ſimulque ibi appoſui Sternum, unâ cum adhærentibus Coſtarum cartilaginibus parvuli infantis; quæ quidem felici adeò artis ſucceſſu præparata, ut non modò Mammaria & Intercoſtalia, vaſa ſanguifera, ſed & illa, quæ muſculos perreptant Intercoſtales, penitus & diſtinctè ſint repleta, ut totum hoc præparatum diſtictiſſime & nitidiſſimè in conſpectum veniat, absque ullâ, vel minimâ, evaſatione præternaturali materiæ; ſed pulcherrimè videtur ceracea materies inſtar roris tenuiſſimè diffundi, quemadmodum & humor noſter Chylo-ſeroſus viventibus nobis in alimentum ita diſpergitur. Sed & Cartilagines Coſtarum præcipuæ pellucide hîc remanſerunt. Puto autem nihil reverâ in hâc arte difficilius, quam hoc ipſum efficere; quod pulchrè noſcent illi, qui per has incedere ſalebras animosè conati ſunt. Servandum igitur cum curâ hoc ipſum, & inter rariſſima mea reponendum, cenſui, ne mihi auferant fures, qui pro amicis in conclavia mea admiſſi, infanda audacia rapiunt, exque ædibus meis auferunt, quæ ipſis monſtraveram; ut votis eorum ſatis-

fa-

facerem. Neque his contenti rapinis, in alias deinde regiones & regna, furto hæc ablata mea circumferunt, pro suis ostentant, suâque se arte & manu talia jactant se parare posse. Elapsi sunt aliquot menses, quando Penem humanum, incredibili labore, summa cura, & eventu felicissimo, ita præparaveram, ut nunquam tam pulchrè, luculentissimè & quam distinctissimè, in oculos se offerebat corpus Nerveo-spongiosum utrumque totum, tum & ipsum integrè hic expansum corpus Nerveo-spongiosum minus, ejusque supra Glandem expansa fabrica, sed etiam apparebat Paraphymosis Tunicæ cellulosæ, atque vera Urethræ fabricâ, unâ cum ambiente undique spongioso corpore. Pulcherrimum hoc sanè omnium eorum, quæ unquam mihi contigit parare potuisse, liberaliter ostenderam homini indignissimo, omniaque ipsi explicueram, quem honestum putabam. Quid verò mercedis ab eo retuli? Avulsit à suo, quo sustentabatur pedunculo, atque furtim secum abstulit. Alii similiter in Anglia & Galliis similes rapinas ostentant pro suis, dum costas ita à me summo labore præparatas cum musculosâ appendice conspiciendas circumtulere: sed cautiorem inde factum me cogunt, minus liberaliter deinceps mea roganti cuique conspicienda offerre. Si quis unquam viderit humanum Penem ita ut descripsi præparatum, certus esto hunc mihi ablatum esse, & quidem furto: nam hactenus similem nemo vidit, nec ipse unqnam potui sic efficere. Vir egregius & Nobilis *Dassel*, qui habitat Lunenburgi possidet etiam paratum à me, & missum per me ipsi ex ejus votis, sed longe distat ab eo, quem commemoravi.

IX.

De Circosele, Herniis variis & Vesicâ Urinariâ.

UTinam, qui inventis nova imponunt nomina morbis, curam semper gererent, ut in his formandis observaretur sedulò convenientia vera nominis cum ipsâ rei, cui datur, naturâ, ut ita vox exprimeret rem eâ designandam. Quænam, quæso, causa suadet, Venas Testium dilatatas dominare appellatione Herniæ Varicosæ? Nonne aptius Varices Venarum Spermaticarum appellasse oportuerat? Revera non est alias hujus

mali indoles, nisi tantum, quod sit congeries Venarum, quæ ultra nativam suam magnitudinem dilatatæ, atque spissiores redditæ, apparent. Hernia autem, quum alterius longè ingenii sit, nequaquam confundi debet cum illo malo. Est nimirum hæc dilatatio, nunquam ruptura, Peritonæi, in quam dein extra suum naturalem situm se immittit, Omentum, Intestina, Splen, Vesica, Uterus, imô aliquando integer foetus, ita quidem ut hæc omnia sic emineant, ut externo tactui palpanda se præbeant. Quid autem id est, quod Varices Venosæ commune habent ulli horum? Certè nunquam circa has Peritonæi dilatatus saccus invenitur.

Neque mireris interim, me inter corpora Hernias facientia Vesicam, Lienem, Matricem, & Foetus integros enumeravisse: id enim in praxi meâ medicâ observavi, sed non licet jam describere: quia à proposito me averteret meo. Varices Spermaticarum facilê detegunt exploratores digiti in Scroto, dum attrectando partes lumbricos se attingere quis putet.

Sed, qui hoc morbo laborant, dum nihil inde percipiunt mali, parum admodum id ipsum curant; plerumque autem validiore partium pressioni, aut contusioni, malum id debetur. Deprehendi tamen multoties provectioris ætatis hominibus inde natum Hydropem Scroti; quam iterum malè Herniam aquosam, vel Hydrocelen, vocant. Sanari quidem valet id mali, pertuso scroto ope instrumenti Trocart dicto, vel & lanceolâ phlebotomicâ, ut aqua vulnere exeat, sed citò plerumque recrescit malum. Si autem curationem aggrederis aperiendo scrotum à parte superiore ad latus, tumque vulnus turundâ oblongâ unguento rosaceo mercurio præcipitato rubro permisto inunctâ oppleveris, donec lenis inflammatio, eique succedens suppuratio parva, membranulas stillantes putrefecerit, Tuque eas tenaculo eduxeris, sæpe dein perfectê sanatas observavi. Sed & aliquando Venæ positæ in Membranâ Dartos dictâ, quam ex proprietate suâ cellulosam tunicam appellare oportet, ita Varicosæ evadere possunt: sunt enim hæ tam numerosæ, ut postquam illas ceraceâ materia rubrâ repleverim, membrana hæc tota sanguinis rubicundissimi instar ruberrima evadat; Denique jam liceat mihi addere, suoque hic ordini inserere, quæ modò dixeram inter Hernias debere annumerari etiam Hernas

Vesicæ

Vesicæ, Lienis, Uteri, totiusque Fœtus. In primo enim casu, de Herniâ Vesicæ fas est asserere, hanc veram Herniam habendam esse: quoniam hæc quoque est dilatatio Peritonæi, in quam elapsa vesica urinaria, naturali suo excussa loco, Scrotum occupat. Videtur id quidem mirum, atque ab ipsa veritate alienum, imò ferme impossibile: tamen id contigisse bis tamen animadvertere mihi datum fuit. Quodque evidenter rem ita se habere demonstrat, id est, homines scilicet illi lotium reddere nequiunt, nisi scrotum utraque susceptum manu premendo aquam lotii ita expresserint.

Utque res essem certissimus unius aperui cadaver præsente Clarissimo Amstelædamensi Medico *Petro Guenellon*, & *Petro Adriani* Chirurgo, qui una mecum conspexerunt, rem ita se habuisse. Sed & Herniam semel vidi, ubi reverâ Lien replebat eo delapsus dilatatum Peritonæum. Casus mihi observatus in Nosocomio Amstelædamensi, Mulier fuerat annosa, cui lævo inguine ingens tumor, qui habebatur pro Placentâ uterinâ in Utero relictâ post partum, atque ibi accretâ; alii putabant frigidum esse apostema. Sed in cadavere certò vidi Lienem eô secessisse, atque hunc produxisse Herniam. Quis autem crederet, uterum unâ cum Fœtu in illo hærente veram Herniam posse producere? Attamen & hoc accidisse semel quam optimè, quam distinctissimè, vidi. Non hic ita me capias, ac si intelligerem prolapsum uteri extra vaginam.

Imò longè aliud. Erat scilicet Nobilis Domina, cui dudum ingens tumor hæserat circa inferiora abdominis, quam proximê inguini, atque procedebat hic directê ex cavo Abdominis, brevi autem suppuratus tumor bene sanabatur. Haud ita diu hæc imprægnata fuit; sed quid fit? Novisti, mi Lector, sæpenumerô post Apostema Peritonæi & abdominis, ut & post curata ritê vulnera in cavitatem abdominis penetrantia, manere in loco cicatricis obductæ debiliorem Peritonæi concreti rursum fabricam, undê post molimina magna, & impetus validos, dilatatur ibi læsus ante locus, præ debilitate acquisitâ impos hunc sustinere pressum, unde ingens tum fit, & Hernia periculosa. Omninô idem & hic contigit: uterus enim fœtu crescente tumens dilatabat hunc Peritonæi locum, seque in saccum hunc dilatatum insinuabat eousque, ut fœtus tandem cum utero ad

ad genua usque penderat antrorsum; instantibus deinde parturientis laboribus, elevabatur ab obstetrice uterus cum fœtu, ut in abdomine hæreret tamdiu loco debito, sicque felix evasit puerpera, edito per vias naturales bene nato fœtu. Nonne igitur hæc vera est Hernia in dilatato Peritonæo vero? Ut tandem in viam, unde egressa fuit, redeat oratio, in eâ sum sententiâ, quod Varices Scroti, quæ in juventute natæ fuerant, transeant in senio in Hydropem scroti: quia deficere incipiunt spiritus, atque hinc pendentes vires: quando venulæ absorbentes non amplius resorbent tam avidê, quam olim effusos arteriolarum extremitatibus humores halituosos, unde hic collecti partes magis debilitant magisque, atque ita tandem scroti Hydropem verum generent. Novi plurimos omne hoc negotium adscribere Vasis Lymphaticis; sed cur Venosa inde excluduntur? certê mihi videntur hæc præcipui esse in his momenti, & fere credo Ascitis, atque Hydropis ἀνὰ σάρκα causam, ut & omnis Hydropis, imprimis hærere in debilitate, & malâ affectione, extremitatum venosarum. Meministi, jam enim antea descripsi, totam Placentam, in quâ naturaliter non insunt Lymphatica, si retinetur corpore fœminino totam quantam mutari posse in Hydatides, vel ampullulas aquosas, idemque visum in integro Hepate, ut vidi, & in Thesauro Cæsaris Russiæ apparet. Quid ni & idem in aliis posset obtinere? gaudent hos morbos ruptis adscribere Lymphaticis, idque fieri haud negavero; interim crediderim sæpius à recensitis hæc accidere causis.

Pauca jam superaddo de interiore membranâ, quæ vesicæ Urinariæ cavitatem urinæ contiguam facit. De quâ imprimis notasse juvet, portionem ejus à reliquâ separatum posse per vias urinæ excerni absque vitæ discrimine. Quis mortalium id fuisset unquam suspicatus? ego sanè nunquam. Sed fidelis observatio rem ipsam docuit. Utique erat puerpera, quæ acerbissimis excruciata & enecta fere, doloribus in Ventre, & me vocari tandem, jussit. Præssus animique indagans ingenium, rogito, an ritê quidem per lochiorum fluxum expurgata esset, liberata à secundinis, & num facilis illi fieret lotii excretio? Ad quæ quidem omnia postea quam respondisset, quam prosperrimè se hæc habere, interim tamen audivi intolerabiles esse prorsus ventris quos ferebat, dolores, præscribebam

itaque

itaque clysma, quod leniendo, & sopiendo dolori, esset idoneum, exhibito simul ad mitigandam torturæ hujus sævitiem medicamento soporato; totum simul jubebam obvolvi abdomen unguento, quod est de Althæa, sicque recessi. Reversus iterum reperiebam nihil horum profuisse, pertinacem subsistere hactenus, nec leniri ullâ ratione, dolorem: sciscitanti denuò, an satis commodè urinam secerneret, responsum quam maximè, idque testari plurima quotidie lintea, quæ illi apposita bene semper humectata inde auferantur. Requievi itaque supra his.

Quid ergo? redeo, ut visam, tertiâ quoque vice; obstupui autem nihil me quidquam promovere, licet uterer optimis remediis lenientibus, carminantibus, anodynis denique: quumque puderet nihil levaminis à me præstari ejulanti ægræ; exploravi tandem attrectando, totumque pererro digitis scrutantibus abdomen, quod incredibili turgens tumore, atque prædurum inveni. Miratus Catheterem immisi in Vesicam; prosiliit extemplo immensa lotii vis, simulque doloris lenimen sibi gratulata fuit miserrima ægrotans. Geminatum deinde quotidie multis successivis diebus idem id auxilii, cum levamine ingenti. Interim advertebatur, nigrescere catheteris argentei superficiem, unde & mali quid latere in Vesicâ haud obscurè patebat: neque certè absque ratione id suspicabamur. Ecce, post paucos dies elapsos membrana occupat meatum urinarium, quæ apprehensa, trahentisque obsequiosa manui, facilè educebatur, educta satis apparuit magna; curavi portionem ejus abscissam in figurâ depingendam: puto enim id quam rarissimum esse. Certe mihi nunquam, nisi hâc semel vice, observatum. Ipsa hæc mulier postea sana, felixque concepit dein, peperitque. Vesicam huic inflammatione incensam fuisse suspicor, quam in Gangrænam superficiariam exivisse deinde credo, ut constat exemplorum plurimis, villosam Intestinorum Tunicam, quæ Papillis nervosis scatet, separatam à reliquâ Intestinali fistula ano exivisse: posteaquam Intestina acri prius inflammatione, eamque insequutâ Gangrænâ, affecta fuerant. Voco autem hanc Intestinorum Tunicam Villo-papillosam, quia animadverti villosam istam superficiem penitus simul esse Papillosam, quemadmodum se habent interiora nostrarum Ge-

narum in suo integumento, ut & Labia Oris, Oesophagus, Ventriculus, omniaque Intestina, quum sit in his omnibus ejusdem apparatus continuata productio. Verum quidem est, in unoquoque non æque clarum id apparere; quum in Labiis, Genis internis, & in Intestinis multorum hominum tunica hæc Papillas hasce nimis manifestas non possideat, attamen in aliis satis conspicua datur. In buccis interioribus, & Linguâ boum, inque Oesophago testudinum, inprimis magnum valde apparet, hoc papillosum corpus; ita quidem ut in bobus coctione integrè separari possit totum hoc papillosum tegumentum, ut Papillæ sub hoc eminentes appareant. Quoties verò contingit in homine post violentas nimis alvi purgationes tegumentum hoc ipsarum Papillarum deglubi à Papillis suppositis, tum verò cruciatuum infestissimi corpus aggrediuntur.

Quantusque dolor nascitur in Papillis Labiorum & Linguæ, quoties tenui suo involucro nudatæ sunt? Si in ea memet jam diffunderem, quæ alii de hâc tunicâ scripsere, quam Villo-papillosam appellavi, quantus meæ scripturæ pateret campus; sed propositum mihi fixum est, parcissimus ut sim in recensendis alienis, totus in enarrandis iis, quæ ipsemet quotidie observo. Interim monitus esto, care Lector, me quandoque forte inter hæc exarare nonnulla, quæ aliis jam ante me descripta fuerunt: id ægrè non feras. Confirmo meâ tum fide observationes priorum, si repeto, si novi quid adfero, pretium tuli laboris, dum aliquâ in re profui. Novi quidem allegatorum auctorum citatione spissari volumina, ostentari eruditionem, debitam cuilibet assignari laudem. Sed has ego talium laborum laudes aliis non equidem invideo, mihi otium hisce ritè excolendis omninò deest: neque enim unquam nimis mihi mane lucet surgens Sol, semper vesperascit ocyus quam vellem, ita submergor quotidianis in Anatome & praxi medicâ occupationibus.

X.

De Embryonibus, Placentâ, Ano imperforato, &c.

JAm antea, aliâ occasione, dixi, haud ita facile esse definitu, quamdiu mater gravida possit mortuum in utero foetum gerere. Quin etiam enarravi jam prius, mortuum in matrice infantem non putrescere in pus, neque in ichorem resolvi, sed flaccescere modò, & evadere laxum, quamdiu os uteri probe obturatum manet; eo verò apertò, admissoque in cavum Uteri aëre, tum demum illicò in putredinem abire. Jam verò consideremus, quam arduum sit cum veritatis evidentiâ asserere, si mortuum ediderit mulier foetum, quamdiu mortuum gestaverit mater, adeoque quo tempore ille in matrice ante partum, mortuus fuerit, accuratè designare: sæpe enim mihi accidit, ut foetus ad me abortivos ferant, quos ajunt duobus, tribus, quatuorve à conceptu mensibus gestatos esse, neque tamen tum sunt, quos ostentant, grano hordei majores: quum tamen hoc tempore jam digitum vel sesquidigitum longi esse deberent. Sed non temerè credendum mulieri enarranti exquisitum suæ imprægnationis tempus: quia defectus menstruorum, quem referunt non ita certò indicat id, quod quæritur. Nunquid plurimæ mulierum his quidem destituuntur, licet imprægnatæ non sint! Aliæ mane vomituriunt quandoque, neque tamen ideò sunt gravidæ; imò multis matutinus vomitus quotidianus, absque graviditate: ita quidem, ut signa hæc potius incerta sint, nec verè pathognomonica haberi queant. Igitur, quando reperio foetum, utcumque parvum, collapsum esse, & præditum colore cineritio, quum aliter colore sit candido, semper tum certus sum, mortuum jam fuisse aliquamdiu in utero materno: nec dubito, quin sæpe tempus à morte satis sit magnum; id enim adscendit aliquando ad unum binosve menses, si consideramus diem, quo mater gravida terrore, motu violento, distractione corporis, fluxu uterino, vel similibus fuerat affecta, & conferemus diem, quo abortum enititur. Neque enim toto hoc temporis spatio vel minimum incrementi unquam capit foetus. Si verò abortus fuerit, foetus trium vel

 quatuor

quatuor mensium, qui post mortem retentus erat aliquamdiu in utero, ille deinde in lucem editus habebit ex flacciditate partium collapsum caput, & truncum, apparebitque speciem gerens horridi monstri. Memini, sæpe me vocatum ad hujusmodi casus, atque invenisse afflictissimos parentes horum abortuum, quoniam falsò putabant se monstra generasse. Ego tum soleo consolari eos, atque asserere bene genitos hos foetus post obitum ita degenerasse in corpore materno diu retentos. Nec dubitabant amplius; quum viderent me inflando parum per fistulam hæc corpora ita rursum extendere, ut pristinam ilicò formam recupararent, qualem ante mortem habuerant prius: caput enim globosum iterum figuram adeptum foedam turpis monstri imaginem amittebat penitus, collapsusque turgebat denuo in torosam venter speciem; lætati hàc specie parentes summas agebant gratias. Nec immeritò quid enim magis horrificum parentibus evenire queat, quam si loco humanæ sobolis terribilia progenerent monstra? Imò etiam decepti falsâ rerum imagine in ipso congressu aliquandò memores horrendi atque informis monstri, ipso forte generationis momento deturparent propriam prolem.

Vidistis imagines embryonum, quas excudendas curavi in meis Thesauris Anatomicis; & facile est ibi notare, quânam ratione successu temporis suam figuram quotidie mutent. Apparent quippe nulli omninò artus in primo embryonis statu, postea verò in locis, ubi humeri & femora deinceps apparebunt, tubercula modo exigua prominent, ex quibus post longam diem humeri, brachia, manus, femora, crura, pedes, explicantur & prodeunt. Consulatis quæso, Thesauros illos Anatomicos, illa namque, quæ ibi depingenda curavi, reverâ omnia ita se habere, manifestò videre est in Gazophylacio Majestatis *Cæsareæ Russiæ*, ubi prototypa servantur. Quam immaniter autem differunt illa mea, ab iis, quæ iconibus suis impressis alii ostenderunt orbi literato? Sanè obstupui mirabundus, ubi conspexi picturam embryonis humani vix æquantis granum hordei, in quâ tamen manuum pedumque exhibebantur species; quum tamen tunc instar chrysalidum, absque ullâ apparitione artuum conspiciantur.

Itaque,

Itaque, si hi embryones, quando adhuc tam tenelli sunt, in utero materno moriuntur, inque eo post mortem adhuc aliquamdiu manent, tum semper deprehendo illos colore cinereo tinctos, & collapsos penitus; contrà verò, si statim à morte suâ utero excluduntur, albo donantur colore, atque undique torosi sunt & teretes. En tibi hic ejusmodi embryonem, qui molem grani hordei vix excedit, hunc accepi à pauco tempore à matre, quæ referebat se tres menses gravidam fuisse, idque audire sæpe mihi contigit, examinans reperi compressum, tam parvum, non verô teretem, unde conjiciebam à longo jam tempore fuisse mortuum, & quidem forte binis mensibus antequam abortum hunc enixa fuisset mater: eo enim tempore quam maximè fuerat ipsi percussus ingenti terrore animus. Sed an animadvertis funem umbilicalem? Certè is longè spissior ipso embryone. Nec id infrequens. Utique sæpe sic vidi. Sed & alio casu filamenti instar subtilem inveni: forte causa tantæ crassitiei est appressio adducti pabuli ad corpus Embryonis, quod in illud penetrare imposita expandit vasa in Umbilico. Opus est proprium errorem corrigere me, quem admisisse me confiteor, in Thesauro Anatomico, ubi embryones depictos dedi. Est ibi embryo tritici semen æquans, à secundinis pendulus, cujus ibi placenta admodum videtur magna; sed ibi tum fui oblitus dixisse, quod ingens illa moles, quæ ibidem placentam repræsentat, non solum constaret corpore placentæ, sed maximam certè partem confletur ex grumoso cruore, qui illi arctè accrevit. Maximêque oportet considerare, placentulas eo tempore fere semper ita nasci, rarissimê autem accidit ita puras excerni ex utero. Quando autem solæ prodeunt & separatæ, tum sæpe instar chartæ sunt tenues, aut dorsum cultri forte crassitie suâ æquant. In *Gazophylacio Imperatoris Russiæ* est hujus rei exemplum unum. Quam pulchrum verô! quam rarum! mihi sanê in tantâ observatorum copiâ semel tantum id videre contigit. Accuratissimê ibi natura modum suum expressit, cui ars solum præstitit conservandi modum. Est ibi placenta nuda, pura, sola, absque ullo adhærescente cruore, pendet in liquore ab embryone, qui articulum digiti magnus est, si me non fallit, memoria.

Liceat porrò hâc oblatâ mihi occasione pauca disserere de rebus, quæ à præsentibus haud ita alienæ censeri possunt. Abundans nimis rerum copia paupertatem sæpe facere, obesse autem contra, inopiam, vetus est proverbium. Mihi fas esto addidisse, & nimis anxiam diligentiam aliquoties damnosam evadere. Nusquam verò effati hujus certior visa mihi veritas, quam ubi animadverti in illa, quæ fieri solent; & exerceri in adjuvandis parturientibus, neque vel ibi inanis perdi operæ, quam in educendâ post partum Placentâ. Hanc partem fœtus esse habendam, neque ad corpus maternum pertinere, ideoque ex utero matris post eductum fœtum debere abduci nimis certò constat omnibus. Interim contingit illam fundo matricis cavo convexitate sui corporis adeò accretam adhærescere, ut in unum fere corpus miris coaluisse modis fere videatur: quo quidem casu ambigi potest, quid salutare magis puerperæ habendum sit, hanc aliquantulum ibi relinquere, an verò omni ope obnixè moliri, omniaque vel vi tentare, eam avulsam inde educere? Est certè gravis ratio, quæ suadet deliberato adhæc animo esse, nec temerariâ præcipitantiâ perdere, quam prudens forte servavisset tarditas. Non me fugit fclarorum sententia scriptorum, qui ita animum inducunt suum relictam in utero placentam conjicere, in præsens mortis discrimen puerperam. Satis explorato cognovi, obstetrices ideò omnem adhibere conatum; ut arte, vel vi, hanc eductam ostentare queant amicis præsentibus. Sed dolui acerbè casum miserarum mulierum, quibus haud raro læditur sic uterus à festinante nimis, & nimis imprudenter sæpe agente, obstetrice. Extemplo tunc abdomen prædurum tumet, febris incenditur continua, quam properata sæpe mors insequitur. Docuere satis *Paræus*, *Portal*, *Mauriceau*, & alii, quonam artificio placentam auferre de corpore tutô oporteat, quid autem agendum, quando præter consuetudinem nimis fortiter adhæserit, nimis parcè explicuere.

Obtulerunt mihi se casus, in quibus omninô erat impossibile, absque imminenti mortis periculo Placentâ liberare matricem. Horum censeatur unus, quando, edito jam infante, contractio spasmodica, fortisque fit uteri in eo loco, qui est inter placentam & illam uteri partem, in quâ os matricis inter-

internum iterum se formare deberet postea. Scire enim est, post natum infantem, in utero nullum reperiri tale os, ut olim fuerat: sed ita omninò se res habet, ut in bursâ nummaria, quæ loris transmissis constricta rugosum os format; laxatis autem hisce vinculis, ubique æquè lata est & expansa. Hæc itaque memorata jam constrictio uteri sæpe tam altè posita est, ut digitis, manu, carpo, & brachio, profundè in corpus immissis, demum percipiatur: quin & arctationem hanc ibi adeò strictam quandoque detexi, ut digitum vix, imò vix admitteret, dum tamen pone hancce placenta retenta hæreret. Quonam, quæso, pacto ulli possibile erit artifici inde eruere vastum illud placentæ corpus, nisi lethalem sustineat inferre vim matrici? Utique morietur subitò puerpera. Vidi namque hanc præ cæteris causam dari, cur nec opinantes improviso moriantur post partum fœminæ; dum interea rerum suarum satagans obstetrix, quasi re pulcherrimâ gestâ, ostentat placentam, hancque integram, atque illibatam manu suâ eductam jactat. Quin & obtinet aliquando, ut, licet apertus satis uterus hiet hactenus, placenta tamen ita teneat uterum, ac si illi concrevisset, expertus loquor: atque propterea, si artificiosâ tussi, aut nisu quasi parturientis facto, placenta non facilè sequitur, tumque digito juxta funem umbilicalem prudentissimè immisso, eoque prudenter placentam perterebrando ut separetur, & ne sic quidem succedit, satius mihi videtur omne ulterius, periculosum semper, molimen omittere, relinquere placentam, donec ipsa natura hanc, ut sæpe feliciter fit, expediverit. Attamen, post natum partum, mater liberata non est, quamdiu placenta necdum excussa! fateor. Sed, an non præstat ex binis malis minus eligere? Prudentius ergò relinquere placentam, donec natura hanc separat, aut donec laxata, magisque libera, manu evellere hanc detur, quam lethali festinatione occidere ægram. Putetne quis, boni quid contigisse trucidatæ mulieri, quod mortua sit sine placenta? Quæ cum illa poterat vixisse! Vera dixi. Placenta infantis, non matris, pars habenda. Natura incredibili conatu, & solertiâ, intenta semper suæ liberationi, atque relegationi omnis molestæ sarcinæ: rarò inde fit, restare in utero placentam, licet ibi viginti, imò & viginti quinque dies, post partum hæserit. Credite verissima asserenti, ex

sede-

ſedecim, quibus relicta placenta, quindecim à naturâ liberatas ſalutavi. Licet autem, quod quam rariſſimè accidit, placenta remanſerit; non tamen inde tantum mali, quantum olim creditum. Conclamata erat ſalus, relictâ placentâ! Fateor optandum, hanc tutô eductam : ſed ſalvâ tamen vitâ. Si autem tota remanet tandem, quid illi contigit? Profectô uterus aſſiduô arctior redditur, atque perpetuâ ſuâ contractione affectans priſtinam parvitatem, & figuram, ita comprimit remanentis placentæ corpus, ut in globoſam arctêque compreſſam maſſam formet, quæ nihil de formâ placentæ retinens, tota fere in duram, carnoſam, molem degenerat; Vidi attamen fœminas has imprægnatas iterum, bene natum idoneo tempore fœtum enixas, atque poſtquam ſatis feliciter erant liberatæ ab onere ſuo tam fœtu ſcilicet, quam ſecundinis, denique & hæc placentæ olim retentæ fruſta jam demum excreviſſe, quæ ignarum vulgus Molas, falſos conceptus, vel & monſtra alimenti fœtus perſuctum rapacia appellitare falſô ſolet. Verum aliter tota hæc retentæ moles placentæ penitus amittens genuinam ſuam indolem, qui eſt merus vaſorum ſanguiferorum contextus, integro ſuo corpore permutatur in congeriem hydatidum, atque poſtrema hæc mutatio frequentior longe priori obſervatur.

Tum autem hæcce Hydatidum maſſa, incredibili augmento increſcens, vaſorumque horum adaugens numerum, denique tanta evadit, ut matulâ vulgari vix capi queat; imô, poſt excretam tantam maſſam, ſæpe poſtea novas adhuc ſimiles maſſas deponit.

Mirabiles has excretiones, nuper eſt admodum, quod bis viderim intra duodecim dierum ſpatium. Præbet enim populoſiſſima Amſtelædamenſium urbs obſervationibus, alibi rarioribus inter pauciores homines, uberrimam materiem. Quantis figmentis, quibus fabulis, occaſionem dedere prius occaſionem hæ molis excretæ?

Pleni auctorum horum libri. Certe cuncta meræ ſunt placentæ degenerantis ſoboles. Iterum itaque ingemino hoc meum monitum in ſalutem mulierum, inque correctionem erroris in arte obſtetricia; ſcilicet placenta de corpore puerperæ, nullâ tutæ artis efficaciâ ſecurè poteſt educi ſalutare erit illam

illam ibi relinquere. Ipſe ego meis manibus parturientes, ut obſtriciæ artis magiſter, liberavi, & deprehendi certò ita, firmiter ſæpe hærere utero placentam, ut, niſi expertus ipſe, nemo crediturus ſit, quæ tamen ope naturæ, poſt injectum clysma incitatæ, ſequenti die feliciter torminoſâ contractione abdominis exibat.

Alii perſuadere voluerunt medicis, placentam utero retentam putrefacere, inde autem ipſum quoque uterum citò corrumpi, inflammari, gangræneſcere, inde mortem neceſſariò ſequi; ſed longè aliter, quam quidem hi cenſent, res ipſa ſe habet: quia non corporis materni hæc, ſed infantis, vera pars eſt, ut jam ſupra liquidò patuit. Exempla quotidiana, & utique quam creberrima me reddidere certum, edoctumque, placentam relictam ſi non citò ſolvitur à cohæſione ſuâ cum ſuperficie uterinâ, nunquam autem in pus, ichoremve, abire, ſicque in putridum liquamen redigi. Fruſtra quoque eſt ille metus quorundam, qui à retento placentæ corpore fœtorem exhalare ſcribunt, qui purum humorem ſanguinis ita quæat inficere ut hecticæ febri, inflammationi, ſimilibuſque malis, inevitabilem præbeat cauſam.

Quid enim fieret miſerrimis mulierculis, quæ conflictantur cum calamitiſſimo morbo, in annorum durationem attritum corpus excruciantê? Uteri cancrum intelligo. Vivunt hæ tanto ſpatio temporis, interim fœtorem penitus intolerabilem patiuntur, dum cadaveroſa utero exhalans mephitis, fugat ab ipſis unumquemque. Sique Medicus, ut conditionem ſævi morbi exploret, digito immiſſo perſcrutatur uterum, ille tanto infectus nidore inde reducitur, ut ne acri quidem ſaponis lixivio eluere teterrimum halitum queat. Vana itaque illa omnia ſunt terriculamenta ignari populi. Attamen hic ille ſedet judex. Quid enim agat obſtetrix ſapiens, quæ puerperæ præſtans omne legitimum auxilium, quod ullo modo ſperari poteſt ab arte bonâ, nec tamen poſſibilem invenit placentæ eductionem, niſi eam vim, eam utero læſionem inferat, quæ in certam mortem illam conjiciat? Nonne præſentes parturienti mulieres monebunt, urgebunt, jurgabunt, minabuntur? Nonne artis hanc ignaram damnabunt, magis peritæ mox opem implorantes? Certè ita fieri notum eſt: inde iterum incenſa obſtetrix fero-

citer sæpe rudem operam integrat, exitiales utero contusiones certissimè inferens. Mereor in his, ut credant mihi Medici: quum in amplissimâ hâc civitate quatuor annorum decursu artem obstetriciam ipse exercuerim semper & frequentissimè: deinde autem toto quadraginta annorum spatio præpositus fuerim ab Amplissimis Magistratibus urbanis officio Côllegii obstetricii, ut docerem examinaremque omnes, quæ huic se arti exercendæ dedere volunt in hâc urbe, ut ipsis Anatomicas darem demonstrationes partium muliebrium, partui inservientium, ut responsa darem obstetricibus super difficili partu me consulentibus, denique ut scrutarer cadavera puerperarum ad rimandas mali partus, mortisque sequutæ causas.

Quemadmodum nixu forti per motum muscularem facto, adeoque per labores parturientium, utero pulsus in lucem editur infans, ita & placenta, membranæ, funis umbilicalis, simili vi corpore expelluntur. Sed quis observavit unquam inter omnes Anatomicos, quod uterus humanus habet fibras musculares, peculiares ita natas, sitasque, ut fabricâ suâ agente, solvant, liberentque placentæ convexam superficiem à concavâ superficie fundi ipsius uterini? Has nuperrimè tam manifestò detegere mihi contigit, ut nihil pulchrius. Scias igitur in illâ parte uteri, qui fundus illius vocatur, adhærere fere semper placentam. Quidquid ex speculatione rationis aliter dixerint nonnulli. Sed in eo accuratè loco sunt fibræ musculosæ, orbiculatim ita positæ, ita fortes, ut, dum se contrahunt satis fortiter, tum corpus uteri ibi contractum, rugosumque redditum, ita disponant, ut placenta, extra has fibras posita, ideoque hanc contractionem non sequens, necessario à cohæsione cum utero liberetur, laxetur, excutiatur: quum elapso anno perspicue hoc vidissem, neque observassem antea, ilicò hanc matricem ita condivi, ut maneret immutata, quo possem evidenter demonstrare hanc structuram unicuique. O admirabilem fabricam, quâ instruxit hanc unam uteri partem Sapientissimus Creator! Nonne observas cæteras uterinas fibras perplexè intertextas decurrere, ut motricibus suis viribus se contrahendo, fœtum exprimant? sed solum, ubi adhæret placenta, ut eam separent, in orbicularem posituram decurrunt. Si autem remanerent post partum fœtus membranæ, tum quoque multum

solliciti

follicitii funt plerique, de nefcio quibus malis : quum tamen hæ nulli firmiter adhærentes parti, unâ cum fluentibus lochiis facilè feparentur, quia modô madidorum inftar linteorum vel chartæ fibi inviccm incumbunt, adeoque irritatus uterus nifu fuo eas longè facilius feparat. Eft autem ad hæc obfervandum præterea, quod placenta utero hæreat femper eô fere firmius, quô infectio funis umbilicalis magis perfectè centro infigitur placentæ : tum enim directio tracti funiculi æquabiliter trahit totum corpus placentæ, ideoque augmento contactarum fuperficierum non dimittitur placenta. Hoc cafu debet digito perforari placentæ corpus, tumque prudenti ejus circumductione deglubi uterus à placentæ corpore debet. Quô autem funis propior eft circumferentiæ placentæ, eô, cæteris paribus, facilior eft placentæ feparatio ab uteri fundo. Accidit tamen, ut invenerim funem fatis propinquê circumferentiæ infertum, interim & tunc, licet rarius id eveniat, immobiliter adhæfiffe matrici placentam adeô, ut, fi adhibitâ violentiâ eam educere tentarem, potius fequutus fuiffet totus uterus inverfus extra vaginam, quam ut deferuiffet uterum placenta : obfervabam tamen placentam, quæ reverâ tam firmiter coaluerat cum utero, intra paucarum fpatium horarum, folo naturæ urgentis nifu expelli. Contrâ verô vidi puerperas, quibus in tali cafu, fummâ vi eductâ placentâ, uterus ipfe inverfus ex corpore fuerat protractus, mortuas, fimul ac in lectum fuum effent repofitæ. Cujus horrendi exitus nullus fuiffet metus, fi modô patienter fuiffet commiffa naturæ mollior feparatio. Iterum ingemino, poteft utero retineri diu fœtus mortuus absque magno matris damno. Nonne evidentiffimê id apparebat in vaccino corpore, cujus obfervatam defcripfi hiftoriam? Tempus debiti partus a naturâ huic erat præfcriptum menfe Martio Anni 1717, ægrotabat, convalefcebat, Novembri fequenti mactatur, atque vegeto, beneque faginato, corpore deprehenfo gaudebant poffeffores, quum interim in hâc vaccâ mactatâ vitulus hæreret, fatis bene valente corpore præditus, quem aperui, atque, in rei memoriam, fplenem ejus & cerebrum præparavi, vafis fanguineis à me impleta, quæ necdum, quamvis tenerrima computruerant. Forte rogas, qui noverim vitulum hunc femianni fpatio in matre hæfiffe mortuum? Certe bubulci

hoc norunt, quam accuratiſſimè. Sed quid opus exemplis ex corpore brutorum? An deficiunt experimenta mulierum, quæ mortuorum cadavera fœtuum plurimos geſtavere menſes? Certê non eo hæc animo ſcribo, quaſi obſtetrices monerem, rem hanc negligenter agere. Abſit! placenta ſemper educenda: modô ſalvâ vitâ puerperæ. Clamat tamen tota mulierum partui præſentium turba, occidi parientem, relictâ eâdem. Ingens hoc, & grave, præjudicium, ita inſedit earum animis, ut ne quidem permittant, rem fieri, ut artis præcepta, & ſalus matris, exigunt. Quid agendum in hiſce? Quomodô valet eradicari, ita diu radicata opinio? Certè ante multos jam elapſos annos, feriô hanc rem, aliaſque ſimiles bene multas tanti judicabant momenti Clariſſimi Inſpectores Collegii Medici Amſtelædamenſis, Piſo, de Vicq & Kommerſteyn, ut obſtrictos ſe putarent referre de hiſce rebus ad Ampliſſimos urbis Conſules, ut horum auctoritate remedium inveniretur malis præjudiciis: neque tum requieverunt Sapientiſſimi Conſules & Laudati Medici, donec præficeretur aliquis, qui harum rerum peritus juxta veram prudentis artis rationem judicare poſſet de iis, quæ ita accidunt in his negotiis, ut a præjudiciis ſtabilitis damnum omninô paterentur, ideoque emendatione indigerent ab auctoritate publicâ. Juſſerunt igitur, ut ego huic præeſſem muneri, putantes Anatomes Profeſſori, cujus tum fungebar munere, maximê id convenire: quare ſtatuerunt, ut omni menſe ſemel cogerentur omnes urbanæ obſtetrices venire, ubi audirent me diſſerentem de omnibus, quæ poſſunt forte accidere, quæ debent obſervari, quibus ſingulari arte debet ſuccurri, inter pariendum: utque etiam ſæpius in cadavere fœminino ipſis coram demonſtrarem omnes illas partes muliebres, quarum requiritur in obſtetrice cognitio, ſimul explicando, quænam forte ſingulis harum læſiones accidere poſſent, ſicque monere, & munire, contra præjudicia. Hæc aggreſſus ipſe me dedi operi obſtetricio exercendo, juvandisque in partu difficili hærentibus mulieribus, quod ſtrenuo dein labore continuavi integro annorum quatuor decurſu. Putabam certê, fore mihi impoſſibile, felici ſucceſſu docere artium maximê ſalutiferam, ſi ſolâ ſpeculatione ſapiens, manu nunquam operi adhibitâ, ſuſciperem agenda dictare atque præſcribere. Nec injuria pu-

tem

tem hanc meam fuisse rationem: quia mortalium nemo, ut peritus sit ex Anatomicis partium muliebrium extra graviditatem, extraque partus conditiones, unquam credet, quanta sit in his omnium circumstantiarum variatio, quam diversa faciet: neque aliquis, vel rationis disputatione unquam, vel sagacissimâ conjecturâ, assequi poterit, longe minus alios docere, ea, quæ tum temporis deprehensurus est in corpore muliebri. Quum verô Gravissimi Urbis Consules, & Inspectores Collegii Amstelædamensis, inciperent, quantum esset periculi in his rebus; jusserunt simul, ut omnes illæ mulieres, quæ in Urbe artem obstetriciam exercebant se sisterent coram Collegio, novum subirent examen, ut admissis iis, quæ in respondendo se probassent, admissis, à nobili hàc arte relegarentur omnes, quibus abessent dotes requisitæ. Quis crediderit, quanta inscitia, quæ nugæ, quot errores, tum apparuerint in iis, quæ artem dudum exercuerant! Quid miri, didicerant ab iis, quæ æquê fuerant & ignorantes, & imperitæ! Vultisne, enumerem ex innumeris paucos errores quos stupida induxerat ignorantia, qui jam ita per hæc remedia correcti, ut nihil eorum nostrâ amplius in urbe supersit? Videbitis utique non ridicula modô, vel damnosa, sed & exitialia, vitia. Quis putaret, fieri potuisse, antequam institutiones has occeperam, ut unâ die vocatus fuerim ad duas mulieres, de quabus asserebant, quod monstrum illis ex corpore penderet, postquam enixa erant fœtus, & sitas secundinas? Quid reperi? O facinus infandum! ipse uterus per vaginam eductus, ex vulvâ pendebat inversus. Reduxi illicô, junctisque arctê femoribus, reposui in lectum; sanata fuit feliciter. Altera verô turpi hujus erroris culpá periit. Nam illic uterus, eodem affectus modo, tam diu hæserat extra corpus, ut jam induruerit, neque ideô omni artis tentamine reducere valebam. Ocyssime hæc induratio accidit inversis sic uteris vi extractis. Conferantur narrata cum iis, quæ dudum super his commentatus fui in editis meis observationibus. Si contigerit mihi duplex hujusmodi, uno quidem die, casus; judicet quisque, quoties quidem, celatò turpi errore, aliàs id evenerit! dum mali ignoratà indole, miseræ interim fœminæ pereundum fuerit. Gavisus autem summoperê profiteor palam, id mali vix dein occurrisse magis, postquam sedulô docui, monuique, ob-

obstetrices hunc errorem. Sed scias, Lector Medice, fieri quandoque id mali absque ullo peccato obstetricis.

Ni expertus, fateor, ipse non crederem. Liberabam parturientem ab infante, qui jam eductus de corpore materno meo hærebat in præcincto; sequebatur sine ullâ omninô adhibitâ vi placenta cum membranis quam facillimê, interim momento citius, uno impetu, sequebatur hanc suâ sponte inversus uterus; sensi statim quid rei esset, duxi retrô complicatisque cruribus puerperam lecto imposui. Didici hinc haud ita temerê imputari debere obstetrici, quod partium vitio, naturæque culpâ evenire potest. Id præ cæteris inculco, ut ipso elapsus tempore, sive manus, sive naturæ vitio acciderit, restituatur in locum debitum, idque lenissimo molumine, atque dato simul quiescendi consilio. Præcipua autem hujus mali causa hæret in validissimis conatibus, a parturiente adhibitis, ad exonerandum uterum post partim. Quod morbi & vaccis accidit frequens, cui sanando ridiculum, & ut videtur, alienum valde adhibent remedium Veterinarii, bidenti scilicet furcâ pertundentes cutim,

Qui rumor olim, quam creber, de fictitiis monstris, quos ficto etiam nomine suctores appellitabant, hos vivos de corpore parturientium dimissos, per cubiculum oberrare, assidentium fœminarum naturalia petere, per hæc in corpus ingredi, ibi se recondere? Cujus putidissimæ fabulæ ne originem quidem reperias, nisi in anili delirantium cerebro! Sed & dolui sæpe, quum audirem insontes obstrices damnari turpioris, quam homicidii, criminis reas, quando forte parturienti operosê mulieri laceratu diuisa erat perinæi cutis.

Considera, quam sit hic loci cutis tenuis, quam crassi sæpe sint fœtus, quam arcta sæpe apertura meatus! Neque mirari poteris malum hoc frequentius longè accidisse, quam scitur: tegunt id vitii, quibus primo partu id evenit, matres. Obtinebat eâ tempestate ubique religiosissimè ridicula consuetudo, ut, statim à partu validissimo sorberet conamine puerpera, simul invocando sacro-sanctum Triados nomen.

Quis primò hæc vel somniando deliraret? Nisi forte sic voluerint nixum procurare expurgando utero. Quam facilè fit, quam frequens, ut propendeant ex pudendis membranæ edito

jam-

jamjam foetu. Tamen & ejus rei culpâ insonti tribuebatur obstetrici. Quam est & ille damnosus error, ne gravius quid dicam, quando jubetur puerpera, uni lateri perpetuò incumbere, nec inde se movere vel digitum latum ante nonum diem.

Sed carnifice crudelior obstetrix prohibet sæpe omnem penitus potum parturienti, quæ interim anhelans, æstuans, dolens, pumice evadit aridior, unde infinita mala: cujus quidem crudelitatis exercendæ per imperiosam ignorantiam rationem dant ineptissimam quod aliter nimium tumens vesica foetui exituro impedimento est. Quâ quidem allegatione causæ quid insulsius fingi queat, non video! Quid non metas mali, dum puerperæ statim à partu ligaturis abdomen ita constringitur, ut nec respiratio possit exerceri, nec ulla fere circulatio sanguinis? Necessarium agnosco adstrictionem, quâ vasa collapsa, & laxa nimis aliquo modo fulcias, sustineas, arctes, ut non excipiant omnem fere sanguinem corporis, atque ita subducendo eum à cerebro pessima fiant symptomata. Sed non ita hæc adhibenda, ut suffocentur vitales actiones.

Quid autem censetis de perversâ & illâ agendi ratione, dum foetui jam nato, sed languido vel deficienti per fistulam argenteam ano immissam aërem inflant? simulque funem umbilicalem præmunt, ut sanguinem eo adhuc contentum mulgendo in corpus foetus propellant? Sed placentam vivis imponere prunis, ut calefactum ita sanguinem ex placenta dein propellant in corpus, ad vitam semimortuo suscitandam, ubique tum obtinebat. Apage nugas! Bulbos recentissimos, prægrandes, cepaceos, medios findebant, naribusque admovebant tenerrimi infantis, ut instaurarent hujus spiritus: quem acerrimum nidorem ne adultis quidem toleraverit. Parvum fragmentum usurpari concedo, veto talia fieri, quibus non juvatur, sed excruciatur misellus infans. Quid autem terribilius, quid plus mali dedit, frequentissimum tum ubique agitatum inter obstetrices, quam quod digitum immitterent parturientium anum quam profundissimè, uti eliceretur in partu paulò difficiliori foetus? quas inde vidi contusiones, inflammationes, gangrænas, hæmorrhoidas, quas in ipsis partibus necroses! O obstetrices, admoneo Vos! ne festinando mortuos pariant foetus, vestræ commissæ curæ mulieres patiamini, naturam securas, tutasque

suas

suas sequi leges! Sat citô, si sat bene! Simulac verô deprehenditis, consilium Vobis deësse in aliquo casu, atque adesse unquam auxilii, curetis ipsæ tum advocari arte exercitatum Magistrum, inde Vobis honor, detrimenti nihil: tantô quippe majore fiduciâ opem vestram implorabunt parturientes, quô minus se perdi vident vestrâ avaritiâ, negligentiâ, superbiâ.

Sed fœdum erat, turpe, atque exitiale, id quoque consuetudinis genus: quo natis jam infantibus totum caput patiebantur tegi putridâ, nauseosâ, fœtidâ, horridâ, crustâ, squamosa: quæ sæpe culmo stramineo crassior totum obtegebat caput. Roganti cur id ita agerent, responsum mihi calefaciendi capitis gratia id fieri.

Si regererem prohiberi inde perspirationem, corrumpi caput, & putrescere, meliusque calorem purum conciliari, conservarique, tegumentis ex lana, vix audebant id primò consilii sequi. Corrigendum clamavi apertê pessimum errorem, dum nati recens infantes, brachiis lateribus appressis, complicatis cruribus, pressi arctissimè involvuntur fasciis, ut nullum suorum artuum vel tantillum movere queant; sed jaceant in rectum exporrecti stipitis instar duri, absque ullo articulorum flexu. Nonne natura prudentior aquæ immerserat calidæ, ut nihil duri illos posset premere vixque attingere eorum corpuscula? Nonne in utero materno, ita erant omnia instructa, ut liberrimè fluctuans in liquore tepido, mobili, molli, pro suo lubitu posset movere quam liberrimè artus omnes, omnes articulos? Nonne ibi erant omnia ritê, debitâque summetriæ proportione nata, aucta, expansa? An ibi unquam gibbum dorsum, elatus thorax, retorta crura, curvata ossa? Quid ergò Tu ineptissima mulier absque ullâ arte, sine ullâ cognitione, imo sine ullo proposito, libero nato infanti, compedes, vincula, ligamina nectis: anne aliter Te deberet docere universa Asiâ, Africâ, Americâ, ubi recens nati laxis involuti pannis solius naturæ sapientiæ dantur, quæ sola omnia ritè ordinat? Certè ibi optima hominum corpora crescunt. Ego certè nolui meos sic tractari liberos, quorum tamen nullus aliquam partium solidarum male formatam habuit. Insurgere quoque oportebat in truculentum, omnique omninò rationi adversum, morem, quo tenella capita recens

cens natorum infantum, ita comprimebant ligaturis arctè adstrictis, ut mobilia tum per molles hactenus suturas ossa cranii compressa cerebrum, aliaque cranii contenta turbarent, unde sopores, convulsiones, malæ capitis formationes, fatuitas, mors. Oportuerat certè permittere naturæ, quæ sola æquabiliter omnia extendit, capitis jam in utero bene formati autem nativitatem ulteriorem deinde perfectionem. Quam insulsa autem est, quâ suos crassos errores prætexunt, ratio! quasi ita curarent ut caput bene firmatum rite durescendo clauderetur! spectes natos fervido sub climate pueros, nudo profectò hos capite tenent, nec melius formata crania alibi reperias. An non & ipsi illi miseri infantes ostendunt, quid, imprimis illis per instinctum, natura jubeat? Certè, ubi ita male sunt tractati, movent tam diu, fricantque, capita tenella, donec alio ipsis modo iterum, iterumque, componantur. Notetur hâc etiam occasione inter inania studia reponendum esse supervacaneum metum, quasi summâ semper cum festinatione extrahi deberet extemplo placenta, quia, si expectatur paucis modò momentis, uterus statim ita suum os internum contrahit, ut ne digitus quidem possit introduci: Sanè omnes, qui his negotiis ita interfuere, ut attento animo, cuncta bene observaverint, norunt hæc non esse vera. Matrix humana enixa infantem nullum os habet, sed patet tota instar campanæ, multosque semper impendit dies, priusquam incipiat iterum redire in formam, quæ parte inferiore speciem clausi oris refert. Adeoque rursum moneo, ne panicus Vos terror occupet, ne cæcâ festinatione præcipitemini in errores, qui funesti toties fuerunt puerperis. Ajunt plerumque, placentam semper modò unam reperi in utero, licet gemelli edantur fœtus, aut plures. Nec tamen semper id ita verum esse ipse deprehendi.

Accidit enim sæpe; ut primò prodiens fœtus una secum ducat suas membranas, suam placentam; quod fieri non posset si utrisque una tantum placenta fuisset. Elapso quidem anno jussi ad me deferendas plurimas gemellorum placentas, ut omninò certus essem, quid hic contingeret. Re itaque summâ cum curâ exploratâ, reperi reverâ, aliquando cuique fœtui solitariam placentam esse, aliquando unam utrique fœtui inservivisse: utque hoc evidentissimum dare possem unicuique, va-

F rie-

rietates has ſervandas curavi in liquore. Præparavi etiam unam talem, ubi binæ placentæ concretæ apparent, vaſa quoque ſanguifera inter ſe invicem decurrunt intricata pro parvo quidem ſpatio, non majore pollicis craſſitie : unde puto fieri poſſe in his, ut, tempore partus, prior infans ſecum avellat ſuam placentam, altera autem maneat adhuc affixa utero, donec alter fœtus etiam editus ſit. Quid autem cenſendum putas de fabricâ Arteriæ placentæ? hæc paucis innotuit rectè. Certè membranacea hujus arteriæ in placentâ ſtructura adeô eſt tenuis, ut videatur eſſe vas lymphaticum valvulis omninò carens. Quænam ſit hujus ſingularis hoc loco arteriæ conſtructio, facilè non dixerim. His verô, qui acutius me vident, propono excutiendum. Membrana tenuis, quæ placentam cingit, quâ ſpectat uterum, ipſius eſt chorii continuatio, ut olim deſcripſi in Theſauro meo Anatomico V. hanc ipſam vidi multis locis in lapideam indolem mutatam, id ubi accidit, ſponte patet his infantibus ſubduci ubertatem pabuli à matre ſuppeditandi. Captum verò ſuperat humanum, cui apparet pendens ex placentæ corpore crus integrum, id autem in *Gazophylacio Cæſaris Ruſſiæ* ita videtur, ut ipſe in Theſauris Anatomicis icone expreſſi. Quis verò explicet unquam ex receptâ hactenus ſententiâ de Anthropogenia, quomodo bini infantes perfectè concreti fuerint ad partem oſſeam, quomodo ita concreti per anguſtias pelvis tranſire potuerint in nativitate? Attamen non tantum gemellas ita concretas, jamque octo annos natas, vidimus, dum per rempublicam hanc vagabantur : Sed & ipſe octo menſium partum habeo, quem ſervo balſamo conditum, eſt autem binorum infantum, qui perfectè ſunt concreti.

Servo eos ita præſervatos domi meæ, eâ lege, ut liceret parentibus, quoties luberet, eos viſum venire unâ cum amicis ſuis. Pater, cui erat nomen Tanking, jam mortem obiit, mater Woeneman dicta in vivis ſuperſtes eſt, quæ ſi moritur ante me, tum mihi cedent in proprietatem. Quoties certe hæc contemplor, obſtupeſco, nec intelligo, qui eſſe poſſit, ut per anguſtum meatum tanta moles, tamque inæqualis ſuperficiei, queat tranſmitti. Profectò videntur oſſa Iſchii neceſſariò debere à ſe mutuò aliquantulum recedere, ut ſpatium laxent. Utique illi, qui bene obſervaverunt mirabilem & ſingularem omninò,

pro-

protuberantiam offis pubis & Ifchii, in illis parturientibus, quæ fummâ cum difficultate, maximisque cum nixibus, enituntur foetus, intelligunt, longê aliam effe faciem pelvis in partu difficili, quam in ftatu naturali.

Quin & ipfum Os Coccygis adeô tum vertitur extrorfum, ut fit omninô incredibile, nifi experto. Imô verô integros fæpe deinde annos conqueruntur de dolore in partibus his refiduo. Denique licet ob materiæ convenientiam, hic pauca fubnectere de Ano imperforato. Nafci huic malo obnoxios fæpe infantes dudum innotuit. Nec novi tamen aliquid notatum, quod hic referam. Erat Auguftus menfis Anni 1718, quando ferebatur ad ædes meas infantulus mafculini generis, in cujus corpore nulla apparebat ani fpecies; fed parvus, teres, cavus, tenuis, membranofus facculus, craffitie calami circiter fcriptorii, adhærens fcroto, extremitas ejus erat claufa & plenus porrô erat fœce vel nigro meconio. Quarto deinde, vel quinto die fponte rumpebatur fpurium hoc inteftinulum, atque exonerabat fe a fœce dictâ, & pauco dein tempore elapfo moriebatur. Fuiffe facculum hunc Inteftinulum rectum fpurium nullus dubito: plenum erat meconio vero infantili, quod femper reperitur in inteftino craffo infantum. Attamen fpurium voco: quia non habebat dotes veras inteftini recti: erat enim tantæ tenuitatis, ut pelluceret meconium, præterea fpectabatur inæquale, utpote uno loco latius, anguftius alio. Ad morbum hunc referam cafum, quem bis occurrentem notavi: Infantes nati cum ano imperforato carebant toto inteftino recto. Chirurgus *Petrus Adriani* in uno perforabat inftrumento Trocart dicto locum, ubi naturaliter requirebatur anus, fed penetraverat jam longitudinem fere minimi digiti, antequam perveniret ad locum, ubi meconium, fed fruftaneus erat hic labor. Mortui funt ambo. Quid enim dilatatio profuiffet vulneris? certê inteftinum inde non poterat nafci, quod omninô deficiebat.

Sed neque prodeft dilatatio in hominibus, quorum inteftinum rectum ita eft incraffatum in fuâ fubftantiâ, atque adeo quidem anguftatum in fuo meatu, ut vix tenue fpecillum tranfmitti per ejus anguftias poffet. Quoties his exoneranda erat alvus, utebantur toties fummo molimine, & nifu fummo, ut alvinas fœces fenfim & lentê, premerent per exilem hanc viam;

exibat dein foex ductu tenui, vix æquante culmi graminei crassitiem. Hanc quoque calamitatem conspexi in cadavere viri ita omninò, ut modo descripsi. Si autem infans prodit in lucem cum ano imperforato, ita, ut membranulâ externâ finis intestini recti sit clausus, facillimê sanatur, si lanceolâ incidatur phlebotomò, atque dein apertura canali plumbeo immisso, vel & turundulâ, tenetur aperta.

Epilogi loco jam mihi liceat adhuc quædam addere pro Anatomicis. Quam dolendum est, homines nolle pati, ut cadavera suorum defunctorum amicorum aperiantur a peritis Anatomicis, Medicisque post mortem. Certê non aliter ab hisce abhorrent, quam si putarent, morte obitâ sensum doloris superesse cadaveribus. Alii ignominiosum putant, lacerari cultris cadavera. Quæ autem, si non hæc, stultitia est? Vix moriuntur Principes in Europâ, vel Reges, quin horum aperiantur, atque exenterentur viscera, quô commodius eorum tum corpora, tum viscera, balsamo condiri queant.

Sed quam est damnosa simul falsa hæc opinio? Quid enim certi, quid veri, habent Medicorum peritissimi de interiorum degeneratione in quolibet morborum? Quid, quæso, norunt de proximâ mortis causâ in morbis? Quidnam sciunt distinctê de partibus interioribus affectis, læsisque? Quidnam de sede cujuscumque fere interioris mali? Quomodo verê de indicatis in quolibet morbo & requisitis ad curationem judicabunt? Nisi prius accurata fuerit conscripta historia eorum, quæ sensibus apparuere in cadavere inciso hominis, cujus viventis morbum sedulô, & anxiê descripserat medicus, qui laborantem cum curâ tractaverat, & notaverat omnia. Certê, si quæ, solin hæc certa, sola tuta, est via, quâ tandem pervenire datur tla veram morbi cujusque curationem, cognitionemque.

Et quidquid bene firmi in his habemus hodie, ejus profectô primaria debetur laus Anatomicis. Quibus circumdati tenebris cespitaremus ubique in arte, nisi exstitissent, ingenio, arte, industriâ, diligentiâ, Excellentissimi Viri, qui non veriti laborum molestissimos, se ipsos ex caligine asseruere in usum veritatis, aliosque demeruere liberalissimâ suorum inventorum participatione. Effecit interim humanorum cadaverum inopia, ut coacti fuerint diligentiores confugere ad bruta, ut ex

iis

iis apertis difcerent, quæ in hominibus fcrutari non poterant. Sed fieri facilê haud potuit, quin in plurimos ita delaberentur inevitabiles errores: quum fabrica in hominibus diverfa multis in locis obtineat ab eâ, quæ in brutis occurrit. Factumque & ideô, ut diu foti, radicatique, errores, quum diffifillimê poftea extirparentur. An non manfiffet etiam hodie inepta opinio, quod matrix in finiftro femper locata hæreret latere in fœminis? Ideoque neceffarium omninô effe, ut puerpera novem dies à partu primos fixa decumbebat in unum latus, quo commodius naturalem denuô fitum uterus poft partum obtineat.

Undenam fit, ut & hodie Profeffores Medicinæ publici memorent, inter recenfendas corporis humani partes, *Pancreas Afellii*? in ovibus id apparet ingens, nunquam in homine fimile quid inveni in tot perfcrutationibus humani corporis. Neque unquam vocaffent in homine Inteftinorum tenuium primum duodenum, fi magna fatis fuppetiflet copia incidendorum cadaverum copia. Sed vocaviffent melius forte, certê magis appofitê, inteftinum digitale, vel inteftinum rectum breviffimum. Multæ utique partes male denominatæ ex hac folâ causâ, quod ex brutis fuerit petita appellatio. Fabulæ de reti mirabili in capite humano nunquam adeo fuiffet pervulgata, fi non apparuiffet tam intricatum, tam implicitum, tam confpicuum, & omni modo mirabile, in vitulino & ovino capite? Quoties impleta per artem meam vafa Cerebri contemplor, utique certiffimê deprehendo, admiror ubique mirabilia reticula, eodem femper perficiendo diftincta operi.

Cur autem in vitulo differens adeô hujus particulæ ftructura, dictu equidem difficile habetur. Magna interim in aperiendis brutis latet utilitas, fi folâ adhibetur pro comparatione & faciliori in corpore humano fimilium, vel diffimilium indagine. Sed nunquam licet ex inventis in corpore bruti arguere fimilia in homine obtinere, nifi inveftiganti per vera experimenta fimilitudo fuerit obfervata. Sed maximorum animantium vafta corpora inprimis multum profunt, fi fedulô luftrentur. Equina, Bubula, Balænæ corpora incifa multum juvant. Papillas fœminarum fcatere papillis nervofis fenfiliffimis nunquam fciviffem, nifi in papillâ mammæ Balænæ mihi infigni fuâ magnitudine fe oftentantes occafionem præbuiffent acri cum

cûrâ has investigandi, & inveniendi, in fœmineo corpore. Sed quis crederet, perscrutationem cadaverum, quæ quadraginta, triginta, viginti &c. Annos in sepulchretis condita latuerant, prodesse Medicis? Juvenis intempestâ nocte Vespillones comitabar, sordidâ ipse indutus veste, ut Sandapilas mihi aperirent, sicque oportunitatem præberent meæ circa hæc indagini.

Vidi tum nec capillos crevisse, nec ungues, post mortem: quum viderem in cincinnos complicatos capillos in cadavere muliebri æquê arctê adhuc craniis adhærescere ut in vita. Ungues naturalibus longiores apparebant, id verô exarescenti, ideoque contractiori, digitorum apici tribuendum, videbam facilê; maximê quum decumbentes nunquam præcidant eo decubitus tempore manuum, pedumve, ungues.

Quumque bonus Malpighius ritê observarit, pilos & ungues esse extremitates nervorum: quis credat, ablatâ hos vitâ crescere? Observavi tum pinguedinem humanam mutari, non tamen ita interire, ut reliquas corporis partes: indurescit enim instar sebi, sicque permanet: quum in vivis semper olei fere mollitiem, & fluiditatem habeat, etiam circa renes, & alia loca, ubi vulgô dura putatur. Non est in homine distinctus ab Axungïa adeps, sed pinguis liquor ubique idem. In brutorum quibusdam res aliter se habens dedit huic errori originem inde æstiuo tempore exercitatis validê corporibus unctuosus sudor lineamenta flavâ pinguedine afficiens. Inde axungia humana æstivo calore in vitris retenta olei instar liquescit. Nulla igitur in corpore humano adeps, nisi in cadavere diu post mortem genita. Vidi & tum, quædam cadavera habitu suo referentia limum nigrum: alia dura, sicca, contracta: nonnulla in cinerei coloris pulverem mutata, sed hæc rariora: quin & alia vidi à vermibus rosa, verum illa modô, quæ, æstivo tempore defuncta, à muscis ova sua in iis ponentibus erant infestata: hæc enim inveniebam plena vermium aureliis ex vermibus mortuis enatis. Vidi cadavera humi condita non consumi à vermibus, nisi enarratis modô in casibus. Utcumque aliter sentire intellexerim ab infantiâ usque omnes fere homines.

FINIS.

Fig. I.

A

B

C

D

E

Y

Fig. II

A

B

C

D

E

J. Wandelaar ad vitam fecit

J. Wandelaar ad vivum fecit

EXPLICATIO FIGURARUM.

Tab. I.

FIG. I. A. Segmentum partim carneum, partim tendinosum, ab ossis femoris parte inferiore Y resectum, sursumque reflexum, ut queat conspici fabrica vasorum.

B. Vasa minima arteriosa, miro, atque implicato, decursu distributa per totam hanc partem, ceraceâ materiâ repleta, hinc ruberrima apparentia.

C. Superficies Patellæ interior, quæ hic ornatur Vasis per eam distributis, accuratê designatis.

D. Ligamenta, nectantia os Tibiæ inferiori parti ossis femoris, per quæ distribuuntur vasa innumerabilia.

E. Tubera anteriora ossis femoris liberata â patella.

FIG. II. Indicat ossa femoris & tibiæ, ut in casu hujus Valgi erant constructa.

A. Pars inferior ossis femoris habens hic curvaturam longe diversam à sanitate.

B. Patella.

C. Extererior cavitas partis superioris ossis tibiæ, quæ hic apparet longe inferior, quam interna cavitas E.

D. Ossis tibiæ pars superior.

FIG. III. Exhibet quatuor digitos pedis humani, unde accuratè & prudenter ablata Epidermis, ut & corpus reticulare Malphigianum, dein servavi in liquore meo illibatos, nec mutatos: quum verô cutis liberata his sit, papillæ cutaneæ relictæ, spectatæ die sereno per microscopium innumerabiles ibi apparent, ut tota superficies his plena sit, has in majore digitorum depingendas curavi, quamvis millenæ ubique sint.

TAB. II.

FIG. I. Pars magna interioris membranæ Vesicæ urinariæ ex puerperâ, cui illa ex retento dui lotio, neglectâque ejus evacuatione, inflammata fuerat, indeque gangrænâ affecta, separatâ, dein hæsit in meatu urinario, unde post 13 vel 14 dies forcipe educta fuit: convalescente postea ægrâ.

FIG. II. Portio Cerebri vitulini, â semianno in utero vaccæ matris mortui.

FIG. III. Sternum una cum cartilaginibus costarum, & intercostalibus musculis, ex fœtu humano, in his ea copia vasorum, ut omnia appareant quam ruberrima: neque unquam felici adeo artis eventu usum sum. Testes cito omnes, qui ope mi-

croſcopii has partes conſpicere dignantur.

Fig. IV. Depingit binas ex fœtu coſtas, una cum muſculis intercoſtalibus, mirifico etiam ſucceſſu præparatis.

A. Coſtæ ambæ.

B. Fibræ offeæ longitudinales, in coſtis in eâ ætate, quæ adultiore ætate ita confluunt, ut evadant inviſibiles.

TAB. III.

Fig. I. Exhibet portionem magnam innominati offis, osque ſacrum à latere, quæ perioſtio adhuc cinguntur ſuo.

A. Os ſacrum perioſteo, & vaſis ſanguiferis cinctum.

B. Os Ilium.

C. Magnus nervus, ſupra offis femoris caput decurrens verſus femur.

D. Caput offis femoris.

Fig. II. Fruſtulum meſenterii, cum innumerabilibus vaſculis, inſtar filamentorum telæ araneæ, quæ tamen repleta ſunt materiâ ceraceâ rubrâ.

Fig. III. A. Acetabulum offis femoris ex juvene.

B. Arteriolæ ad infima acetabuli repertæ.

C. Ligamentum nerveo cartilagineum, quod nectit caput offis femoris cavo acetabuli, undique Vaſis cinctum.

D. Caput offis femoris.

Fig. IV. Capſula facta ex inteſtino jejuno pueri, & in illa eſt, ſegmentum Inteſtini coli, & Ilei refertum ita dictis glandulis, & vaſis ſanguiferis.

A. Capſula.

B. Segmentum Inteſtini coeci.

C. Segmentum Ilei.

D. Proceſſus vermiformis, cum ſuis ita dictis glandulis.

Fig. V. Embryo humanus, cum rudimento funiculi umbilicalis, pendent in liquore, & demonſtrant evidenter rudimentum illud ipſo embryone craſſius; in hoc embryone nec naſus, nec os, nec oculi apparent ſed modô rudis, indigeſtaque moles.

A. Rudimentum funiculi umbilicalis.

B. Carina embryonis.

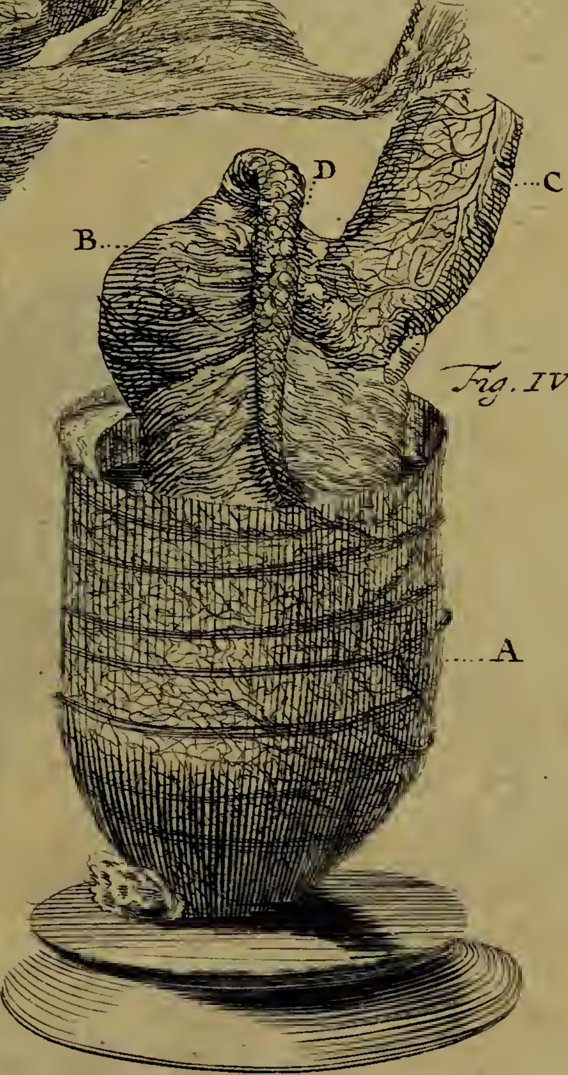
C. Capitulum embryonis.

F I N I S.

Vandelaar ad vivum fecit

FREDERICI RUYSCHII

Anatomes & Botanices Professoris, Academiæ Cæsareæ Curiosorum Collegæ, nec non Regiæ Societatis Anglicanæ Membri,

ADVERSARIORUM

ANATOMICO-MEDICO-CHIRURGICORUM

DECAS TERTIA.

In qua varia notatu digna recensentur.

CUM FIGURIS ÆNEIS.

AMSTELODAMI,

Apud JANSSONIO-WAESBERGIOS.

MDCCXXIII.

VIRO PERILLUSTRI

JOANNI TRIP

I C T O,

DOMINO IN

BERKENRODE

REIP. AMSTELAEDAMENSIS CUM MAXIME CONSULI ET SENATORI,

SOCIETATIS INDIAE ORIENTALIS CURATORI, AD RES ECCLESIASTICAS DEPUTATO,

ARMAMENTARII PUBLICI, HORTIQUE MEDICI PRÆFECTO, &c. &c. &c.

Hanc Decadem tertiam Adverſariorum

D. D. O.

Humillimus auctor

FREDERICUS RUYSCHIUS.

LECTORI BENEVOLO

S.

*Q*Vicumque *se publico committit, necesse est, ut omnigena hominum judicia experiatur, quorum unusquisque pro captu suo rem oculis omnium expositam vel probabit, vel damnabit. Namque rebus singulis duas esse ansas jam veteri dicto comprobatum est. Quod ad me attinet, emissurus ea, quæ in usum generis humani post longos labores, & multiplicia experimenta chartis commisi, nihil est cur meliora sperem, probe memor eorum, quæ adversus me jam ante multos annos conati sunt homines vel invidia ducti, vel amore sui, vel præjudiciis obcœcati, donec vi inconcussæ veritatis superati victas manus dederunt. Certe quidquid ratiocinia, etiam ingeniosissimorum hominum, vel speciose retulerunt, vel imperitis persuadere potuerunt, id omne confestim collapsum est, quam primum experientia docuit longissimas disputationes frustra habitas fuisse pro rebus, quas natura non agnoscebat. Eadem illa fida magistra Experientia, quæ causam meam, quæ multis laborare videbatur, tot annos strenue egit, eadem illa, inquam, jam quoque pro me militat, & audire nolentibus identidem inculcat, Venite & videte.*

Ea enim vis est veritatis, ut vel invitos trahat in assensum, ubi nullus dubitationi locus relinquitur, sed materia suppeditatur undique laudandi mirabilia Dei in gloriam ejus æternam.

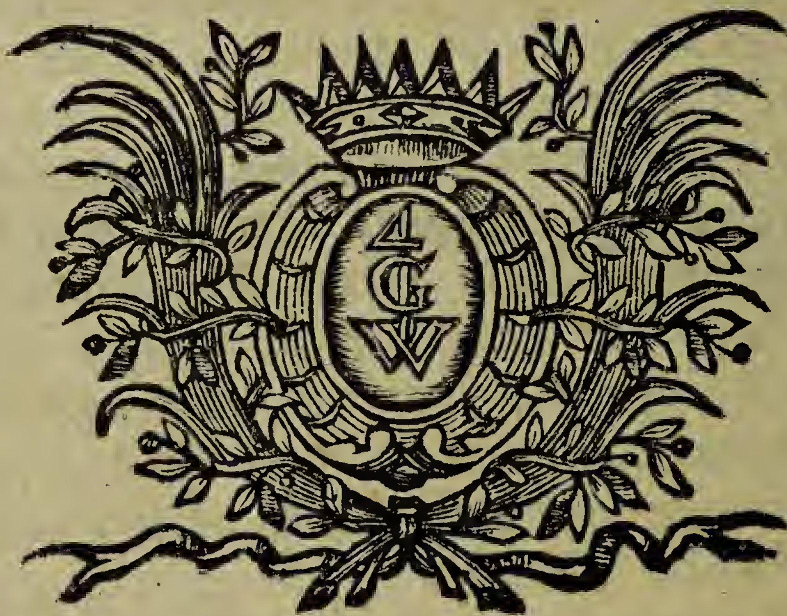
Non multis te morabor, Lector Benevole; neque enim animus est dicta jam ante repetere, vel ea congerere quæ ab aliis super his rebus sint dicta vel facta: satis habens efficere, ut intelligas quid velim.

Inter alia, quæ tibi offerimus, oculis tuis spectandum exhibetur Pyrum Anatomice dissectum. Quod si hoc præstitissem in hepate vel splene humano, excarnationis nomen mereretur propter Analogiam. Jam vero mihi liceat hoc vocare sceleton pyri: quale sceleton formare soleo ex foliis & fruticibus: qui conspe-

ctus multis non ingratus fuit. Videbis porro, quia in eorum descriptione observaverim. Accedunt à me exhibitæ figuræ, quibus evincitur vasa fructuum, quorum nucleus lapide tectus est, ut pruna aliaque, provenire maximam partem, ex lapidibus, æque ac ex ipsis Persicis, quamvis non omnia uno eodemque modo.

In Musæo Wormiano incidi in imperfectam imaginem partis sceleti Opuntiæ, quod Doctissimi etiam viri tunc temporis valde mirati sunt, cujusque meminerunt in scriptis suis.

Quare si Deo visum fuerit, animus est totum fruticem, quem in formam sceleti redegi, exhibere, ubi multa observanda occurrent, unaque cum eo conjungere sceleton foliorum quernorum, ubi, remota omni pulpa, folia reticulorum speciem e filis contextorum præbebunt. Vale, & his utere mecum.

A D-

ADVERSARIORUM ANATOMICORUM

DECAS TERTIA.

QUum existimem, habere me nonnulla iterum, quæ observavi haud inutilia medicinæ, atque Anatomes præ cæteris, studiosis; prodeo denuo, ea ut offeram. Tu, mi lector, æquo feras animo senilem loquacitatem, quando conatur prodesse: neque in malam accipias partem, quæso, si vel repetiverim hinc inde eorum quidpiam, quæ forte enarravi antea. invenies quippe in ipsâ hacce repetitione semper novi quid, aut emendati magis. Agamus igitur primo

I.

De Atheromate.

EQuidem, si lubet considerare varios, quibus humanum corpus obnoxium sæpe invenitur, tumores, hos inter sane ut frequens est satis, ita & vix intelligi à medico potest mirabile hujus ingenium. Si enim rite examinas materiam, quæ propriis stabulat in locis, hosque tumores efficit, anceps eris de ipso vero nomine apte ei imponendo. Quoniam pultem sæpe spissiorem referebat hic tumor, Græci Atheroma dixere; nec male. At alii, qui viderant collectam hanc materiam in grandinosa corpuscula degenerantem; vel ideo, repudiato priori nomine, dixere tumorem ovis piscium simili saburrâ turgidum. Quid vero appellationis excogitabis, quoties ossicula, vel & ossa ipsa continet diversæ omnino figuræ; imo vero & pilos instar capillorum hominis, dentes quoque, verosque etiam molares inter illos, quin & crus humanum infantis cum tribus digitis, quale Cæsar Russorum suis in Thesauris vere possidet. Omnia quæ modo recensui ita reperi aliquoties, atque semel integram dentium

feriem in illo tumore me reperire pulchre memini, & quod incredibile videatur (vera tamen loquor) in ovario muliebri. Sane Petropoli videre eft rem ipfam: in Thefauro autem Anatomico primo accurata habetur mirabilis rei icon.

At longe aliud, magifque inauditum, certe fidem fuperans, erit quod narrare occipio, prout domi id fervo. In ventriculo defuncti vità hominis incifo invenitur Atheroma, intra quod hæret integer manipulus pilorum, inftar capillorum hominis, adeft fruftum informe offis, iuglandem nucem æquans: quatuor veri infunt dentes molares, quales maxilla humana alit. horum autem dentium bini connati, alii duo feparati exiftunt; fed, quod fingularem contemplanti ftuporem incutit, cernitur in eodem facculo crus anterius cervuli exigui Africani, ut vix ovo fimilius ovum, excepto, quod pedis in hoc crure ungula haud fiffa fit, ut in Guineënfi illo animalculo obtinet, fed tegitur finis ille ungue, ut digitus minimus humanæ manus; quin imo & fuperficies cutis hujus cruris raris tenuibufque tegitur pilis, ut humanam manum obfidere folent.

Scio, tamquam fictum hoc quidam ridebunt Sceptici: fed definant de non fatis exploratis naturæ effectis temere definire, ni fpectaculo oblato refelli ipfi velint. Ipfa hæc res in India Orientali contigit. inde ipfum hoc ita fe habens Atheroma miffum fuit Clariffimo Viro, honorato meo Collegæ, Cafpari Commelino, Botanices Profeffori Celeberrimo, & Academiæ Naturæ Curioforum membro, qui pro confuetâ fuâ humanitate mecum illud communicavit una cum autographo Chirurgi dexterrimi Cornelii Smit, à quo Commelinus dono acceperat. Hujus ergo comitati id acceptum referens rite depuratum, atque ab interitus omni periculo munitum, locavi in Thefauro meo tam Anatomicarum, quam naturalium rerum collectione, inftructo: quem in hac grandi ætate nocturnis laboribus, & diurnis, iterum apparavi ab eo tempore, quo priorum meorum laborum fructus in Ruffiam tranflati fuerunt.

Verum, ne fic quidem contentus, habeo refcripta ex loco obfervationis confirmantia rem ita factam teftimoniis omnium qui incifioni cadaveris, & operationi hujus ita nati Atheromatis, interfuerunt, quorum exemplum de verbo ad verbum hic infertum ita fe habet.

Anni

Anni 1716 quinto decimo Augusti venit in nosocomium, quod est in Samarang, Jacobus Ruben. Laborabat apostemate ad binos digitos transversos supra umbilicum. Id apertum manu Archichirurgi, dein quotidie bis depuratum dabat singulis vicibus duas puris uncias, usque ad Decembris vigesimum, quo moriebatur. Propria cadaver dextera aperui, invenique putredinem in hepate. dein apertus ventriculus erat plenus materiâ albâ, in quâ inveniebatur fasciculus pilorum habens pondus post exsiccationem quatuor drachmarum. præterea reperiebatur frustum carnis cum osse & cartilagine instar quartæ partis chalci. incidi illud, reperique in eo grumosum cruorem, cum materia aquosâ: cujus natura erat ossea, cartilaginea, vel carnea, cutanea vero externe, ibique pilosa hinc inde. Præterea inveni circa os ventriculi superius arcte adnatum frustum carnis, circumaccreta carne cinctum, cum tribus globis in apice. ad utrumque latus horum globorum accreverat dens molaris perfectus, plane similis denti humano cum tribus aliis dentibus in medio. In cavitatibus nihil erat carnis, nec ossis, sed membrana, in quâ sanguinis thrombi, cum Ichore flavo: quin & unus trium globorum repletus spectabatur materia cinereâ, referente pollinem ostracodermatum contusorum.

Dentes hi molares constabant pulchro, candido, firmo osse, ut nihil magis possit dentem hominis referre, erantque accuratissime infixi carni ipsi, non ossi, sed quodam modo mobiles. Ventriculus obsidebatur materia quasi conchiliorum contritorum pulveri simili.

Nos hic subscripti fuimus missi, ut essemus præsentes testes rei ita gestæ & repertæ,

Thomas Blom, Interpres, & à rationibus Societatis.
N. van Gangel, Vexillifer.
Tres Chirurgi.
Henricus Oesterfen.
Jacobus Hullincq.

Licet vero historia hæc mentionem non faciat Atheromatis in descriptione rei propositæ, evidentissime tamen datur evincere, ita illud adfuisse ibi: quoniam sæpenumero pili, dentes molares, aliique, reperti fuerunt in albà A-

theromatis materia, nunquam autem in ullo alio tumorum genere illa fuerunt reperta, vel ſimilia: certè, unquam id legere me in aliquo obſervationum medicarum ſcripto, nequaquam memini. haud quidem mirabor, ſi quis me interroget, quanam ratione fieri poſſit ut omnia hæc nata, omnia hæc reperta fuerint in tumore undique clauſo? præcipue quidem undenam quadrans quadrupedis animalis habens humanum unguem natus ſit in illo. Sane vix aliud habeo, illi quod regeram, niſi modum Naturæ agentis, formantis, mutantis, nondum ſatis perſpectum eſſe homini, ita quidem, ut inde definire queat, quidnam illi poſſibile factu, aut impoſſibile ſit. Fateor, rem ſolà raritate obſervatione dignam nos in admirationem rapere, imo vero ipſum nobis perturbare animum: ſed talis eſt quotidiana conditio eorum, qui contemplationi rerum naturalium totos ſe dedunt.

Nonne admirabile, imo incredibile penitus fuit, tectum illud tot per ſecula arcanum, quod revelare me abjectiſſimum ſuum ſervulum DOMINO DEO placuit? quando, corticem cerebri eſſe quam ordinatiſſime contextum & fabrefactum ex ſubtiliſſimis canalibus pulpoſis, accuratiſſime intertextis, atque exeuntibus ex finibus arteriarum ſanguiferarum cerebri, inveni, deſcripſi, & cum medicis communicavi primus? Vah quantæ tum inter eos turbæ!

Clariſſimus certe Schelhammerus, Anatomicarum rerum peritiſſimus, atque editis ſuper Anatome Scriptis merito ſuo celeberrimus, re hac auditâ primo, adeo longe aberat, calculum ut apponeret ſuum, ut in libello quodam, poſtquam honorificentiſſime de me, meiſque inventis, ſcripſerat ibidem, ubi tamen perventum fuerat ad illud rei punctum, quo aſſerebatur corticem cerebri nec glandulis, nec glandulosâ materia, conſtare, ſed continuatis arteriarum ſanguiferarum fiſtulis, haud veritus fuerit diſertis verbis clamare, *Paterer potius erui ex orbitis ſuis meos mihi oculos, quam crederem, rem ita ſe habere.* Sed quid contigit? forte bini juvenes, diſcipuli Clariſſimi Viri, atque ab illo Anatomica quoque edocti, me inviſebant, atque etiam collegia mea Anatomica frequentabant, quibus memorata modo verba ex citato prælegi ſcripto, eâ occaſione, qua de

his

his forte rebus agendum postulabat Doctrinæ ratio. Uterque liquido asserebat, ipsam rem ita, ut ipse scripseram, se habuisse, neque licere sibi deinceps de veritate rei dubitare. Quos deinde, brevi jam patriam repetituros rogavi, ut vellent coram Professore suo, ita ut viderant, veritatem rei profiteri. Egregii autem juvenes hinc incensi paululum, nec morandum rati, primum per tabellarium visa & comperta literis ad eum datis perscripserunt, me omnium horum inscio. Quare mirabar me post mensis circiter, à quo gesta hæc fuerant, spatium honorari literis cordati Viri, quibus prius scripta excusat, fidem meis dictis habet, neque ulterius iis resistere posse fatetur: postquam bini tam periti harum rerum discipuli explorata sibi ad se retulerant. Modestia non patitur hic adscribere, quibus illâ in epistolâ encomiis super eodem hoc invento, me ornet. Rescripsi ego Egregio Viro statim, nequaquam mirari me, nedum ægre ferre, quod inauditam adeo rem tam duris repudiasset verbis: quandoquidem hanc ipsam, si alterius fide, & oratione, accepissem prius, forte ipse non tractavissem mollius, sed cum contemptu rejecissem. Simile quid evenit mihi primâ vice demonstranti, in Amphitheatro Anatomico Amstelædamensi publico, inventam tunc primo à me tunicam novam in oculo humano. Quum enim suâ forte tum præsentiâ honoraret hunc meum actum Clarissimus Rauius, disciplinâ Anatomicâ adeo insignis, tam indigne excepit hoc meum assertum ut risu, imo vero elato cachinno rem exceperit coram omni spectatorum coronâ. Haud mirabar, sed placidus dixi insigni huic Anatomico, libere rideret, me interea jam curavisse imaginem cœlandam à Sculptore, ut in publicum evulgaretur novum inventum; quod & factum fuit haud ita diu post. Quam varia autem rerum harum sors sit, patet & hinc, quod indefessus & industrius Albinus, Clarissimi Rauii successor, in Cathedra Anatomica Lugdunensi, ipsam hanc membranam tam solerter ita præparavit, ut unicuique quam evidentissima quidem appareat titulo membranæ Ruischianæ.

Sed ut redeam in viam, unde digressus fueram, non valde

miror, & homines fuisse, qui, postquam descriptum modo Atheroma præparatum apud me vidissent, dixerint, impossibile omnino se putare, rem talem in ventriculo prodiisse hominis. Sed, Care lector, quis hac in re in animum suum induceret, velle fallere; quum nullum honoris inde præmium, nullum lucrum, sperari queat, aut prævideri ab hac fallaciâ? Quis cuncta hæc, tamque diversa, colligeret, & uniret, tantum ut assereret, humano de Stomacho protracta esse simul? quare ille, qui misit hanc historiam, voluisset tam turpiter imponere Celeberrimo Commelino, cui tale debebat nihil? Sed fac ita voluisse, undenam data copia fuisset tam mira, nec usquam alias occurrentia deprehendere, qualia descripsi supra? Tandem quanam arte hæc, si ficta forent, ita unire quis potuisset? Sed, rem ut conficiam, nonne æque stupendum apparuit, quum coronæ spectatorum in Anatomico Theatro ostendebam, Ovarium muliebre continens integram dentium seriem, quam simillimorum dentibus humanis, ut in Thesauris Anatomicis depingendum curavi, cujus quidem rei Autotypon Invictus Russorum Monarcha possidet, qui pro singulari rerum Anatomicarum cognitione, quâ non Principes modo, sed & ipsos Medicorum plurimos antecellit, hæc ipsa sæpe contemplari haud dedignatur.

Quis non furor oriebatur & tum, quando gratis missum mihi accepi animalculum quadrupes, capite, linguâ, caudâ, & appendice de ventre pendula, instar funis umbilicalis, ita, ut cuncta hæc uni sacculo inclusa hærerent, ut in Thesauris Anatomicis depinxi, additâ omnium hic observandarum circumstantiarum descriptione, cujus authenticon etiam in Thesauris Cæsaris Moscoviæ Petropoli spectatur; quod animalculum à vetulâ octuagenariâ cum vomitu fuit rejectum.

Ante multos annos quis credidisset, ex crudis vegetantibus, simplicissimâ distillatione Chemica elici, absque ullâ præparatione, salem volatilem, alcalinum, siccum, candidum, instar densæ, figuratæ, glaciei, excipulo undique adnatum, & formâ quidem solidâ diu constantem, qui acri, alcalinâ penetrabili, mobilitate provocat omnes ex animalibus paratos sales, neque ullo modo cedit vel illis, qui de putrefactis prius

prius herbis excitantur? Hujusmodi autem in Amplissimo vitreo vase spectabilem admodum admirabundo mihi contemplandum atque explorandum obtulit integerrimus meus certusque Amicus, Hermannus Boerhavius, Medicinæ, Chemiæ, & Botanices in Academia Lugduno-Batavâ Professor; qui tales produci tam facili apparatu ex seminibus inprimis maturis, siccis, recentibus, non præparatis stirpium acrium, mihi retulit, quam de Sinapi, Erucâ, Raphanis, Cochleariâ, Thlaspi, Cepis, Alliis, Porris, aliisque confici solent, exprimentes omni dote Sales, Spiritusque Cornu Cervi. Ego certe, à primâ olim ætate Chemicis satis deditus, mecum, his spectatis, dixi, fieri jam omnia, quæ posse fieri negabam. quare cavebo deinceps temere definire quid fieri possit, nisi re prius ab omni parte exploratâ.

Sed & æque insuetum, mirumque ideo illud habendum, quod à me detectum voluit Creator, datumque Orbi, discrimen ingens, quod deprehenditur inter vasa sanguifera, pro diversitate munerum, quæ illis obeunda imponuntur. Si enim bene hoc fuisset observatum, cavissent utique Medici asserere, humores percolari ex confusâ materia separandos ope pororum, aut glandularum. Quid enim sani inest tali sententiæ? Recordor, Egregium Imperatoris Russiæ Archiatrum, Dominum Arskine, super hac re interrogavisse mirabundum, an igitur negarem semen in vasis sedere sanguiferis aliis intime mixtum humoribus, soloque testium apparatu inde secerni? Responsum dabam, nescire me, quænam laterent in sanguine recondita, scire tamen satis evidenter, sanguinem semen haud efficere: id vero, si hæreret in vasis sanguiferis, alia requisiturum esse organa, quæ prius sperma elaborassent, distincto in loco, meque hanc ob causam agnoscere, diversa esse corporis nostri vasa, meque illud in stirpibus observasse etiam; de quâ re dicam postea.

Sane quod jure me dicere posse puto, antiqui, si vasculorum ultimorum extrema illa subtilia accurate habuissent cognita, non incidissent in tot errores circa cognitionem fabricæ corporis humani. Sed ego de hac re ulterius agam, ubi visum DEO fuerit, cujus immensæ sapientiæ sint gratiæ actæ, quæ homuncionibus suam infinitatem detectam voluit ex tam miris effectis.

II.

II.

De Anatome Mali Persici, Pyri, & Foliorum.

SCrutator sedulus corporis humani detegit quidem quotidie nova quædam, eaque inter mirabilia sæpe multa: sed & indagationem structuræ in plantis, herbis & fructibus, eo facere, sequentia docebunt, quæ & Anatomicum non dedecent, & ad Gloriam DEI multum conferunt, ut mellitus Thomas à Kempis suavissime asserit,

Quilibet surculus enarrat, explicat omnis herbula, DEI potentiam, seque nos ut doceat, blande offert. Disce, inquit, ex me, quam sit sapiens, quam bonus, quam admirabilis, quam suavis & beneficus DOMINUS NOSTER: quod enim in me, & hoc à DEO est. Ideoque & jure canitur:

Præsentemque refert quælibet herba DEUM.

Age igitur, contemplare fabricam Mali Persici, & sat scio, obstupesces mecum, maxime ubi simul perspexeris atque comparaveris priori structuram Pyri fusci majoris, quod *groote Riet-peer* Belgice vocant.

Pedunculi pyrorum constant multis canalibus, qui in corpore fructus sensim magis magisque explicati, simul plus mollescunt per gradus, tandemque in pulpam humidam exeunt, mutanturque, in quâ dulcis gratusque ille succus reperitur. Non inepte itaque puls hæc pyrorum habetur similis viscerum parenchymati, lienis certe inprimis, & hepatis. ita quoque olim vocabatur hæc materia, quam postea glandulis meris conflari voluerunt Malpighiani. Ego vero potius canales dictos velim, & vascula sanguifera, quorum amborum extremum non parenchyma, sed pulpam, appello: quia corpusculum nullum singulare glandulam nominabo, nisi propriâ & singulari suâ membranâ contineatur. Atque ita & hic eadem in fructibus his invenio. Si quis autem velit, totum pyrum, utpote unâ coërcitum membranâ, appellare glandulam, aut glandulosum corpus, id quidem haud absur-

surdum crederem: verum qui asserunt, fabricam pyri glandulis quoque constare, iterum mihi videntur errare.

Ita quoque universum Hepar, Splen &c. suo semper circumcincta involucro, atque ex vasculis sanguiferis conflata, pro glandulis numerari possunt: sed dicere, horum particulas etiam iterum constare ex glandulis, semper minoribus, fallax mihi apparet: & in hâc quidem sententia manere cogar ex amore veritatis tamdiu, quamdiu assertores illius alterius dogmatis non ostendent particulares illas minutas partes, quas illi habent pro glandulis. mihi sane apparet parvas illas particulas tandem fieri pulposas extremitates. in aliis autem aliter se res habet, ut, volente DEO, exponam postea.

Atque ita quidem in plerisque pomis & pyris fabrica videtur. Sed in malo Persico longe profecto aliter mirabilis cernitur constructio. Est sane huic fructui brevis valde pedunculus, soloque levi contactu à suâ decutitur arbore hoc pomum. Quum vero curtus ille pes ingenti constet canalium colligatorum serie, videntur illi se tantum extendere usque ad putamen lapideum fructus, huicque deinde tradere totum munus perficiend cætera, quæ ad consummationem fructus hujus requiruntur: namque ex omni externâ superficie lapidosi hujus corticis undique exoriuntur rursum canales, quorum distributis deinde extremis ipsa porro pulpa accrescit firmiter. Quam singularis apparatus! Canales pulpiferi non proveniunt ex pedunculo, sed ex illo duro lapide, cui dederant illos pedunculi vascula.

Impossibile id primo quis dicat, sed experiatur, rem videbit. Neque latere velim artem, quà arcanum hoc detegitur. Impono illos explorandos fructus aquæ, donec incipiunt putrescere, deinde vero eos vasi figulino immitto, cujus fundus planus est, sicque positos deglubo lente: excorticatos dein diu agito hinc inde per aquam, ut hoc concussu solvantur à mutuis complexibus vasa, simul autem blande lenteque comprimo inter digitos, donec incipiat dissolutio fieri. Tum vero manifesto apparet analogia maxima, quæ est pulpæ huic vegetabili cum corpore pulposo Jecoris, Splenisque, tam in homine, quam in vitulis. Sed, quoniam

ſplen hominis non eſt ſemper aptus ita tractari, ideo potius eliguntur lienes molliores. Ita enim olim, quum longe maxima eſſet difficultas cadavera humana nanciſci, confugiebant Anatomici ad corpora mortuorum quadrupedum, avium, piſcium, quod & hodie adhuc obtinet: neque profecto utile hoc adminiculum rejiciendum umquam videtur: at prudenter comparatio eſt inſtituenda, & indaganda via qua poſtea tutius explores, num & in humano ita corpore omnia ſe habeant. Sed, fateor, ne ſomniaveram quidem, umquam vegetabilia etiam ſervire detegendis in corpore humano partibus, ut jam feliciter experior. neque ſane hæc tantum diſco in fructibus, ſed in ipſis quoque foliis.

Diu occupatus fui in rimandis vaſis, quæ per hæc decurrentia olim nervos foliorum appellavere Botanici: ſed longe rectius jam mihi licet eadem vocare vaſa ſuccoſa; poſt hæc omnia cœpi videre, & hæc diſſolvi, atque in ſceleta redigi poſſe herbacea.

Dum hoc ago folia Aloës Americanæ muricatæ explorans, & diſſolvens, deprehendo, omnia ejus vaſa ſecundum longitudinem folii excurrere, atque vix ullos laterales ramos ex ſe dimittere. Sed & video ſimul inter hos canales pulpam valde analogam illi, quam in pyris, & Perſicis, inveneram, ut & ſatis ſimilem illi, quæ in liene eſt humano. præterea non poni hanc pulpam ad extremitates decurrentium vaſorum oblongorum, ſed locari inter canalium appoſitorum latera. Atqui quam auſpicato evenit, ut, diſſolvendo hanc pulpam, clare viderem eam ipſam conſtare vaſculis minimis, atque in ea manifeſto reſolvi etiam poſſe: ita quidem, ut referret ſatis commode corticis cerebri fabricam. Hæc ſic parata jam domi ſervo, ut ſpectatori poſſim offerre. Fruſtra autem hic apparatus tentatur in Aloë Socotorinâ, vel Africana: namque in his invenio quidem decurrentes rectâ juxta longitudinem folii canaliculos, abſque ramis lateralibus; ſed tamen omnes pergentes juxta longitudinem membranæ folium inveſtientis, cui ſe firmiſſime innectunt. Porro pulpa illa in foliis parum ſolidæ habet ſubſtantiæ; ſed maxima ineſt copia liquoris pellucidi, viſcoſi, albumen ovi referentis. Servavi hunc liquorem, atque

die

die ſequente obſervavi pulchre purpureum evaſiſſe ita, ut pigmentum illud chartâ exceptum, vel linteo, conſtantem pulchrumque colorem referret. Sed quanta diverſitas obtinet in folio Opuntiæ Spinoſæ Americanæ? Ejus profecto canales ſuccoſi per folia decurrentes, ubique emiſſis ramis lateralibus ſe mutuo inter ſe contexunt, atque præterea coadunantur mirifice ſimul concurrentes in eo loco, ubi formant novum folium, ſi fas eſt folium dicere, & non potius totam novam plantam. certe ibi omnes diſtincti illi canales arctiſſime uniti coëunt, iterumque ex eodem hocce loco egreſſi diſperguntur abeuntes à ſe invicem per novum illud folium: fitque idem illud per totam quidem plantam ubique. Sed & aliud obſervavi in hac Opuntiâ, quod non vidi aliis in foliis. Folia etenim hæc valde adulta, inque ſceleton formata, ſiccataque, in tres, quatuorve lamellas, aut etiam in quinque, quæ ſibi mutuo ſecundum longitudinem incumbunt, ſeparari a ſe invicem poſſunt. Quod & domi meæ ſpectandum ſervatur. Quis itaque ſatis digne laudes dixerit Omnipotentis, ſapientiſſimique Numinis; qui tam mira, varia, utilia, ejus opera conſpicit, unde tot tamque diverſa vegetantia, humanis ſervientia uſibus? unde ædificia, naves, horum ſupellex, cibi, potus, veſtes, ignis pabula, medicamenta denique, parentur nobis. Imo vero eſt, ut credam, ad doctrinam quoque morum proficere ſæpe ſtirpium proprietates: idque ut firmem rem narrabo ſæpe mihi viſam. Anni ultra quadraginta elapſi ſunt, ex quo in Amſtelædamenſi Horto alebatur planta ex Ægypto delata, quam Colocaſiam veram affirmabant; ſed quum florem fructumve numquam ibi perfecerit, dubitare licet, an non vera fuerit Ari ſpecies. Ornata erat utique foliis latis, per quorum medium decurrebat craſſa compages canalium ſucculentorum, quæ Nervus tum dicebatur. Extremitas hujus ita dicti nervi, ubi pervenerat ad apicem ſui folii, inde emergens progrediebatur ſola, in ſpiras ſe hinc inde torquens, eo fere modo, quo videmus rem ſe habere in Priapo vegetabili, Rumphio deſcripto, titulo Herbæ Cantharifferæ.

Quando itaque terra in fictili, cui inſita erat hæc planta, arida facta irrigabatur aquâ, obſervabatur, ſimul ac nimium

affunderetur aquæ, ultra quam egebat illa, diſtillare illico abundantem affuſi humoris copiam guttatim ex apice intorti extremi, & quidem velociter, donec ſupereſſet tantum aquæ quantum requirebatur ad ſanitatem, non ultra. Sed mirabilitas ſpectaculi nocuit plantæ: nam affuſâ uberiore aquâ tamdiu irrorata fuit, donec moreretur à colluvie nimiâ; ut & bibonibus fatalis ſic corripitur gradus ad mortem.

Dixi itaque ex demonſtratis haud modo, analogiam maximam inter pulpoſum multorum vegetantium; ſed & comparationem poſſe inſtitui inter noſtra vaſa ſanguifera, & ſuccifera plantarum. etenim quælibet corporis noſtri particula, quæ deſtinata eſt parando alicui ſingulari humori, ſemper habet diverſos longe canales ab omnibus aliis, & ſic in ſtirpibus obtinet. Magnum hoc arcanum ſuorum operum voluit DOMINUS DEUS revelare hominibus per me, in honorem, gloriamque ſuam. Utique quando hoc primum inveneram, abripiebar in admirationem fere ecſtaticam. Certe extrema poſſe vaſorum ſanguiferorum oculis ſpectari, res non eſt parva. fatetur certe Malpighius ſibi id impoſſibile fuiſſe. utinam magnus ille Scriptor, qui ſuo tempore ſibi parem non inveniebat, hoc ſpectaculo potuiſſet oblectari! Longe aliter de quibuſdam ſcripſiſſet rebus. Ut enim tam ingens eſt inter ipſa vaſa ſanguifera diverſitas in corpore humano, ita & in ipſis etiam vegetabilibus videtur, quorum etiam fiſtulæ ultimæ accommodantur efficiendo illi operi, quod ab iis requiritur ex lege Creationis. Hanc enim poteſtatem infudit cuique Creator ipſo in ſemine. Inde igitur tanta diverſitas in ſuccis vegetantibus, horumque poteſtatibus, ut purget hic, alter obſtipet, &c. quin & hoc ipſum levi conſtat & quotidiano experimento. Si eidem terræ in eodem vaſe inſeris Aloën, & Sacchariferam arundinem, eidemque committis aëri, eidem pluviæ, rori, ſoli, feret illa amarum purgantem, hæc ſuavem gratumque ſuccum.

Sed ſi ſpectes utriuſque harum fabricata vaſa, quanta erit differentia? Si autem ultra jam quæſieris, ſcire, nefas, qui vaſa deſcripta operentur, dum tam diverſos ex eâdem materiâ ſuccos conficiunt, dicam fruſtra id quæri; & agere per abdita hæc DEUM, cujus adoranda ſapientia, cujus acquieſcendum

provi-

providentiæ. Et ſufficit, bonitatem NUMINIS nos docuiſſe hoc fieri, licet modum quo fiat huc uſque abſconderit.

III.

De Eruptione Sanguinis per cutem capitis &c.

TErrorem immanem, mulieri ubi incutitur, longe periculoſiorem eſſe, atque multa pejora effecta habere, quam ſi vir eundem pateretur, quotidiana docet experientia.

Viginti abhinc annis accidit, ut puella quædam valde perterrefacta, illicô undique infeſtaretur per totum ſuum corpus exanthematis magnis, quæ degenerabant in ingentes veſicas haud abſimiles illis, quas cantharidum applicatio excitat. Diſparebant hæ deinde pro aliquo tempore, iterumque poſtea apparebant per vices. Medici conſulti ſuper raro hoc ſymptomate aſſerebant, prævidere ſe orituram hoc ex malo facile Apoplexiam, aut Paralyſin, vel forte & Epilepſiam; nec ita diu poſt ſequuta fuit primo particularis paralyſis brachii ſiniſtri. Exercitatiſſimus tum Chirurgus Petrus Plaatman vocatus, ut huic mederetur malo, præſcripſit uſum balnei cum aromaticis herbis, cui dum inſidebat, pars affecta perfricabatur fortiter, fuitque is rei ſucceſſus, ut eouſquè reſtitueretur in parte læſâ mobilitas, ut jam aciculam tenuem humo tollere poſſet, ſuaſque rurſum ſibi veſtes induere. Dum gaudet hoc levamine, incidit denuo in novum paralyſeos violentæ malum, quæ totum ferme afficiebat corpus; porro autem & accidebat illi effuſio cruoris ex cute capitis ſupremi, tam improviſo quidem, eaque cum impetus velocitate, ut citiſſime omnia lintea capitis integumenta ab effuſo hoc cruore permadeſcerent. Nullum obſervabat eruptio hæc exacerbationis ordinem, cujus incertitudo atque rei familiaris egeſtas coëgit matrem, ut locum afflictæ filiæ curandæ, atque alendæ, peteret in noſocomio publico; ubi per quatuordecim dum fuit hebdomadas, vix tantum liquidi cibi conſumebat, quantum cochleari prehendi poteſt. Domum redux ad matrem diris corripitur convulſionibus,

inde in furorem incidit, ita ut ſeptem totas hebdomadas ligari funibus, & coërceri debuerit. Toto autem hoc ſpatio ne ſemel quidem alvum evacuavit. Neque haud ita diu poſt plurimum vomuit cruoris. Igitur interdictus fuit balnei, quod rurſum ipſi fuerat commendatum, uſus. Poſt vomitum ſanguinis evenit illi urinæ retentio: quare Chirurgus dictus per integros novem menſes quotidie lotium per immiſſum catheterem educere debuit. Poſtea vero vivum emiſit ſanguinem per aures, os, oculos, umbilicum, mammaſque: & quidem ex his tantum exiliebat ſanguinis, ut neceſſe foret vitris ſupra papillas impoſitis profluentem cruorem excipere. Jam vero uſque adeo emaciata, atque viribus orbata eſt miſerrima hæc virgo, ut languidiſſimam trahat vitam. Acceſſit autem & tumor ad oculum ſiniſtrum valde prominens; imo & lingua ipſi in ore circumtorta jam jacet; inde neque loqui commode, nec edere expedite valet. Atque ita nuperrime eam reliqui. Quamvis autem de calamitatibus deſcriptis plurimæ illam nunc reliquerint, attamen adhuc profluvia cruoris per capitis cutem frequenter patitur. Quando nuper caſum hunc enarrabam Medico Boretio, curioſo certe rerum Anatomicarum & Botanicarum indagatori, uſque adeo ille ardebat deſiderio propriis uſurpandi oculis ægrotam, ut rogare non deſtiterit me, ut adducerem ad illâm. Morem ei geſſi. Quum unâ igitur inviſebamus ægram, incepit illico quam oportune tantum effluere ſanguinis; ut intra paucum tempus per omnia capitis integumenta profluens ſpectaretur. Vexat eam nunc temporis perpetua dextri pedis exagitatio, linguaque ad unam oris partem firmiter eſt affixa, atque intorta utcumque. En malorum terribilium ſyndromen, cui ſimilem videre non memini.

Haud ignoro tamen, menſtrua mulieribus retenta varias ſæpe per vias exitum ſibi quæſiviſſe, & per os etiam, aut capitis integumenta, exiviſſe: id enim deſcriptum obſervatoribus dudum fuit. Sed tam multa, ſingularia, & dura ſymptomata accidere uni fœminæ, haud vidi. Anatomici tamen hinc diſcere poterunt, ſanguinem exiviſſe oſculis extremis arteriarum, horumque eminentibus poris. via ergo recta à corde

corde in epidermidem usque est arteriosa: nam intentis vidimus oculis vivum, coccineum, verum, sanguinem arteriosum cum impetu veloci expelli ita, ut vividiorem numquam sanguinem conspexerim. Quando itaque assero sanguinem descriptum de corpore egressum fuisse per poros, debebunt igitur pori hi esse meatus continuati ipsis cum arteriis, adeoque pori illi ipsi considerandi sunt tanquam oscula hiantia extremarum hic arteriarum. Inde quoque credo, in statu naturali, & bene dispofito corpore, sudorem nostrum excerni, ut & naturales perspirationes. Neque video opus esse ad negotium hoc, vel glandulas ita dictas subcutaneas, aut alios ullos sudoris fontes: certe enarrati meatus adsunt, alii nondum demonstrati habentur; atque evici, papillas esse nervosas sæpe, quæ pro sudoriferis cutaneis glandulis haberi solent falso.

I V.

De Vestigio in Ovario post impregnationem relicto ab excusso inde ovo.

CLarissimus Regnerus de Graaf, æqualis quidem, & popularis meus, qui tantâ cum laude se gessit in descriptione partium generationi dicatarum in viris fœminisque, ovarium nobis reliquit depictum bovis impraegnatæ, atque evidenter indicavit locum, unde ovum fœcundatum exiverat in Tubæ Fallopianæ fauces. Locum hunc cicatricem Ille vocat. Attamen, quia locus ille manifesto apparet instar parvæ, excavatæ, globosæ, cavitatis, quæ sensim, & lente, successive iterum coït, ut os matricis à partu, absque ullâ interveniente materiâ: ideo puto magis proprie mereri nomen vestigii, quam cicatricis: cicatriculæ quippe semper relationem ponunt ad prægressam quandam solidarum alicubi partium solutionem, quæ in cute obtinet. Hic autem nulla contingit continui solutio, neque vulnus, neque crepatura, aut ruptio membranæ ovarium circumcingentis; sed simplex modo est apertura dilatata oris antea quidem angustioris, sed tamen vere præexistentis: quemadmodum os uteri tempore

par-

partus ita dilatatur: atque inde quidem postea vestigium ovario impressum spectatur primo, sensim rursum evanescens. Neque credendum, quod multi tradunt, in hoc exitu ovi ex ovario, separari omne id, quod appellatur nomine ovi, ab ovario ipso; neque enim nimis magna hæc moles apertu-râ Tubæ reciperetur: sed calix ovi manet in ovario, solum autem ovum inde solutum, cum rudimento Amnii, & Chorii.

Inde igitur tollitur objectio, quam plurimi formant contra hanc Doctrinam, rogantes, quonam pacto tam magnum ovum, adeoque tenaciter ovario adhærescens, foecundatum in angustias tubæ uterinae possit intromitti. Sed nequaquam fit, quod illi putant. manet calix in ovario, ut & in gallinis, ubi idem sane spectatur. vitellus scilicet exit ovario, relicto calice, atque ibi quidem per osculum rimæ oblongæ instar ibi hærens, aliter quam in homine, & quadrupedis, ubi illud rotundum & cavum reperio. Roget hic quis, an modo afferta quidem viderim, num vero ex ficta hypothesi ita rem esse putem. Sane, si semel tantum descripta ita vidissem, cautius de hac re & parcius loquerer. Sed aliquoties ita inveni in puerperis post mortem: nec frequens mihi defuit occasio, quam semper captavi, & usurpavi, sedulo. Considera, jam integros me tres & sexaginta annos incubuisse huic negotio. Considera, quanta mihi opportunitas sit nata in tam populosâ urbe. Quod si quæras porro, an cuique ovulorum una talis destinate propria opertura sit in ipsâ ovarii superficie: anque per aperturam hanc genitale foecundi viri semen penetret in ovi meditullia, ut illud ibi foecundet, atque deinceps ad egressum disponat; utique, ita sentire me profiteor. Neque enim puto, solos masculini seminis exhalantes, volatilesque, spiritus eo facere. Novi, in coïtu imprægnante semen magnam partem effluens iterum demitti: nam in ipsâ tamen matrice remanere semen crassum, foecundatum sufficiens, certo scio. Quin & mirabitur nemo, rursus ejici semen, qui cogitat, quam sit magna seminis a viro sano copia, rursumque quam exigua sit uteri capacitas, quæ sæpe minutiorem Amygdalam vix comprehendat. Sed neque video adstrui illam de solis spiritibus foecundantibus sententiam inde;

de; quia ſemen dicitur haud inveniri poſt copulam in utero vel tubis. Contra enim & cavum uteri, & utramque Fallopianam tubam, recepto plurimo ſemine turgentia inveni, jamque illud ipſum curioſis oſtendere iterum domi meae poſſum; quod & in Theſauro Cæſaris Ruſſiæ binis in præparatis clare ſpectari poteſt: ut & editis libris dudum deſcripſi. Si ergo ipſo ſemine opus non fuiſſet ad prolificationem, ſane Tubæ Fallopianæ haud forent repletæ craſſo ſemine, quod cuique tamen apud me cernere licet. Sed aliud eſt valde memorabile in conceptis, ut fere videatur in ovario tum partus fieri cum voluptate, qualis poſtea cum dolore fit parturiente matre. Nam fundus calicis in ovario relicti, ſi ſpectatur ſtatim ab imprægnatione, totus profunde rubet, atque in ſuperficie ſuâ interna villoſus, ſcaberque, apparet, prorſus ut in utero videtur, quoties ſuperficies ejus interior inſpicitur ſtatim à partu.

Si inſtat quis, an unquam aperturas tales, quales hic admitto, oculis meis in ovario conſpexerim, fateor, me illas haud ita patulas vidiſſe; verum veluti pori cutanei non ſemper, ſed certis tantum temporibus poſſunt videri, ita quoque hic contigit. ſi vero excutias argumenta, quæ faciunt ita ut ſentiam, & quæ jam ſupra attuli, pro certo habebis, credo, mecum ab ipſo effectu & eventu ſecurus, totam rem ita ſe habere.

V.

De ſuſceptione Inteſtini in fœtu humano.

MAlum hoc frequens accidere adultis ſatis ſuperque olim demonſtravi: quum & id ſemel in ipſo viderim colo, & in quatuor diſſectionibus per continuas vices inſtitutis in noſocomio invenerim. Jam vero in infante ante quatuor tantum dies nato, primâ vice in meâ vitâ, per tot diſſectiones exercitatâ, etiam inveni, neque ſine magnâ admiratione. Quis enim tam lethales morbos in tenellis expectaſſet infantibus? Credidi frequentius forte accidere, præcipue ab epilepticis infantum inſultibus; unde poſtea, per diros aſſiduoſque eju-

latus se manifeſtat morbus. Demulcentia quidem, emollientia, & anodyna, in eo caſu exhibita, parum juvant, neque vel idonea multum proſunt clyſmata; namque paucas intra horas in æternam recedunt hac ex vitâ quietem.

Fortia ſane purgantia contra hoc malum adultis data ſæpe multum quidem juvant, & multo plus boni efficiunt, quam demulcentia, vel anodyna: attamen, quoties vera eſt ſuſceptio, nihil invenio magis prodeſſe, quam humores ſtatim per epricraſin expurgare, donec levatur & ſanatur malum. Ideoque & in tenellis hiſce corpuſculis idem tentandum puto, & repetendum tamdiu, donec alvi ſequitur exoneratio, atque inde etiam ſequens morbi levamen: ſed talia hic eligenda ſuadeo remedia, quæ ſatis ſint valida pro ratione virium in tenerâ ætate: ut & certo cognovimus adultis quoque in hoc caſu valde fortia ſemper ſubminiſtrari debere purgantia.

V I.

De Exuviis Chryſalidum in imis oſſibus repertis.

NEſcio, an Medici, atque naturalis hiſtoriæ ſtudioſi, invenerint umquam aliquid, quod magis apparet admirandum, quam id, quod jam deſcribam; utique inter ea, quæ reperiuntur in hac tertiâ Decade, primarium habetur. Ego certe, ubi rarum hoc neque creditum mihi umquam ſpectavi phænomenon, obſtupui attonitus, vix mihimet propriiſque oculis credens, dum inſolitam & inauditam rem contemplor.

Suaſerat mihi ſæpe, imo & urſerat, Clariſſimus Boerhavius, ut acriter inquirerem in fabricam interioris partis oſſium, quæ membranas, vaſcula, medullam horum continet, ſemperque dixerat, eſſe ibi multa, quæ diligentiſſimi Malpighii induſtriam, atque Haverſii ſagacitatem, ſubterfugerant ad hoc uſque tempus. Ego, qui maxime occupabar in molliorum partium fabricâ rimandâ, tandem toties inſtigatus ab Amico meo parui, atque perſcrutandis imis oſſium meditulliis totum me dedi per longum ſatis tem-

pus

pus, noctes diesque impendens his ad intima usque perspiciendis. Variis divisa modis ossa, fracta, fissa, subtilissimâ serrâ artificiosissime dissecta, examinavi, commemoraturus postea, quæ immenso hoc labore reperi. jam modo unum hoc, quod se obtulit, libet enarrare. Meministi forte, mi lector, me quondam in lucem edidisse libellum, Titulo Thesauri Animalium primi. Incusavere hunc meum laborem aliqui ut inutilem, neque meo congruentem muneri. Errant, qui ita censent; nisi enim in tali me quoque studii genere exercuissem, forsitan & hoc, quod jam describam, latuisset semper: nam perscrutando insectorum naturam, œconomiam, & metamorphoses, evasi aptus, ut rem hanc observare, recteque intelligere possem, quàm in ossibus deprehendisse dico. Vidi enim residua, vel depositas exuvias veras, Chrysalidum dictarum, vel Nympharum apud Zoographos. Testulas, ut ita loquar, ajo me reperisse, quæ integumenta fuerant viventium olim animalium. Erant primô tam exiguæ hæ pelles, quas mihi ibi latentes ostendebat artifex egregius, cujus utebar dexteritate ad ossa haec serrâ juxta longitudinem secanda, ut facile effugissent meos oculos, nisi fuissem utcunque peritus historiæ insectorum. Incitatus primo hoc casu surrexi animosior ad introspicienda ossa, statimque inveni in cavitate ossis femoris, & in osse humeri, eadem animalcula, ut in asservatis his domi meæ cuilibet curioso ostendere promptus sum. Ultra pergens, spectavi hæc non modo in ossibus adultorum sed & in osse tenelli infantis. Ita quidem, ut in octo distinctis ossibus jam ea ostendere queam. Id vero memorari quoque meretur, Chrysalidas has non unius modo, sed triplicis & diversæ fuisse speciei, ut in figurâ depingendas curavi.

Non quidem recentia erant hæc ossa, attamen omnino undequâque integra ita, ut nihil penitus inesset quod corruptionem ullam, aut putredinem referret, ut domi meæ in Thesauro novo videri potest. Si quis rogitet, quinam in cavitates has talia ingredi possint, ego vicissim rogabo, per quam viam in Arteriam magnam sub corde integer fasciculus oblongorum implexorumque inter se ver-

mium factus fit ingressus. Hunc tamen vidi, atque descripsi. Unde in ovario muliebri series dentium? Unde lumbrici lati & triginta ulnas longi in corpore humano? Unde crus infantis in Atheromate placentæ uteri? Unde sex pingues, crassæ, erucæ in cerebro ovillo? Unde animalculum quadrupes, crumenulâ coërcitum, rejectum vomitu? Hæc tamen omnia vidi sic ibi nata, partimque in nova collectione asservo ipse, partim in Thesauro Imperatoris Russiæ servantur. Hæc vix videntur fide digna. Sed legisti aliud olim quod scripsi. Vir egregius implorans meum consilium accedenti ostendit multas Chrysalidas parvas, quas cum urinâ suâ rejecerat quotidie, quarum mihi nonnullas dabat in pyxide ligneâ, ut in rem inquirerem. Dum die sequenti pyxidem aperio, multa per eam volitabant exigua animalcula, depicta in Thesaur. Anat. I. Omnia hæc qui ponderat, mecum, opinor, fatebitur, scientiam omnem, quam huc usque de rebus naturalibus habemus, nullo modo attingere posse modum, quo tam mira efficiuntur, quæ fieri tamen videmus. Super hâc re legi tractatulum Gallicum de Vermibus, in quo scribit auctor, cujus hodie sententiàm plerique sequuntur; (neque aliter quidam inter veteres sensere) nullum animal nasci, nisi ex ovis præexistentibus animalium similium, & in masculino humano semine ovula minima plurimorum animalium aliorum latitare, quæ in eo fota, idoneo tandem tempore adolescant, & post multos sæpe annos viva hæc animalcula producant. Quidquid hujus rei fuerit, nec assero, nec nego, sed neque conor decidere: quia meum non est, de probabilibus conjecturis, sed de rebus ipsis agere. Sæpenumero conquerentes audivi optimâ fide homines de intolerabilibus in ossibus femoris, tibiæ, humeri, brachii doloribus, neque tamen eorum atrocitatem augeri, licet affectas partes premant, tundant, tractent; interim sunt violentissimi interni dolores. Dixi sæpe his, imis hærere malum medullis. Quin & ipsi hi ægri verbis exprimere conantur verum rei sensum, dum ajunt, in ipsâ ossis mole sedere, quod sentiunt. Quia tales vero reliquiæ hujusmodi animalculorum in mediis ossium cavitatibus deprehendimus; forte liceret credere produci illa tormenta ab insectis exiguis ibi stabulantibus, quae mordendo,

dendo, rodendo, terebrando, exedant tenuiſſimam membranulam, quæ medullam ibi contentam ambit. Certè defunctis hiſce, nulla eſt occaſio intima horum oſſium perſcrutandi. Attamen certo conſtat, dolores hujuſmodi, uſu Mercurii, ut veri contra omne vermium genus antidoti, perfectè ſanari. Affirmo bonâ fide, ſanaviſſe me multos homines, qui multos per annos dolores enormes oſſium paſſi, nullam tamen vel minimæ labis à lue Venereâ ortæ ſuſpicionem dabant, vel ſignum, idque ope argenti vivi. Forſan tum hæc animalcula occiſa. Sed nec illud ultra modum problematicum dictum eſto. Manet tamen interea certiſſimum, chryſalidas haſce ibi in cavernulis oſſium latitare. Sed & veriſſimum quoque eſt, oſſa illa undique integra, non raſa, terebrata, carioſa, rupta, fuiſſe. Quin & nulla vel minima in iis ſpectatur apertura, aut rima vel minima præternaturalis. Denique & in oſſe humeri infantis unum modo annum nati reperio eaſdem.

Si autem dubitet quis de rei veritate, cæteriſque memoratis circmſtantiis, hunc ego domum meam invito, huic ajo, Veni, & vide. Spectabit evidenter nihil doloſi, nihil ſubeſſe falſi: tot enim diverſæ, tamque diverſis locis ſitæ, conſpiciuntur, ut penitus ſit impoſſibile per artificium humanum ita ibi locari potuiſſe intra filamentoſo-celluloſam fabricam horum oſſium, tam arctam, tam intricatam. Ipſe etiam peritus Artifex, dum ſerrâ diviſum eſt os, illco mecum vidit. Et quâ improba ratione adductus ego, qui DEI opera, non falſa figmenta, per tot indagavi annos & publicavi, vellem hæc fingere jam octoginta quinque annorum ſenex, & ſic alios fallere, & decipere? Fateor, me, dum jam ultra ſexaginta annos occupatus fui, multa nova, in animalium corporibus detecta, deſcribendo, multos habuiſſe quam frequenter oblocutores: verum quoties me ipſum convenire, atque mea domi meæ contemplari non dedignabantur, ſemper fere confitentes audivi, aliquando etiam invitos, *Id numquam crediḋiſſem, niſi viderem jam.* aliquando dicebant, *obſtupeſco.* quin & rerum medicarum ſtudioſos frequenter audivi præ indignatione exclamantes, *Itane ergo nobis impoſuere Profeſſores noſtri!* Accidit quandoque, ut, poſtquam deſcripſeram aliquid,

atque per editas quoque icones depinxeram, homines putarent hoc pro falso tantum & effictо habendum esse. Hinc mihi nata fuit necessitas cogitandi de arte, quâ omnia, quæ præparaveram Anatomica, dein non mutata, sed talia accurate, ut in effigie editâ depinxeram, conservare possem. Idque postquam conanti successit, jam ea omnia, vel in liquore balsamico suspensa incorrupta, vel singulari encheiresi indurata instar lapidis, & tamen pristinæ figuræ perfecte tenacia, conservo. hinc dubitantes, negantes, obloquentes, convinco, semper ingeminans, *Venite, videte, finis erit dubiorum, erit litium finis.*

VII.

De Mesenterio.

IN alterâ Adversariorum Anatomicrum decade multa, & quidem singularia, attuli de Mesenterio, quibus addere fas est ea, quæ deinde circa illud inveni. Cadaver inspiciebam incisum edentulæ dudum atque decrepitæ penitus vetulæ. Id mihi primo extrinsecus contemplanti admodum macilentum apparebat. ubi vero aperueram, valde pingue ubique cum admiratione conspexi, abundantique per omnia pinguedine satis conspersum; musculos autem emaciatissimos, & mire imminutos inveniebam, quales & olim sic reperire sæpe memini. In aliis quandoque cadaveribus detexi quidem omne consumtum penitus pingue, quum interim in iis musculi torosi & magni bene se haberent. Intestina jam scrutabar primo sedulus, mesenterium deinde, mesocolon], & harum maxime partium glandulas. Mirabar statim, tam paucas me illas, easque adeo simul exiles, invenire: nam in spatio meseræi, palmam manus æquantes duas tantum reperiebam, aut tres semine cannabino vix majores. Atque hoc ipsum phænomenon occurrit mihi sæpius in mesenteriis valde annosarum anicularum: quod observationi meæ materiam dedit aliquam, de quâ tamen nihil proferam, nisi post plurima comperta experimenta, quæ opinionem meam super hac re omnino confirment.

An

An forte glandulae hae mesenterii in certo aetatis termino incipiunt evanescere in corpore fœminarum, ut mammae in his adeo delentur, ut solae tantum papillae supersint, nihilque praeterea quidquam de toto, & adeo olim magno, mammarum corpore? Sed quid tum chylo continget, qui solebat prius per venas lacteas deferri ad has in mesenterio glandulas, certos & necessarios in usus? Ibitne forsitan ille jam per venulas mesentericas exiguas ex intestinorum cavis absorptus in ipsum Hepar? Profectô saepe super his meditans dubito, an non in vegeta quoque aetate pars chyli venulis meseraicis ducatur semper in Hepar. His ita conscriptis accidit, ut iterum nanciscerer cadaver talis decrepitae: in quo tantummodo hinc inde parvam glandulam talem reperi vix grano sinapi majorem. Contra vero aperienti cadavera eorum, qui in flore aetatis occubuerant, apparuit mesenterium refertum tantâ glandularum copiâ, ut in portione ejus palmae manus aequali sexaginta vel septuaginta glandulas invenerim quas domi meae possim demonstrare. Inter illas sunt, quae semen cannabinum, aliae quae brassicae granum, aequant: imo aliae, quae nuci moschatæ, aut & olivæ minoris fructui sunt pares; sed minimæ illæ semper visum fugiunt, nisi prius vasa mesenterii optimâ arte bene fuerint repleta, ut vascula sanguifera appareant.

Porro detexi hoc valde notabile, quod vasa sanguifera repleta in maximis harum glandularum habeant ultimas suas extremitates terminatas in substantiam pulposam, ut in hepate. Est autem harum arteriolarum reptatus adeo singularis, ut ei similis in toto corpore humano non reperiatur. Quid autem hâc propriâ fabricâ illis in locis suis hæc vascula præparent, quid efficiant, nondum adeo clare liquet, ut cum certitudine aliquid hac de re afferi posset: id solum expertus fui aliquoties in his, chylum ab Intestinis usque ad glandulas has appulsum colore esse & spissitate puri lactis, atque, dein ex iis iterum egredientem dilutiorem, subtiliorem, & pellucidiorem, apparere. Numquam antea credideram, hanc repletionem usque adeo profunde penetrare posse. Jam vero res successit: unde lætus exclamare cogor: Vah quantum est, quod nescivimus ante Repletionis artem! quan-

quantum didicimus per illam! O mirus naturæ in ultima vaſcula olim inviſibilia appulſus, quo tam abſcondita manifeſtantur! O grata Repletio, numquam contemnenda deinceps, numquam landanda ſatis!

V I I I.

De Epidermide.

QUam multa ſingularia hæreant etiam in extimis corporis humani integumentis, ſoli norunt illi, quos indefeſſos in his perſcrutandis occupavit labor. Sæpenumero certe miratus fui Anatomicos priſcos diſſectionibus publicis multa ſæpe verba feciſſe de tertio corporis integumento communi, Cute ſcilicet: ſiluiſſe autem de binis prioribus hâc cute, Cuticula ſcilicet, & Reticulari membranâ. Quod ſi feſtivi ille ingenii Eruditiſſimus Swalvius viveret, qui tam eleganter ſcripſit Querelam Ventriculi, quid obſtaret, quo minus ſtylum acueret in laudem illorum Integumentorum, in quibus præter merita neglectis tam multa tamque pulchra hodie demonſtrari illi poſſent? Certe qui olim de fabricâ ſcripſere corporis humani, in eâ hærebant opinione, cuticulam eſſe coagulationem ſuperfluorum humorum de corpore humano emanantium, qui ab appellente frigidiore aëre ibi in ſuperficie corporis inſpiſſarentur: ideoque ne quidem partem corporis habendam eſſe cenſebant. Jam vero acrius rem perſcrutati non ſolum videmus has eſſe veras corporis partes, verum etiam neceſſarias, adeoque vitæ humanæ tam utiles, ut abſque iis miſerrima foret.

Probum bene novi Virum, qui cuticulâ, & membranâ reticulari Malpighiana non quidem plane orbatus eſt, ſed cui haec tegumenta adeo ſunt ſubtiliter tenuia, ut neque moderato calori, nec frigori tolerando par ſit, ſed ab utroque plurima incommoda, imo & dolores, ſufferat quotidie. Si tertium noſtrum Integumentum generale, Cutis, à binis prioribus deglubitur, ſanguis de corpore dimanat. Quin imo, quando in aëre, & aquâ, hæc duo integumenta dura, craſſa, ſicca, rigida, fiſſa, ſunt, quam moleſti oriuntur morbi,

bi, quamque difficulter curabiles! Sed etiam Chirurgi norunt quam difficile ſemper ſit, per medicamenta epulotica, quae frigefacientia debent eſſe, & exſiccantia, epidermidem rurſum ſuperducere cuti; quin & ubi per haec non procedit cicatricis ſuae productio, cogimur aliquando confugere ad ea emollientia, quae ſimul humectantia ſunt, ut ad Digeſtivum aureum, & ſimilia. Parco hac occaſione & illos memorare, quibus ab actione incenſi pulveris pyrii cutis decoriata fuit. Certe deinde hac ex cauſâ tanta quotidie puris copia gignitur, ut exhauſti viribus, idoneoque nutrimento privati mortui ſint. Qui caſus aliquoties nobis obvenere. Videtur itaque non decorum, de hiſce integumentis vel contemptim loqui, vel negligenter de iis tractare: neque ſane oblitus rei illius ſum, quae multos ante annos nihil tale merenti mihi accidit. In publicâ quidem tunc demonſtratione Anatomicâ, coram frequentiſſimâ honoratorum ſpectatorum coronâ, meo more exhibebam tria communia corporis extimi integumenta haec, atque in his ſolis tantum demonſtrandum habebam, ut iis ſesqui horam integram impenderem. Intererat huic demonſtrationi Medicus Amſtelaedamenſis, practicus famigeratiſſimus, una cum Burchero de Volder, Philoſophiae & Matheſios in illuſtri Academiâ Lugduno-Batavâ Profeſſore Eximio. Hic ille medicus omnibus aeque in demonſtrationem intentis per contemptum, finita demonſtratione, in haec verba erupit: *An igitur vilia hæc merentur, ut iis cognoſcendis ſesquihoram perdamus? An quidem decet Anatomicum noſtrum talibus tractandis nos tanto tempore detinere?* Miratus hominis dictum Egregius Volderus regeſſit, *Itane tu de hoc negotio ſentis? Ego numquam tam ſubtilia, atque vera tamen, in corporis humani partibus ſcivi, aut vidi.* Atque ſic oſtendebat, ſe verum talium ſpectatorem fuiſſe. Sed quânam ratione, & arte, illa integumenta debeant ſeparari, ut rite exhiberi queant oculis, neque ego deſcripſi hactenus, neque alios ſincere deſcribentes inveni: quare meretur hoc artificium ſimpliciter exponi. Olim candente ferro cadaveri applicato, aut aliis veſicatoriis mediis, id efficere conabantur Anatomici: tum vero tam inquinata apparebant haec, ut vix adſpectum ferrent, certe diſtincti omnino nihil exhiberent. Pertaeſus itaque inepti

hujus operis circumſpexi nitidiorem agendi modum, certioremque in ſuo eventu, quam cum Lectore meo libens hic communico. Portionem capio cutis humanae a cadavere ſeparatae, unde ſollicite pinguedinem aufero, dein fortiter ſuper tabellam ligneam extendo, ut quaquaverſum rigide tenſa ſit, ea tamen lege, ut epidermidis externa ſuperficies exteriora verſus ſpectet. eo facto, totum demitto apparatum in puriſſimam fervidam aquam, quo pacto, cuticula, & reticulare corpus ſe laxare incipiunt à ſubjectâ cute, patiunturque ſe obtuſo cultello accurate inde ſeparari: tum ita ſeparo eouſque, ut volo; atque ſeparata à ſe invicem, ſed in parte adhuc nexu ſuo cohaerentia tamen, ſic haec tria in liquore meo ſuſpendo, aut in aëre aperto exſiccata reſervo. tum vero in iis, quae ſic praeparata ſunt, apparent manifeſte tria integumenta haec: ut ſic praeparata in Æthiope, in Semi-æthiope, & in Europaeo, domi meae curioſis rerum Anatomicarum quotidie oſtendo. In Æthiope ſemper invenio corpus reticulare totum nigrum, in Semi-æthiope dilutius nigrum, in Europaeo ad ſolem in agris exuſto flaveſcens, ſed in candidi, nec ſolis æſtui multum expoſiti hominis cadavere Europaei ita candens, ut vix queat diſtingui. Epidermis autem ſemper à cute in omnibus facillime diſtinguitur, atque ſeparatur. Cutis humana lenta eſt, & valde extenſilis, neque tam facile dilaceratur, quam cuticula, quae valde eſt fragilis, & quam leviſſima vi dilacerabilis. Quando autem epidermis exſiccata eſt, non facile poterit extenſa in planum retineri, ſed ſuâ ſponte ſtatim in corollas, & phyliras, quaſi circumducta, convolvitur, ſimulac committitur ſibi ipſi. Nulla Epidermis habet vaſcula ſanguifera; quum cutis interim iiſdem quam repletiſſima ſit uſque adeo, ut ſi in vaſa ejus rubra cera feliciter immiſſa ſit, tota ſane explicata cutis nudo oculo conſpecta appareat quaſi unâ homogeneâ rubedine tincta; atque ubi tum radiis ſolaribus à tergo inſpicientis oblique irradiantibus cutis haec ſic praeparata, atque oleo terebinthinae affuſo madens, per microſcopium rite inſpicitur, videtur certe tota quanta eſt ſolis conſtare vaſis. Interim tamen epidermis, quae illi cuti adhaerebat eo tempore, quo haec cutis ita repleta fuit, ne minimum quidem,

dem umquam in tot millibus praeparatorum, vestigium ullius vasculi, vel microscopiis conspiciendum exhibuit. Hæc ita se habent, mi Lector, sic inveni semper, nec umquam vel in uno casu aliter. Quare & bonâ sic fide tibi enarro, qui nudam veritatem solam quaerere, invenire, exponere, conor.

Quânam ergo me admiratione affectum putas, quando audivi inter plurimas rerum Anatomicarum gnaros esse Londini Celeberrimum Anatomes Cultorem, Sancti Andreae nomine, qui asserat non modo verbis, sed & clara ostentatione, demonstrare se jactet; totam epidermidem ita se praeparare, ut infinitis vasis rubrâ materiâ injectâ distentis turgeat ita, ut vascula ejusque canales ubique nudo appareant oculo. Est certe vel in errore ipse hic Egregius Artifex, aut alios fallaciâ quâdam decipere gestit. Tenuissimam enim cutis partem, aut alias quasdam tenues membranas, vasculis visibilibus praeditas, pro epidermide falso ostentat. Si autem peritissimus ille Anatomicus, haec ita monitus à me per publicum hoc scriptum, tamen hac suâ in jactantiâ perseverat, age, paratus sum posito pignore decertare, illum in epidermide vascula illa non posse ostendere; eritque hoc meum cum Illo certamen adeo quidem justum & æquum, ut cuncti Anatomes cultores modum ejus comprobaturi sint. Igitur duos aureos Anglicanos (*guinies*) perdam in usum pauperum Londinensium, si Dominus S. Andreæ idoneis judicibus vera se dicere comprobat. si vero rem illis demonstrare nequit, unum tantum ille denarium Anglicum pendet. Si autem illi placet, mihi portiunculam denario æqualem de istâ jactatâ atque ostentatâ epidermide mittere, ego vicissim statim curabo ut accipiat à me frustum humanae cutis praeparatae, cui epidermis partim adhaeret adhuc, partim separata est. ibi cernet vasa cutanea coccineo quasi pigmento intus plenissima. videbit appendentem epidermidem, atque in illâ tota ne minimam notam vasculi ullius in appendenti propriâ cuticulâ. Age, ne subducat se certamini, agitur de cute humanâ, agitur de veritate, hic Rhodus, hic saltus! Vel convincat me, aut patiatur suo se liberari errore, & absistat bonos decipere. Ne vero dubitet de pignore deposito, sciat, Dominum Bradley,

D 2

ley, membrum Societatis Regiæ Londinensis, ibique in Architectonicis & Botanicis celebrem, mihi debere duos tales aureos, quos ipsi hic commoranti mutuo dedi pro ejus votis, postquam ante aliquot annos, multa ipsi officia, hic hospiti, præstiteram, & quos ille oblitus fuit postea mihi, ut oportuerat, reddere. Hos igitur nummos publice in hoc certamen jam depono. Est enim hæc res mihi cordi, & vidi etiam dolori fuisse omnibus nostræ artis cultoribus, tam crassos errores in arte utili, & necessariâ, committi, quum tam ingens discrimen inter cutem & cuticulam intercedat. Sed prodeat, ut severe examinetur, hæc falso vasculosa dicta epidermis: satis cito apparebit nulla talia vasa in eâ conspicua esse: ut neque in tunicâ Arachnoideâ cerebri, neque in Amnio fœtus, umquam talia invenire datur. Certè, quum manum, pedem, aliamve corporis humani partem, arte replendi noverim ita vasis distentis rubram efficere, ut instar rubri sanguinis in minimis quibusque vasis adacta materia splendeat, uti in novis meis præparatis unicuique curioso pronus sum semper ostendere, & tamen in omnibus illis casibus epidermis semper penitus excolor maneat in omni experimento; quomodo igitur credam, vera esse ejus asserta? maxime, quum dixerit peritissimis in hâc arte Viris, repletionem vasorum epidermidis adeo facilem sibi, certamque esse, ut eam ne quidem dignam habeat, quæ comparetur aliis majoribus, quæ præstare queat in arte. Quamvis autem hæc dicta sufficiant orbi literato, ne fallaci jactantiæ credat; aliud mihi præterea argumentum est quo fit ut minus credam rei assertæ. Qui nempe à cute humana cuticulam arte recte separavit, exsiccavit, atque intra pagellas chartaceas libello cuidam imposuit, ut compressa sic explicata teneatur, & explanata, uti facere semper soleo; videbit, simulac libellum aperiens hanc cuticulam à compressu liberat, illam ipso illo momento se contorquere, inque sinuosa volumina arcte convolvere, ut in voluminibus conscriptis veterum fiebat. Id autem numquam fiet in cute. Audivi ab autoptis, neque ita se convolvisse epidermidem illam, quam ita appellatam Batavis nostris eum invisentibus ille ostendebat, sed illam in planum exporrectam mansisse. Desinat igitur Batavis hospitibus talia proponere; certe est & illis perspicax ad hæc animus, sunt fide-

les.

les oculi, eſt & in cerebro ſalis quid. Ut autem dicam, quid ego putem decepiſſe hoc in argumento Virum Anatomicum, quem data opera velle fallere haud facile credo: ajo, cutem in recens natis infantibus, certis in locis, ſi cum cura ſeparata eſt ob omni pinguedine, adeo eſſe ſubtilem, tenuemque, ut exilitate hac ſuæ craſſitiei epidermidem adultorum æmuletur; & tamen ſic pleniſſima eſt vaſis facile replendis. Hoc ut demonſtrem domi meæ, habeo vexilla, & apluſtria, quæ inde confeci. Imo & libellos curavi compingendos, quibus loco alterius corii obducitur ſic præparata cutis infantum, dum inter paginas libelli portiones varias diſpono diverſarum membranarum corporis humani, ut in illis arte meâ repletis mirabilis diverſitas appareat, quæ in reptatu vaſculorum occurrit: qui vix duobus diſtinctis in locis idem videtur, ſed in quolibet ferme alius & diverſus, prout aliud, aliudque, hoc vel illo loco conficiendum Omnipotens Creator juſſerit ſecundum legem latam in primâ creatione.

IX.

De Oſſibus.

JUvenis quondam tam ſedulo inquirebam in oſſa humana, tantoque ea cum ardore luſtrabam, ut perſuaderem mihimet, me eorum abſolutam mihi comparaſſe cognitionem; ſed quam procul à vero ita cenſui! Poſtquam oſſa, ſummâ cum arte diviſa per ſerram, examinavi, dum vaſa eorum injectu cera implevi, dum Infantum oſſa inſpexi, imo dum ſceleta ex his formavi digito minimo haud quaquam majora, longe aliter, qaam putaveram prius, rem ſe in his habere deprehendi. Atque obſervatorum in his partem magnam jam expoſui, atque inſerui tam Obſervationibus meis quam Theſauris, & Adverſariis Anatomicis; ſed quæ recens detexi, en jam aperio. Invenio in infantibus epiphyſes tam ſuperiores, quam inferiores, corpori oſſis præcipui ſe applicantes, maximum & firmiſſimum ſuum nexum cum eo nanciſci inprimis à perioſteo: ideoque nudatas ejus involucro facile inde decidere,

Afferitur quidem vulgo, uniri epiphyfes corpori offis ope & interventu cartilaginei medii, fed hoc ita intelligendum eft; quod non per cartilaginem, ut mediam inter hæc offa, tanquam per tertium corpus uniantur; fed ipfa offa principalia æque ac epiphyfes illæ in infantibus fint adhuc ipfa cartilaginea; ficque cartilago unius alterius applicetur cartilagini, tumque fic ope periostei uniantur inter fe. Hinc quoque fit ut in partu difficili infantes recens nati gerant os humeri, brachii, aut alterius cujufdam partis fractum. Quæritur & hinc, an queat tempus definiri ætatis humanæ, quo cartilago amiffà fuâ naturâ in offeam tranfeat. Nego, id fieri poffe: in uno citius, tardius fit in altero: hominum enim vidi corpora poft viginti à nativitate annos adhuc cartilaginei quid gerentia. Dixi igitur epiphyfes offeas corpori offium alligari per periofteum; fed antequam cartilago penitus offefcit, apparent in loco mutuæ appofitionis, ubi fuo contactu inter fe coëunt, multi eminentes tumores, rurfumque excavati alveoli, quibus illi excipiantur, immiffu fuo ita firmante unionem: quoniam inter concrefcendum omnis aër arcetur; ut & liquet, fic duo invicem oppofita tam accurate, nullus ut aër intercedere queat, difficillime a fe mutuo avelli poffe, fed tenaciffime cohærere. Idem illud hic quoque ita fit. Quam mirandum antem eft, ubi quis modum contemplatur, quo ofteogenefia in ipfis offibus perficitur, incipere fcilicet illam mediâ parte corporis offis, fed in offe frontis, primo circa orbitam oculi! In figura hic appofitâ depinxi os femoris infantis fex, aut feptem, annorum: ubi clare cernitur ofteogeniam inchoari in eâ parte ejus offis, ubi os omnium denfiffimum craffiffimumque habetur; atque deinde ab hac parte furfum, & deorfum, fenfim de loco in locum adfcendendo, & defcendendo gracilefcunt illi emiffi radii offei, donec tandem compacta hæc denfitas amittitur. interim autem quo magis gracilefcit denfitas offis, eo & latius excrefcit magis, magifque; unde & offa ejufmodi longe rarius & difficilius franguntur in medio, quam non nihil altius aut declivius. Quin & omnino fingulare aliquid obfervo in offe Styloide dicto: fcilicet numquam fere id inveniri poffe in craniis ex publicis cœmeteriis collectis. omnia enim

enim talia crania osse hoc Styloïde fere ubique orbata spectantur. Atque hoc quidem ideo ita fit, quia ossiculum illud in juvenili corpore nectitur ossi temporum per articulationem, non vero per symphysin aut synchondrosin: quamquam in valde senilibus corporibus contra naturalem consuetudinem ita aliquando fit. Verum in decrepitis penitus hominibus plerumque quasi per anchylosin, aut symphysin concrescit ad os petrosum. Hinc os hoc in craniis talibus quidem superstes est, licet ex sepulchretis colligantur, si modo ex maxime senibus crania contigerit reperire, sed quia raro ad summum perveniunt senium homines, hinc & raro hoc os integrum. An igitur hoc ossiculum, ut fere semper solet fieri, habendum erit pro apophysi ossis Petrosi? nequaquam. Nam in initio est cartilagineus processus, postea vero quando ossescit, articuli ope committitur, quæ arthrodia diarthrosios vocatur. Id autem quam evidentissime apparuit in cranio, quod donavi Clarissimo Boerhavio. Contingit quandoque, ut ossiculum hoc ossi Yoidi naturaliter junctum per ligamenta, cum eo concrescat ita, ut unum cum eo os fiat. Porro per superiora & posteriora ossis femoris Trochanteres accrescunt major, & minor. Patior hos apophyses appellari eâ conditione, ut addatur, spurias esse. Neque enim & hi ex ipsâ ossium substantiâ porrectâ fiunt, qui crescendi modus ad naturam veræ apophysios exigitur. imo cohærent contactu cartilaginearum superficierum, non tertiâ cartilagine mediâ: quod liquet evidenter; quia diuturnâ coctione in junioribus inde decidunt. In senilibus, cartilagine hac unita ossescente penitus, per ipsam osseam substantiam inter se quidem concrescunt sic, ut unum appareat continuatum os; eoque tum sensu apophyses appellari queunt, partim quod eas referunt tum temporis, partim quia eundem usum habent: attamen spuriæ modo habendæ erunt. Hæ autem spuriæ apophyses olim cartilagineæ penitus, osseam suam indolem plerumque primo accipiunt in medio suo, ubi primo punctum aliquod osseum se manifestat, quod assidue auctum magis, magisque, tandem totam facit osseam substantiam hujus spuriæ apophysios. Sed & vidi

ma-

magnam obtinere femper diverfitatem in cavis offium humanorum: nam in quibufdam invenio quidem, utrimque, circa extrema offium per ferram diviforum internam fubftantiam offeo-fpongiofam, in aliis majorem, minorem in aliis; fed interim illud offeo-fpongiofum multum in variis differt, ratione denfitatis, tenuitatis, craffitiei, & fabricæ ipfius. Quin etiam reperio, præter offeo-fpongiofam in multis offeo-filamentofam compagem, quæ refert texturam ex filamentis offeis mire intertextam, in qua refidua chryfalidum quædam inveni. At neque os femoris, aut tibiæ, in omnibus hominibus eft æqualiter cavum interius: imo vero inveni talia offa, quæ perfecte claufa, ne minimam quidem cavitatem in fe haberent, ita ut manubria cultrorum inde conficienda curaverim; ut videre eft in Thefauris Anatomicis meis.

Eft autem bene obfervandum, quando inveniuntur omni cavo deftituta, illa offa adipifci hanc confolidationem poft morbum quemdam prægreffum. Neque à ftructura offium in brutis fpectatorum argumentandum eft ad fabricam offium humanorum. Eft enim in brutis fere femper longe abundantior copia medullæ, & quidem etiam omnino craffioris, quam umquam in hominibus datur reperire. Dubito etiam, an non Anatomici liberaliter nimis loquantur de membrana, quam putant ipfam medullam ambire. nam hifce diebus ftrenue occupatus in replendis arteriis, quæ ars optime nos docet naturam membranarum, detexi poft aperturam talium offium, non ubique eodem modo ibi fe habere. Multae enim horum cavitates funt intus ut plurimum totae offeo-fpongiofae, quaedam offeo-filamentofae, quaedam vix cavae, contra quam in brutis videtur. Quo circa in illis, ubi tota cavitas plena eft fubftantiâ offeo-fpongiofâ, aut offeo-filamentofâ, materiâ, ibi non invenitur membrana una communis medullae, fed illa materia tantum habet ibi id, quod in ea reperitur, atque ibi haeret aeque tuto defenfa, atque fuccculentum, & medullofum illud, quod fedet in epiphyfium offeo-fpongiofâ compage. Ut autem clare patere poffit, quam magna fit analogia inter medullofum oleum quod in fungofâ epiphyfium fubftantiâ abfconditur, & inter medullam

lam offium ipfam, atque inter pinguedinem aliam noftram, obfervavi, has tres diftinctas habitas pinguedinum fpecies, in cadaveribus, quæ per viginti aut triginta annos hæfe-runt in fepulchris, abire in eandem naturam craffi & perfecti febi, aut albi cujusdam durique adipis. Quod ex-pertus confirmo, & jam ante fcripto tradidi. Cartila-gines offium penitus effe exfangues partes, ubique afferitur; id tamen aliter fe habere dudum probavi. Jam verò & oculis demonftrare valeo, vafcula fanguifera vera dari in ipfis cartilaginibus, quæ arte meâ jam detecta funt circa fplendentem potiffimæ cruftæ cartilagineam fuperficiem in ca-pite offis femoris, etiam ad margines cartilaginum mobi-lium, quæ inter offium articulatim commifforum extrema interponuntur. Has autem quandoque penitus deficere, quod nulli, quod fcio, obfervatum, affirmo per experimenta edoctus. Id autem elegantiffimum in hoc apparatu eft, quod arteriolæ illæ, quæ ad cruftas illas cartilagineas tendunt, haud quaquam valeant emergere, aut penetrare ufque in ipfam fuperficiem fupremam cartilaginis, fed tantum in altitudinem quafi duarum linearum, ubi tum fiftuntur, ne procedant ul-tra, quum in aliis locis ufque in ultima femper adfcendant; quod amœniffimum præbet oculis fpectaculum: quum videa-tur ibi ipfis tantam opponi refiftentiam, ut omni fuo molimi-ne haud queant ulterius fibi aperire vias.

X.

De Nervofis Papillis Ventriculi.

SIquis multiplices perpendit dolores, quibus multi homi-num diu obnoxii languent, five eorum caufa in ftomacho hæreat, aut in Inteftinis, conficiet facile exinde, plurimos ibi nervos horumque acute fentientes hærere papillas. Id autem jam ita fe habere ex autopfia ipfa affirmo. Quando enim Ven-triculi arterias cera replevi rubrâ, pofteaque in liquore ido-neo ita prius præparatas partes hafce macero, experior tum fu-perficiem interiorem Ventriculi & Inteftini jejuni tunicâ quafi quadam papillofa veftitam effe. Fateri tamen debeo, haud

ita evidenter quidem in ſtomacho humano has papillas apparere, ut quidem in ovillo: quemadmodum hâc in figurâ expreſſi. Inde itaque & tanto facilius inducimur credere, & in homine ita obtinere, quum obſcurius quidem ſimilitudo accedens & in homine obſervetur. Ut autem papilloſa hæc in ovium ventriculis ſtructura rite cernatur, oportet eam ſumere ex eo portionem, quæ lieni accumbenti nectitur. Maneat tum portio hæc in tepidâ tamdiu, donec tunica, quam papillo-villoſam appello, à papilloſâ ſecedit, quando papillæ hæ, magnitudine capitulorum acicularum, protuberant in ſuperficie tunicæ ſecundæ, ſub primâ laxatâ hærentes; aut & idem effici poterit partem ovilli ventriculi in pluviâ macerando tamdiu, donec membrana ventriculi prima, epithelia dicta, ſe à ſubjectâ papilloſâ ſeparat. Offendet forte aliquem, quod papillas vocem hæc in ventriculo ovium tubercula: quoniam auctores Anatomici ſæpe pingunt has pyramidalis figuræ papillas nervoſas. Sed poſſum jam quam evidentiſſimè oſtendere, multas harum papillarum rotundulas eſſe, quatenus ſcilicet eminent extra ſuperficiem illius membranæ, cui inhærent. Id autem manifeſtiſſime apparet in papillis cutaneis, præcipue in papillis mammarum fœminarum, quæ etiam plurimis papillis cutaneis ornantur. Contrarium expertus ſum in papillis cutaneis balenarum, & maximè papillis cutaneis, quæ ſunt in papillis mammarum in hoc animali, quæ in acutos exeunt conos, ut in Theſauris Anatomicis jam olim demonſtravi. Quin & ipſæ papillæ, quæ in noſtris prolabiis conſpiciuntur, atque aliæ multæ, ſunt oblongæ, ita quidem, ut & hæ ipſæ, pro vario uſu, differant. Rem autem hanc dum accuratiſſimè jam indago, aliud multo rarius in papillis his nervoſis adhuc detego, dum eas in ſtomacho ovillo contemplor. Quando nimirum abſcindo portionem de Ventriculo remotius à liene, eamque tracto ita, ut ſtatim deſcripſi, tum invenio ibi loci papillas omnino alias, quoad figuram. Neque enim tum amplius has rotundulas conſpicio, ſed exiguas oblongas, intricatim inter ſe confuſas inſtar minutiſſimarum aſcaridum, atque eodem penè modo eas conſpexi in jejuno inteſtino humano intricatiſſimè etiam implexas. Igitur,

tur, quum re ipsâ certi ſimus, papillas nerveas in uno eodemque ſubjecto variè figuratas eſſe, veluti in ſtomacho ovis docuiſſe rem habere, cui non & liceret dubitare, an non forte unus idemque nervus in varios ſe dividens, habeat deinde hos ramos valde diverſos, dum papillas formant, ut hæ quoque hâc ipſa diverſitate variatæ diſtinctis effectibus producendis aptæ evadant; quemadmodum in vaſis ſanguiferis jam inveni prius? Id dogma Anatomicum probabile fit ſpeculanti auditorium nervum qui in ramum mollem durumque diviſus, abit dein, diſtinctiſſimos ad uſus, in ſua diſtincta loca; unus in canales ſemilunares, cochleam, veſtibulum, alter per muſculos faciei. Nequid adferam nunc de papillis nervoſis linguæ, harum magno inter ſe diſcrimine, & multis adhuc indagandis magis, quam hucuſque exactè perſpectis.

Corollarii loco ſequentia adjicere viſum eſt.

Veſicam urinariam conſtitutam eſſe ex innumeris fibris motricibus ad eliminandam foras urinam in confeſſo habetur.

Uterum mulieris gravidæ, tempore geſtationis, duobus gaudere objectis diverſæ naturæ palam eſſe nemo inficias ibit, ſc. fœtu humano, & placentâ uterinâ, quæ, in ſtatus laudabilis nixu, velociter alternatim in lucem prodeunt. Uteri fabrica non minus quam veſica ſibi vindicat ſubſtantiam fibroſam, craſſam, motricem, ſuntque hujus fibræ diverſæ conſtitutionis & reptatus, nec non uſus. Circa uterum gravidæ mulieris, illud conſideratione dignum eſſe cenſeo, placentam in ſui expulſionem non ſolum in uſum revocare dictas uteri fibras motrices, diverſimode reptantes, quæ fœtum expellunt, verum etiam peculiaribus gaudere fibris motricibus in orbem poſitis, & quidem eo loco, ubi placenta in ſtatu naturali ſeſe utero applicat, nempe in uteri fundo, id quod in nova collectione mea viſui exhibeo & demonſtro.

O quam mirifice benigniſſimus Creator proſpexit hiſce omnibus, nequid deficeret ſexui imbecilliori, in partu verſanti! Cum autem iſthæc obſervatio auſpicato luculenter in conſpectum veniret, non inconſultum fore duxi ſi eam per iconem illuſtrarem, ut firmius memoriæ inhæreret illorum, qui artes obſtetricias exercent. Ex hiſce non difficile eſt conci-

pere, si contra naturæ leges, in placentæ conformatione, loco perverso placenta à latere dextro vel sinistro, ubi tales fibræ motrices circulares haud exstant, sese applicuit, sc. alterutri lateri, longe difficilius uterum deserturam esse placentam quam, si loco naturali, qui est, ut dixi, fundus uteri, sese applicaret.

Quid in tali casu perverso facere conveniat, hauriri potest ex Decade secunda Adversariorum, ad quam B. L. relego.

Cum in tertiæ hujus Decadis tabula tertia spatium superesset, replevi illud figurâ, quæ est portio Vesicæ felleæ ovillæ, in qua visui occurrunt Venæ Portæ rami, rarius secundum longitudinem decurrentes (id quod proprium est gemellis Venis vesiculæ felleæ) sed verò uberius ab utroque latere provenientes, & sursum repentes, id quod numquam ante me vidisse in vesica fellea profiteor. De hac re, ubi Deus voluerit, fusius in posterum.

EXPLICATIO

Figurarum Decadis tertiæ Adversariorum.

TAB. I.

FIG. 1. Exhibet os femoris humani, serræ ope in duas partes divisum, in cujus cavo plurimæ chrysalides seu nymphæ ut illarum reliquiæ reperiuntur, &c.

A. Os femoris humani.
B. Caput ejus.
C. Trochanter minor.
* Denotat chrysalides, seu nymphas in ossis cavo hærentes.
a. b. c. eas, quæ ex ossis cavo desumptæ sunt, ut luculentius in oculos incurrant.

NB. Chrysalides, quæ nobis hic repræsentantur magnam habent Analogiam cum iis, quæ nobis occurrunt in primo Thesauro Anatomico meo; quamvis non uno eodemque loco situm habuerint; hæ enim hærent in ossis cavo, illæ verò in Thesauro descriptæ & delineatæ, quotidie magno numero per vias urinarias prodibant ex viro nobili.

FIG. 2. Os humeri ex infante, in cujus cavo inveniebantur post apertionem exuviæ vermiculi alterius formæ, & constitutionis.

A. Exuviæ in dorso decumbentes, oculis non nihil armatis visæ; frustum à la-

TAB. I

Fig. 4

Fig. 5

Fig. 6

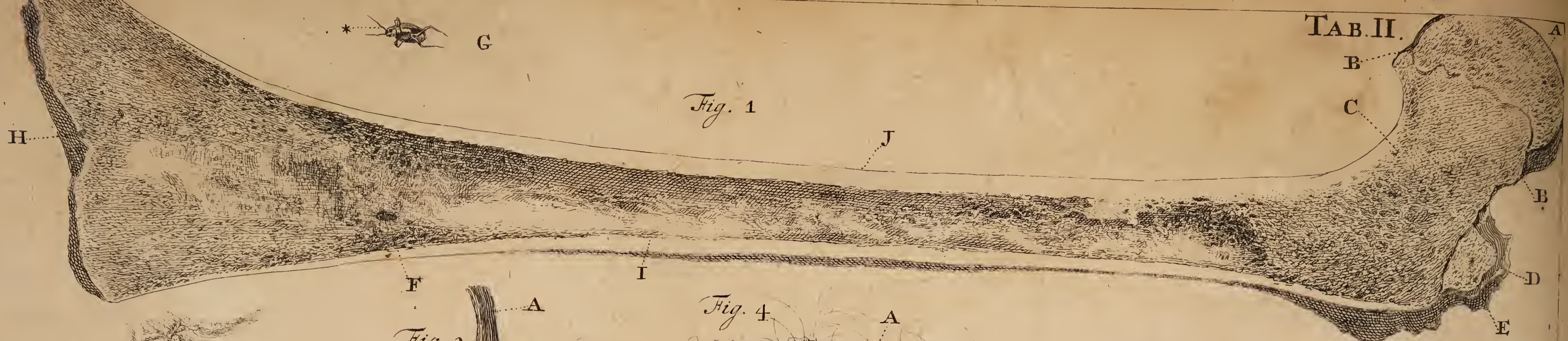

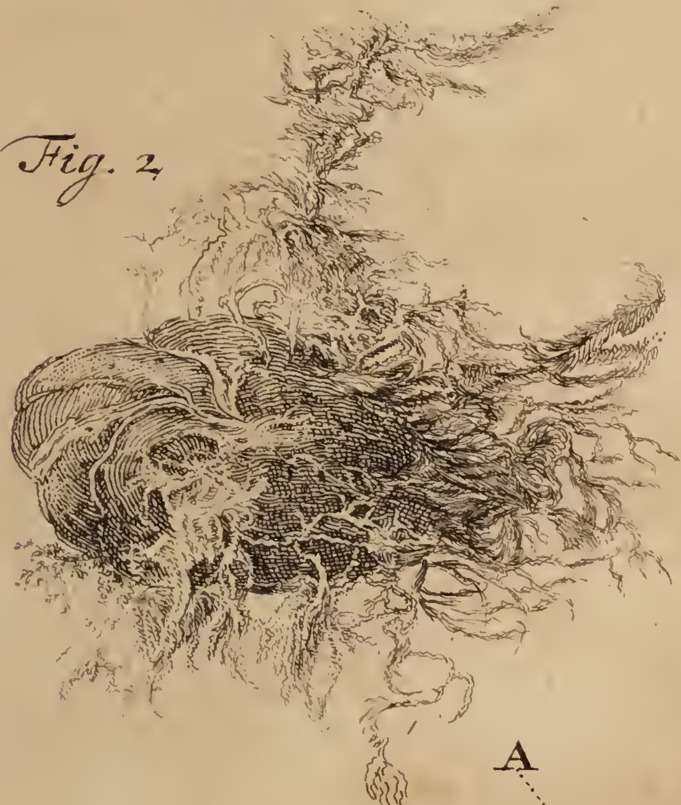
Fig. 7

Wandelaar ad objectum fecit

TAB. II.

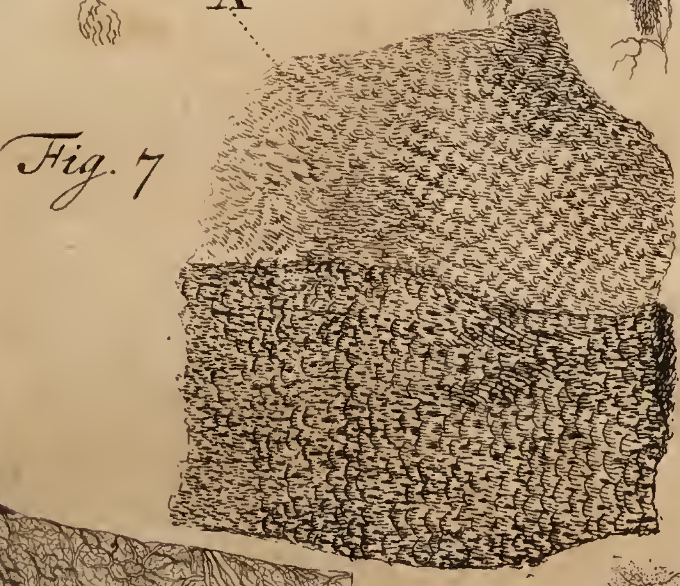

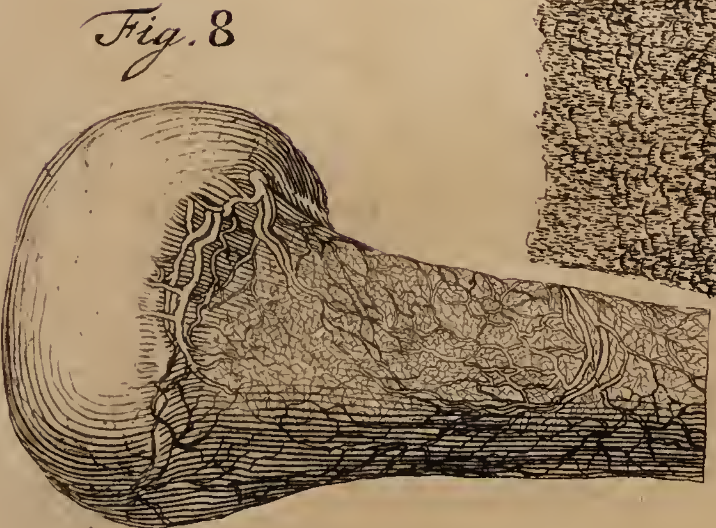

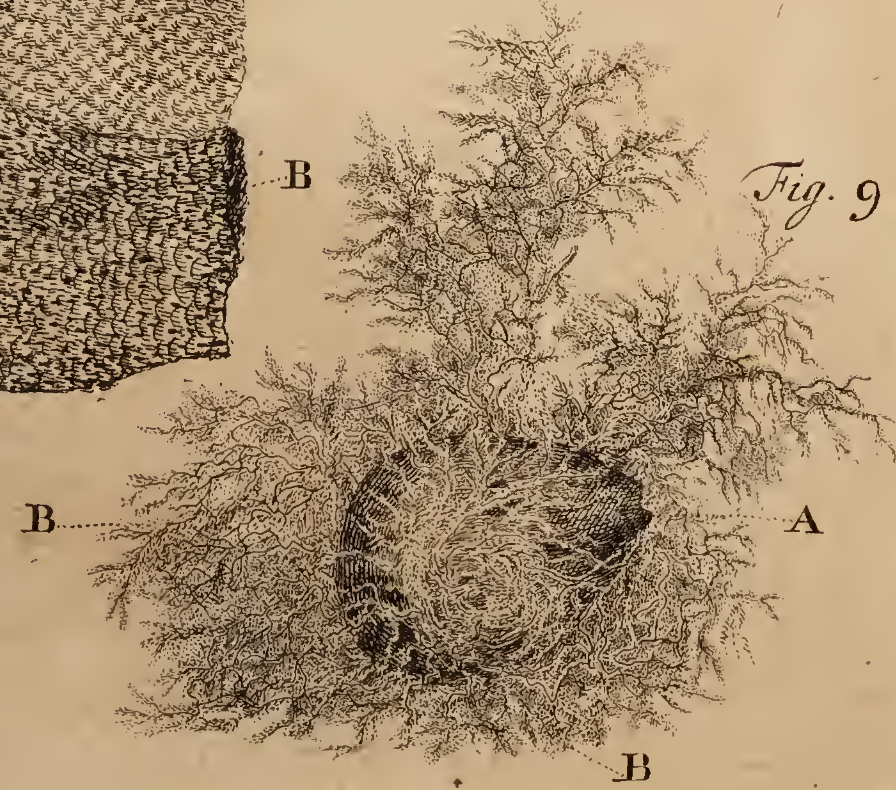

J. Wandelaar ad objectum fecit

a latere situm reservo quoque in alio osse, id quod considerandum.

B. Exuviæ ejusdem vermiculi integræ, in alia corporis parte inventæ, & insertæ, ut luculentius oculos incurrerent.

C. Frustum dictarum exuviarum, in alio osse inventum.

Fig. 3. Pars brachii, in cujus cavo hæsit vermiculi residuum, sicuti hic repræsentatur, sed verò post factam à sculptore iconem decidit in terram, ita ut objectum ipsum nunc haud possim demonstrare.

A. Objectum.

Fig. 4. Segmentum Intestini jejuni facie interiore, cujus repletio facta per arteriam.

NB. Juga hic ablata sunt, ut arteriarum reptatus luculentius in conspectum venirent.

Fig. 5. Idem objectum facie exteriore.

Fig. 6. Segmentum intestini Ilei, facie exteriore; hujus repletio facta per venam.

Fig. 7. Idem objectum, facie interiore visum.

TAB. II.

Fig. 1. Demonstrat semi-os femoris pueri octo circiter annorum serrâ divisum, ut interiora pateant.

A. Caput ossis femoris.

B. B. Cartilago undulata synchondroseos, cujus ope cervix conjungitur capiti eâ ætate.

C. Cervix.

D. Trochanter major, partim cartilagineus.

E. Ossificatio in sui medio.

F. Animalculum scarabæum æmulans, inter ossium filamentosum tam profunde hærens, ut intuentibus facile sit conjicere, tale quid per fucum nequivisse perfici. Præterea sculptor dictum objectum in totum haud potuit exprimere, sine ablatione alicujus particulæ osseo-filamentosæ. Si quis hancce animalculi teneritatem considerat, facile calculum appositurus erit, ortum ibi loci duxisse, & non alibi. ne quis autem hæreat aut fidem dictis deneget, veniat & videat.

G. Animalculum scarabæum æmulans.

* Idem per microscopium visum.

Quod osseo-filamentosa substantia, in qua animalculum hospitatur, hic à sculptore non est expressa, ejus in objecto ipso nulla alia ratio est, quam quod illud propter teneritatem exprimere haud potuerit. Quare & hic quoque dico, veni & vide.

H. Extremitas inferior ossis femoris, ubi epiphysis inferior ablata.

I. Exterior, durior & compactior substantia ossis femoris, Belgice vulgo **Ivoor** dicta, quæ nusquam crassior, quam in sui medio,

 ubi

ubi oſſificationem ab exortu fieri videmus, unde tenuius atque tenuius fit donec tandem diſpareat.

FIG. 2. Fructus mali Perſici, cum ſuis vaſis ſucciferis, ex calculo, in medio fructus poſito, prodeuntibus, cum pulpoſitate ab extremis vaſis dependente.

FIG. 3. Pyrum Arundinaceum, Rietpeer / vulgo dictum, in ſceleton, (ſi ita loqui ſit licitum) arte redactum; id eſt, omnia vaſa ſuccifera ſunt ramificata, inſtar vaſorum arterioſorum in placenta humana. ab iis quoque vaſis ſuccoſis dependet ſubſtantia pulpovaſculoſa, id quod hic luculenter apparet.

A. Pediculus.

B. Vaſa ſuccifera.

C. Pulpa.

FIG. 4. Denotat contentum Atheromatis admirandæ formæ.

A. Capillorum manipulus, oſſeæ ſubſtantiæ adhærens.

B. B. Geminus dens molaris.

FIG. 5. Exhibet idem objectum, ab altera facie viſum.

A. Oſſea ſubſtantia difformis.

BB. Geminus molaris.

C. Capilli.

FIG. VI. Segmentum carneum pediculo & unguicula præditum.

A. Subſtantia carnea, pilis rarioribus obſita.

B. Unguicula. C. Pediculus.

FIG. VII. Segmentum Ventriculi cum annexo integumento papillarum, corpore reticulari dicto, ex ove.

A. Papillæ ex ſuperficie prominentes.

B. Corpus reticulare.

FIG. VIII. Segmentum oſſis humani pueri, perioſtio obductum.

NB. Perioſtium ſcatet tot vaſis ſanguifluis, ut ab unaquaque parte rubicundiſſimum appareat; perpauca tamen vaſcula ſanguinea in cavitate oſſium ſunt reperta.

FIG. IX. Fructus mali Armeniaci, Belgice Abrikoos / diſſolutus, cum ſuis vaſis ſucciferis & pulpoſis.

A. Nucleus oſſeus.

BB. Vaſa ſuccoſa & pulpoſa, alterius conſtitutionis, quam quæ reperiuntur in fructu mali Perſici, ut & Pyri.

TAB. III.

FIH I. A. Fundus uteri inverſi puerperæ.

B. B. Fibræ carnoſæ in orbem poſitæ, ad placentæ expulſionem deſtinatæ.

FIG. II. A. Maxima pars veſiculæ felleæ ex ovis hepate deſumpta.

NB. Rami venoſi maxima ex parte à latere provenientes, partim ſurſum repunt; hi autem ſeſe exhibebant viſui poſt repletionem venarum portarum, id quod notandum.

Tab. III

